

Серія

„Видатні педагоги світу”

Випуск 4

*Спадщина А. С. Макаренка
і педагогічні пріоритети сучасності:
1991–2008 рр.*

До 120-річчя від дня народження

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК

Київ
2008

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ АПН УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

Серія
„Видатні педагоги світу”
Випуск 4

Спадщина А. С. Макаренка
і педагогічні пріоритети сучасності:
1991–2008 рр.
(до 120-річчя від дня народження)

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК

Київ
2008

УДК 016:929 Макаренко

ББК 91.9:74

С 71

**Рекомендовано до друку Вченою радою Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
13 жовтня 2008 року. Протокол № 8**

Упорядники:

Іванова І. О., зав. відділу науково-документного забезпечення філії
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського,

Лога Т. В., зав. відділу наукової організації та зберігання фондів філії
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Вступна стаття

Ткаченко А. В., канд. пед. наук, доцент Полтавського педагогічного ун-ту ім.

В. Г. Короленка, секретар Міжнародної Макаренківської асоціації

Наукові редактори:

Рогова П. І., канд. іст. наук, директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського,

Доркену А. М., зав. філії ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Науковий консультант

Зязюн І. А., д-р філос. наук, професор, директор Ін-ту педагогічної освіти і освіти
дорослих АПН України

Бібліографічний редактор

Пономаренко Л. О., зав. відділу наукової бібліографії ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

Рецензенти:

Хомич Л. О., д-р пед. наук, професор Ін-ту педагогічної освіти і освіти дорослих
АПН України

Гриньова М. В., д-р пед. наук, професор Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка

С 71 Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності: 1991–2008 рр. :
до 120-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / Акад. пед. наук України, Держ.
наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ;
упоряд.: І. О. Іванова, Т. В. Лога ; вступ. ст. А. В. Ткаченко ; наук. ред.: П. І. Рогова,
А. М. Доркену ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко ; наук. консультант І. А. Зязюн ;
рецензенти: Л. О. Хомич, М. В. Гриньова. – К., 2008. – 185 с. – (Сер. “Видатні педагоги
світу” ; Вип. 4).

Даний біобібліографічний покажчик із серії “Видатні педагоги світу” присвячено життю і педагогічній діяльності Антона Семеновича Макаренка (1888–1939) – видатного педагога-гуманіста, класика світової педагогіки XX століття, письменника, організатора і керівника колонії для неповнолітніх правопорушників й безпритульних, творця нової методики виховної роботи з дитячим колективом.

У покажчику представлено бібліографію праць А. С. Макаренка, що видані з 80-х років XX століття до 2008 року та дослідження вітчизняних і зарубіжних учених про життя й діяльність великого педагога-новатора, його педагогічну спадщину, що вийшли на традиційних та електронних носіях впродовж 1991–2008 рр. в Україні та світі.

Біобібліографічний покажчик рекомендовано науково-педагогічним і педагогічним кадрам, аспірантам, студентам, бібліотечним працівникам, усім, кого цікавить життя та педагогічні погляди А. С. Макаренка.

© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2008

АНТОН СЕМЕНОВИЧ МАКАРЕНКО
(1888-1939)

Від упорядників

Утвердження України як суверенної, правової, демократичної, соціально орієнтованої держави сприяє відновленню та розвитку національної педагогіки, освіти й виховання підростаючого покоління. У пошуках нових шляхів вирішення проблем гуманізації виховання та навчання, сучасна педагогічна наука звертається до різних джерел, зокрема, до педагогічного досвіду прогресивних педагогів минулого. З метою інформаційного забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі та популяризації досягнень у педагогічній науці та освіті Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) започаткувала серію біобібліографічних покажчиків “Видатні педагоги світу”, що відображають творчу спадщину видатних педагогів України та зарубіжжя. З початку заснування серії вийшли друком біобібліографічні покажчики, присвячені В. О. Сухомлинському та Я. Корчаку.

Серед визначних досягнень вітчизняної та світової педагогіки у ХХ столітті особливе місце займає педагогічна творчість Антона Семеновича Макаренка (1888–1939), чий 120-річний ювілей широко відзначила 13 березня 2008 року світова громадськість. А. С. Макаренко – український та російський педагог-новатор, класик світової педагогіки ХХ століття, письменник, творець нової методики виховної роботи з дитячим колективом, організатор і керівник колонії для неповнолітніх правопорушників і безпритульних під Полтавою, дитячої трудової комуни імені Ф. Е. Дзержинського.

Літературно-педагогічна спадщина А. С. Макаренка стала об’єктом численних досліджень ще у 40-х роках ХХ століття й донині продовжує викликати безліч суперечливих і неоднозначних тлумачень у вітчизняних та зарубіжних педагогів. Про масштаби розповсюдження творчого доробку педагога-новатора та публікацій про нього свідчать матеріали п’яти бібліографічних покажчиків, присвячених діяльності А. С. Макаренка, що були видані за часів Радянського Союзу: один – в Києві у 1956 році і чотири – в Москві: у 1959 і в 1978 (2 покажчики) роках та останній – у 1988 році (див. допоміжний апарат покажчика).

На початку 90-х років ХХ століття у суспільстві спостерігається помітне згасання інтересу до творчої спадщини педагога-новатора. Сучасні макаренкознавці усвідомлюють, що час, епоха, коли жив і працював А. С. Макаренко, накладали на його творчість певний ідеологічний і політико-партійний відбиток, намагаються відокремити в його педагогічних творах істину, їхню сутність від ідеологічного лушпиння, без якого жодна з робіт Макаренка, як і інших педагогів радянських часів, не могла вийти у світ. Педагогічна система А. С. Макаренка за умови її глибокого об’єктивного осмислення, безперечно, послужить розвитку педагогічної науки і буде корисною суспільству.

Необхідність відновлення історичної справедливості у незалежній Україні, переосмислення педагогічної спадщини та особливостей творчого

доробку видатного педагога-гуманіста зі світовим ім'ям спонукали колектив ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського підготувати біобібліографічний показник “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності: 1991–2008 рр.”, присвячений 120-річчю від дня його народження, яким поповнили серію “Видатні педагоги світу”.

Даний біобібліографічний показник допоможе глибше розкрити історію вітчизняної педагогічної науки через постать видатного педагога-гуманіста А. С. Макаренка та сприятиме впровадженню нових форм, підходів у процесі вирішення сучасних проблем виховання підростаючого покоління шляхом творчого використання елементів його педагогічної системи. Необхідно зазначити, що з метою найкращого висвітлення творчого доробку педагога до показника було включено бібліографічні описи праць А. С. Макаренка, які були видані з 80-х років ХХ століття до 2008 року, що зумовлено невеликою кількістю їх перевидань за часів незалежності України. Видання також містить відомості про дослідження вчених, присвячених життю й діяльності А. С. Макаренка як педагога-практика, його виховним методам, технологіям роботи з дитячим колективом, що публікувались окремими виданнями, статтями у наукових збірниках та періодичній пресі протягом 1991–2008 рр. З-поміж досліджень сучасних українських макаренкознавців особливу увагу привертають праці І. А. Зязюна, Н. П. Дічек, М. Ф. Моргуна, М. М. Окси, В. О. Пащенко, А. В. Ткаченка, Л. О. Хомич, М. Д. Ярмаченка, а також російських учених Л. І. Гриценко, Л. Ю. Гордіна, В. І. Кумаріна, В. І. Малініна, С. В. Невської та А. А. Фролова. У їхніх працях спостерігається прагнення заглибитись і об'єктивно оцінити концептуальні положення спадщини педагога, під новим кутом зору переглянути зміст, шляхи, цілі виховання за Макаренком з тим, щоб одержати певний поштовх для подальшого розвитку педагогічної науки і практики.

Показник відкриває ґрунтовна стаття А. В. Ткаченка, канд. пед. наук, доцента Полтавського педагогічного університету імені В. Г. Короленка, секретаря Міжнародної Макаренківської асоціації *“Антон Семенович Макаренко – подвижник соціального виховання”*, в якій висвітлено життя й педагогічну діяльність А. С. Макаренка, його погляди на систему виховання дитячого колективу. Доповнює біографію педагога-гуманіста перелік його основних дат життя й діяльності, складений за прямою хронологією. Після зазначеного року йде короткий запис основної події.

Видання налічує 1000 позицій бібліографічних записів, що мають суцільну нумерацію.

Складається показник із семи розділів.

Розділ 1 – “Твори А. С. Макаренка” – містить бібліографічні описи праць педагога, видані з 80-х років ХХ століття до 2008 року. Їх згруповано й розміщено в хронологічному порядку – за прямою хронологією з виділенням років видання, а в межах року – за алфавітом назв. Розділ складається з підрозділів: “Повне зібрання творів”, “Вибрані твори”, “Тематичні збірки”, “Окремо видані праці”, “Статті в наукових збірниках та періодичній пресі”, “Художні твори”.

Документи одного виду згруповано за зведеним українсько-російським алфавітом.

Розділ 2 – “Переклади праць А. С. Макаренка іноземними мовами в зарубіжних країнах” – вміщує бібліографічні описи праць педагога, виданих за рубежом з 80-х років ХХ століття до 2008 року. Їх згруповано в хронологічному порядку за алфавітом назв країн. Якщо немає відомостей про перекладачів, редакторів та інших відповідальних осіб, їхні прізвища не згадуються. Назви творів подано мовою тієї країни, де їх було видано.

Розділ 3 – “Література про життя й діяльність А. С. Макаренка” – відображає публікації праць макаренкознавців про життєвий і творчий шлях педагога-новатора, що друкувались впродовж 1991–2008 рр. Їх згруповано у три підрозділи:

- біографія А. С. Макаренка в дослідженнях науковців України і світу;
- науково-практичні конференції, симпозіуми, семінари, педагогічні читання, конкурси, присвячені творчому використанню педагогічної спадщини А. С. Макаренка;
- наукова школа макаренкознавства в Україні і світі:
 - а) дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук;
 - б) дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.

У підрозділах документи розміщено в хронологічному порядку, а в межах року – за алфавітом прізвищ авторів та назв праць.

Розділ 4 – “Педагогічна система А. С. Макаренка і актуальні питання виховання молоді” – охоплює публікації дослідників впродовж 1991–2008 рр., в яких висвітлюється педагогічна система А. С. Макаренка, його погляди на виховання дітей та молоді в навчально-виховному процесі, організацію й розвиток дитячого колективу, сімейного виховання, що друкувались як окремими виданнями, так і статтями з наукових збірників і періодичної преси. Матеріал згруповано у п’яти підрозділах:

- педагогічна система А. С. Макаренка і формування педагогічної майстерності вчителя;
- виховання молоді в навчально-виховному процесі за А. С. Макаренком;
- організація й розвиток дитячого колективу за А. С. Макаренком;
- концепція родинного виховання А. С. Макаренка і проблеми сучасного сімейного виховання;
- творче використання педагогічної спадщини А. С. Макаренка в навчальних закладах.

У підрозділах документи розміщено у хронологічному порядку, а в межах року – за алфавітом прізвищ авторів та назв праць.

Розділ 5 – “Увічнення пам’яті А. С. Макаренка в Україні та світі” – має кілька підрозділів, у яких представлено документи, надруковані впродовж

1991–2008 рр. У першому підрозділі вміщено матеріали, що розкривають діяльність і внесок у макаренкознавство установ та закладів України, яким присвоєно ім'я А. С. Макаренка. У цьому підрозділі документи розміщено за алфавітом установ та закладів, що носять ім'я видатного педагога, а в межах установи та закладу – за хронологією.

Другий підрозділ представляє бібліографічні записи про нагороди та премії, присвячені А. С. Макаренку. У третьому підрозділі відображено літературу про вихованців А. С. Макаренка, їхні спогади та матеріали про них. Бібліографію документів останніх двох підрозділів згруповано у хронологічному порядку, а в межах року – за алфавітом прізвищ авторів публікацій.

Розділ 6 – “Публікації про творчість А. С. Макаренка за рубежом” – містить матеріали, що друкувались протягом 1991–2008 рр. різними мовами світу. Їх згруповано й розміщено за алфавітом назв країн, а в межах країн – за хронологією.

Розділ 7 – “Творча спадщина А. С. Макаренка в електронних ресурсах” – представляє інформацію про А. С. Макаренка в мережі *Інтернет*. Відомості згруповано за алфавітом назв електронних ресурсів, вміщених на сайтах з даного питання. До бібліографічних записів цього розділу дано посилання з інших розділів покажчика, що сприяє більш повному розкриттю теми не лише в документах у традиційній формі, а й у електронних ресурсах. У розділі відображено найзмістовніші та безплатні для користувачів інтернет-ресурси українського і російського сегментів *Інтернету*.

Для ефективнішого використання біобібліографічного посібника розроблено **допоміжний апарат**, який представлено:

- *бібліографічними посібниками*, присвяченими діяльності А. С. Макаренка, виданими за радянських часів;
- *алфавітним покажчиком назв праць А. С. Макаренка*, згрупованим за зведеним українсько-російським алфавітом;
- *покажчиком перекладів праць А. С. Макаренка іноземними мовами*, складеним за латинським алфавітом;
- *алфавітним покажчиком адресатів листів А. С. Макаренка*;
- *алфавітним покажчиком авторів праць про А. С. Макаренка*, в якому наведені прізвища всіх осіб, причетних до створення опублікованих праць А. С. Макаренка, літератури про нього та його педагогічну діяльність. Після окремих позицій у круглих дужках подаються ідентифікуючі знаки: укладач (уклад.), упорядник (упоряд.), редактор (ред.), автор вступної статті (авт. вступ. ст.), перекладач (пер.), підготував (підгот.) та ін., а також уточнюються номери томів. Без позначок наведені позиції, під якими виступають автори публікацій. Прізвища авторів згруповано за зведеним українсько-російським алфавітом;

- *показчиком авторів публікацій про творчість А. С. Макаренка іноземними мовами*, складеним за латинським алфавітом;
- *предметним показчиком*, складеним українською мовою за працями А. С. Макаренка та публікаціями про його творчість;
- *статтею від упорядників*;
- *схемою згрупування (зміст)*.

Бібліографічний опис і скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами, зокрема, ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006. Квадратні дужки застосовано тоді, коли або не було заголовка до матеріалу, або необхідно було для розкриття змісту доповнити назву певної статті чи навести інші важливі відомості. Анотування документів здійснювалося лише в окремих випадках, наприклад, якщо назва не розкриває змісту.

Виходячи з читацького призначення біобібліографічного показника, основними принципами відбору матеріалу для бібліографування були: науковість, повнота (оптимальна), достовірність.

При підготовці показника було використано фонди Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, бібліотеки Полтавського педагогічного університету імені В. Г. Короленка, бібліотеки Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка, бібліотеки Київської гімназії східних мов № 1, інтернет-ресурси.

Кожну позицію переглянуто *de visu*. У тих випадках, коли цього зробити було неможливо, бібліографічні описи здійснювались за допомогою інших джерел і позначалися знаком астериск (*).

Біобібліографічний показник рекомендовано науково-педагогічним і педагогічним кадрам, аспірантам, студентам, бібліотечним працівникам, усім, кого цікавить життя та педагогічні погляди А. С. Макаренка.

Антон Семенович Макаренко – подвижник соціального виховання

Все, що зроблено і написано Антоном Макаренком є надбанням не лише української, але, безперечно, загальносвітової педагогічної науки і практики. У той же час, феноменальний резонанс, викликаний його ідеями у багатьох, у тому числі, досить віддалених регіонах планети, неодмінно ставить нас перед необхідністю розглядати постать Макаренка як явище не стільки педагогіки, скільки гуманістичної культури людства в цілому. Про нього писали й пишуть люди різних світоглядів і політичних орієнтацій, представники багатьох розділів науки, теоретичних напрямів, шкіл. Прискіпливий аналіз макаренківської спадщини ми знаходимо не лише на сторінках суто педагогічних досліджень – певну і іноді доволі глибоку традицію щодо цього, мають психологія, соціологія, філософія, етика, естетика, логіка, філологічні, економічні і юридичні науки. Також не може не вражати величезний світовий наклад творів самого Макаренка, які видані десятками і десятками мов на всіх континентах.

Сьогодення відкриває нові можливості, а відповідно, й перспективи вивчення педагогіки Макаренка, воно неодмінно та безпристрасно віддзеркалює її універсальний позачасовий виховний потенціал. Сучасні вітчизняні, і не лише вітчизняні, проблеми соціальної занедбаності дитинства, інтернаціональна педагогічна криза невблаганно повертають нас до педагогічних відкриттів, які зробив ще у 20-х роках минулого століття в українській провінції подвижник соціального виховання Антон Макаренко.

Антон Семенович Макаренко з'явився на світ 1 (за новим стилем 13) березня 1888 року в Білопільлі, заштатному містечку Харківської губернії, нині районному центрі Сумщини. У його батьків – маляра залізничних майстерень Семена Григоровича і домогосподарки Тетяни Михайлівни – народилося всього п'ятеро дітей: старші за Антона – Серафіма (пішла з життя ще немовлям) і Олександра та молодші: Наталія (померла в дитинстві) і Віталій. У той час як батько Антона був спадковим робітником, мати (до заміжжя Дергачова) походила зі збіднілої дворянської родини. Однак обидва вони були досить освіченими: батько, наприклад, єдиний зі свого оточення передплачував і читав періодичну пресу, досить грамотно писав.

Початкову освіту Антон здобував спочатку в Білопільському двокласному залізничному училищі, а згодом, після переїзду родини до Крюкова, тодішнього посаду Кременчука, – у Кременчуцькому чотирикласному міському училищі, яке закінчив у 1904 році. При цьому ж закладі він отримує і свою першу педагогічну освіту, навчається на однорічних педагогічних курсах, по закінченню яких, рік потому, призначається учителем до двокласного залізничного училища у тому ж Крюкові. Залишилося безліч свідчень про унікальні пізнавальні здібності Антона і його неодмінно високі навчальні досягнення. Систематична наполеглива самоосвіта, яка і в подальшому була сталою рисою його життя у ці роки набуває особливо

напруженого характеру. Художня література і історія, філософія і літературна критика, соціологія і природознавство – ось не досить ретельний обрис кола його інтересів. За словами молодшого брата Віталія, Антон на той час був найосвіченішою людиною серед 10-тисячного населення Крюкова.

Через не зовсім зрозумілі причини, очевидно, непорозуміння із своїм керівництвом, у 1911 році його переведено вчителем до залізничного училища станції Долинська Херсонської губернії. Після трирічної роботи в ньому, восени 1914 року Антон Семенович вступає до щойно відкритого Полтавського учительського інституту, де не лише успішно навчається, але й привертає до себе увагу студентів і викладачів як надзвичайно обдарована, ерудована і працелюбна людина. Згаданий інститут не був вищим навчальним закладом, тому, як вважається, Макаренко прагнув використати навчання в ньому і відповідний диплом як необхідну умову для подальшої університетської освіти. У 1917 році, блискуче закінчивши навчання, перерване на нетривалий час призовом до війська, Макаренко знаходить місце вчителя у міському зразковому училищі при інституті, а також обіймає посаду діловода в останньому.

Революція й початок громадянської війни повертають його до рідного Крюкова на посаду інспектора (сучасною мовою директора) Крюківського двокласного залізничного училища, де колись починав свій педагогічний шлях, і яке, незабаром, за його безпосередньої участі було реорганізовано на об'єднане залізничне вище початкове і початкове училище. На цю пору припадають перші достатньою мірою об'єктивні свідчення про зміст і характер його педагогічної творчості. У закладі створюються учнівський кооператив, трудова дружина, з виховною метою вводяться військовий стрій, оркестр і прапор. Після захоплення Крюкова Добровольчою армією Денікіна Макаренко несподівано залишає місто й переїздить до губернського центру – Полтави (ще раніше зайнятої Денікіним), де на пропозицію міської управи очолює 2-ге нижче міське початкове училище ім. князя Куракіна. До осені 1920 року його обирають членом правління міської профспілки учителів російських шкіл. Невдовго він працює заступником начальника відділу трудових колоній при Полтавській губнаросвіті.

Наступний етап життя А. С. Макаренка пов'язаний із практикою соціального виховання – стратегічного напрямку нової влади в царині народної освіти. Це період професійної і теоретичної зрілості педагога, кульмінація його педагогічного подвижництва. Трудова колонія для неповнолітніх злочинців під Полтавою стала своєрідним полігоном для апробації макаренківських педагогічних ініціатив, відкрила зовсім нову сторінку не лише в біографії видатного педагога, але й у світовій практиці виховання.

Історія трудової колонії імені М. Горького починається у вересні 1920 року, коли губернський відділ освіти пропонує Антонові Семеновичу організувати і очолити новий заклад для перевиховання підлітків з кримінальним минулим, розташований за 6 кілометрів від Полтави. Про «безславний початок» колонії, якій згодом було присвоєно ім'я М. Горького, добре відомо зі сторінок «Педагогічної поеми» – головного літературного твору Макаренка. Поступово із педагогічного безсилля і напруженої боротьби з

безліччю несприятливих обставин народжується головний постулат педагогічної віри Макаренка – якомога більше вимогливості до людини, якомога більше поваги до неї. Провідною стратегією Макаренка стає залучення вихованців до «загального руху» господарчого розвитку колонії. Колонія бере в оренду і протягом декількох років відбудовує напівзруйновану поміщицьку економію, вперто розвиває за останніми агрономічними й зоотехнічними вимогами власне господарство, бореться за оренду великого парового млина, організовує низку кустарних майстерень. На фоні всього цього відбувається головне – росте, міцніє і загартовується нове соціально-педагогічне утворення – винайдене А. С. Макаренком, так званий, виховний колектив, що об'єднує педагогів і підлітків у складній системі повноважень. Незабаром колонія перетворюється на потужний виховний центр, що здійснює культурну й господарську експансію на всій прилеглий території. Макаренко змальовує перед своїми вихованцями привабливу колективну і особистісну перспективу. Колонійська школа надсилає найкращих своїх випускників у середні та вищі навчальні заклади. Перемоги колонії ім. М. Горького стають предметом уваги і обговорення широкої громадськості, а її завідувача нагороджують званням Червоного героя праці.

Одним із найцікавіших соціально-педагогічних проектів А. С. Макаренка, своєрідним рефреном його педагогічної біографії була ідея укрупнення і об'єднання інтернатних закладів, до якої він в процесі своєї діяльності повертався неодноразово. Безперечні успіхи горьківської колонії давали підстави сподіватися на універсальність створеної й апробованої п'ятирічним досвідом її роботи виховної системи. Тому 8 серпня 1925 року А. С. Макаренко звертається з доповідною запискою до Головного управління соціального виховання Наркомосвіти України, в якій ретельно обґрунтовує недоцільність і неекономічність дрібних виховно-трудова закладів і пропонує ідею заснованого на великому виробництві потужного виховного підприємства, що об'єднує вихованців усієї України в єдиний трудовий колектив. Загалом підтриманий владою проект вилився тоді у такі практичні форми: по-перше, у травні 1926 року колонію імені М. Горького було переведено на базу більш численної, але вкрай занедбаної трудової колонії імені 7 листопада, біля тодішньої столиці України – Харкова. По-друге, влітку 1927 року всіх вихованців інтернатних установ Харківщини, майже 6 тисяч осіб, було об'єднано у, так званий, Трудовий дитячий корпус, керівництво яким покладалося на А. С. Макаренка. Однак очікуваного розповсюдження ефективної «горьківської» системи виховання тоді так і не відбулося: влада не схвалила майже жодного із запропонованих Макаренком статутних документів корпусу й помітно урізала його кошторис, а в окремих закладах недостатньо підготовлені та недбалі педагоги почали спотворювати головні засади макаренківської педагогіки. Невдовзі і його самого як позапартійного було усунуто від керівництва корпусом.

З кінця 1927 року, не залишаючи колонії імені М. Горького, А. С. Макаренко погоджується взяти на себе завідування створеною на гроші працівників українського НКВС зразкової дитячої комуни імені Ф. Е. Дзержинського. Після зруйнування ідеї трудового корпусу особливо

загострюється ідейне протистояння педагога з керівними освітніми інституціями і офіційною педагогічною доктриною. Безпрецедентно, ефективно сформована ним виховна система піддається огульному цькуванню, до якого долучаються навіть найвпливовіші особи тогочасної радянської освіти М. Скрипник, Н. Крупська, А. Луначарський. Не в змозі більше терпіти цього А. С. Макаренко вирішує залишити горьківську колонію, але налякана масштабами дитячої безпритульності й злочинності влада умовляє його залишитися хоча б до очікуваного улітку 1928 року приїзду в гості до колоністів їх шефа – М. Горького, листування з яким тривало вже декілька років. Візит письменника та його триденне перебування в колонії й комуні імені Ф. Дзержинського, а також повна підтримка «горьківської» системи виховання стали своєрідним тріумфом педагогічного новаторства Макаренка.

Протягом наступних семи років діяльність А. С. Макаренка пов'язана з комуною імені Ф. Е. Дзержинського, де його «безпритульній педагогіці дали висловитись до кінця». Тут він працює до 1932 року завідувачем, а наступні три роки начальником лише педагогічної частини комуни. Згуртувавши дитячий колектив, Макаренко робить ставку на велике сучасне виробництво як провідний фактор виховання. Незабаром комуна відкриває власні заводи, що виробляли надзвичайно рентабельну на той час продукцію – електродрилі та перші в країні плівкові фотоапарати (славетна марка ФЕД). Даючи державі мільйонні прибутки, заклад переходить на повну самооплатність. Потужний виховний потенціал комуни імені Ф. Е. Дзержинського, що не мав аналогів, стрункість і блиск колективу дітей роблять її відомою навіть далеко за межами СРСР. Прем'єр Франції Е. Ерріо, письменник Ю. Фучик були в ті роки її гостями. Сучасними спадкоємцями комуни є два потужних харківських підприємства – «ФЕД» і «Комунар».

Протягом 1932–1935 років Макаренко заявляє про себе як досить зрілий письменник. За підтримки Максима Горького видається низка його творів, які засобами художнього слова передають драматичну історію педагогічних пошуків, узагальнюють безцінний досвід. Особливу увагу читачів привернули книги «Педагогічна поема» і «Марш 30 року». Свідченням офіційного визнання Антона Семеновича як літератора є прийняття його 1934 року до Союзу письменників СРСР.

Улітку 1935 року зовсім раптово, педагога переводять до Києва помічником начальника Відділу трудових колоній НКВС України. Сучасні дослідники вважають це призначення намаганням керівництва комуни усунути Макаренка, який усіляко перешкоджав перетворенню блискучого виховного закладу на звичайне промислове підприємство. Значно потерпаючи від незвичної «паперової» роботи, Антон Семенович і в Києві знаходить можливість для власної виховної практики – він за сумісництвом бере на себе керівництво колонією неповнолітніх правопорушників № 5, що в Броварах, і перетворює педагогічно занедбану установу на ефективний виховний заклад з міцним дитячим колективом.

Постійні намагання залишити роботу в органах НКВС зрештою призводять до того, що на початку 1937 року А. С. Макаренко звільняється, переїздить із сім'єю до Москви і присвячує себе виключно літературній і

громадсько-політичній діяльності. Наступні два роки він публікує «Прапори на баштах», «Книгу для батьків», нариси, рецензії, статті тощо. Педагог активно виступає перед своїми читачами, педагогічною громадськістю і студентами, веде велике листування, бере участь у роботі Президії Союзу письменників, а також багатьох політичних акціях. «За видатні успіхи і досягнення у галузі розвитку радянської художньої літератури» 30 січня 1939 року А. С. Макаренка нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора.

Несподівано 1 квітня 1939 року, сідаючи в потяг на підмосковній станції Голіцино, Антон Семенович Макаренко помирає від серцевого нападу. Залишилося безліч незакінчених, лише розпочатих, літературних творів, а найприкріше те, що він так і не встиг написати головну книгу всього свого життя – методики виховного процесу, про яку педагог мріяв останні роки.

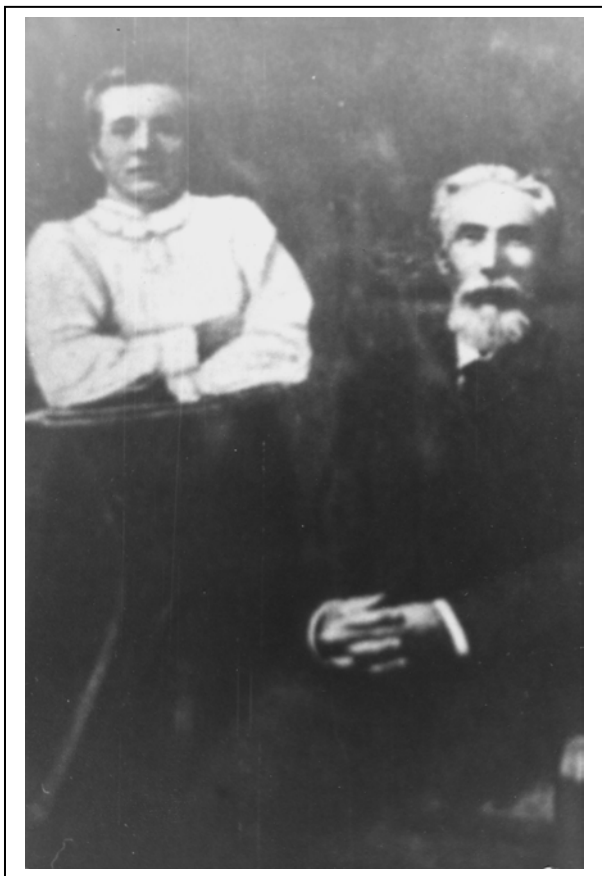
Світ визнав велич А. С. Макаренка і як педагога, і як письменника. Красномовне свідчення: на початку 2000 року Німецьке товариство наукової педагогіки внесло «Педагогічну поему» до списку 10 найвизначніших педагогічних книг XX століття.

А. В. Ткаченко, канд. пед. наук, доцент
*Полтавського педагогічного університету імені В. Г. Короленка,
секретар Міжнародної Макаренківської асоціації*

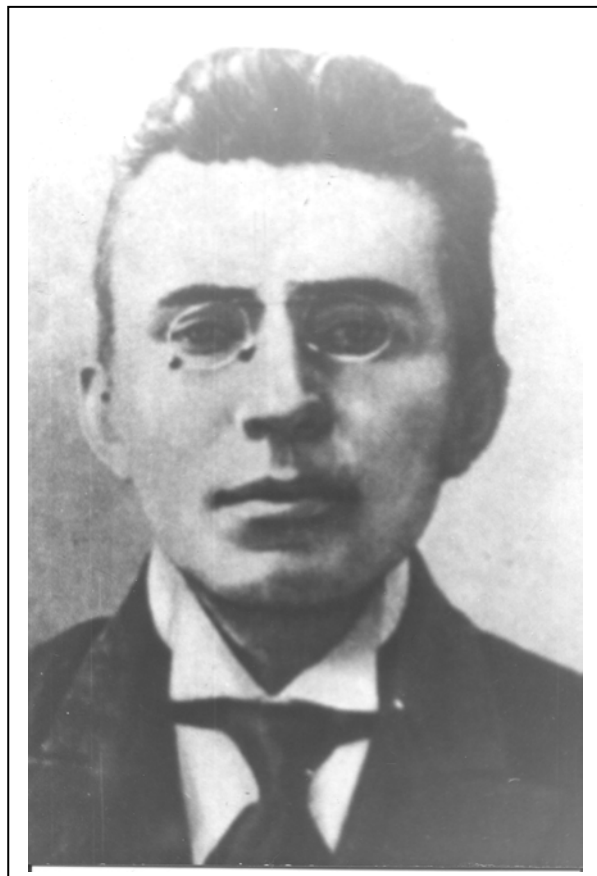
Основні дати життя і діяльності А. С. Макаренка

1 березня 1888 р.	Народився в м. Білопіль Сумського повіту в сім'ї майстра малярного цеху залізничних майстерень
1896 р.	Вступив до Білопільського двокласного залізничного училища
Осінь 1901 р.	Родина переїжджає до м. Крюкова, навчається у Кременчуцькому міському чотирикласному училищі
1904 р.	Закінчив міське 4-класне училище в м. Кременчуку
1905 р.	Закінчив однорічні педагогічні курси
1905–1911 рр.	Працює учителем двокласного залізничного училища Міністерства народної освіти у Крюкові
1911–1914 рр.	Працює вчителем двокласного залізничного училища на станції Долинське Херсонської губернії
1914 р.	Пише перше оповідання “Дурний день”
1914–1917 рр.	Навчається в Полтавському вчительському інституті
Жовтень 1916 р. – квітень 1917 р.	Служба в армії, демобілізований через короткозорість.
Червень 1917 р.	Закінчив інститут із золотою медаллю. Починає керувати залізничним училищем у м. Крюкові
1917–1919 рр.	Працює інспектором Вищого початкового залізничного училища на станції Крюків Південної залізниці.
Весна 1919 р.	Організовує з учнями Крюківського вищепочаткового училища сільськогосподарську комуну
Вересень 1919 р. – вересень 1920 р.	Завідує 2-м міським початковим училищем
вересень 1920 р.	Призначено керівником колонії для неповнолітніх правопорушників під Полтавою (з березня 1921 р. – колонія ім. М. Горького)
1921 р.	Обирається членом Полтавської міськради
1922 р.	Звільнений з посади директора училища

1925 р.	Розпочинає роботу над “Педагогічною поемою”
Травень 1926 р.	Здійснює злиття колонії ім. М. Горького з дитячою установою у селищі Куряж
1927–1935 рр.	Працює начальником трудової комуни ім. Ф. Е. Дзержинського
1930 р.	Вийшла друком книга “На велетенському фронті” (у співавторстві з М. Фере). Написав книгу “Марш 30-го року”
Осінь 1933 р.	Написав п’єсу “Мажор”
Червень 1934 р.	А. С. Макаренка прийнято до Спілки радянських письменників
Липень 1935 р.	А. С. Макаренка призначено помічником начальника Відділу трудових колоній Народного комісаріату внутрішніх справ УСРР, у зв’язку з чим він переїжджає до м. Києва.
1935–1936 рр.	Перша науково-педагогічна праця А. С. Макаренка “Методика організації виховного колективу”
жовтень 1936 р.	Керує колонією в м. Бровари. Починає роман “Шляхи покоління”
Січень 1937 р.	Переїжджає до Москви. Пише повість “Честь”, закінчує “Книгу для батьків”
1937 р.	Виходить перший том “Книги для батьків”
1938 р.	Закінчив художньо-педагогічний роман “Прапори на баштах”. Виходить праця “Проблеми шкільного радянського виховання”, лекція “Методи виховання”
1939 р.	Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора. Написав і опублікував оповідання “Додому хочу”, статті “Література і суспільство”, “Попереду велика робота над собою” та ін.
1 квітня 1939 р.	А. С. Макаренко раптово помирає від серцевого нападу на ст. Голіцино, під Москвою, у вагоні приміського електротягу

Батьки А. С. Макаренка – Семен Григорович і Тетяна Михайлівна, 1913 р.

А. С. Макаренко на початку навчання в Полтавському інституті, 1914 р.

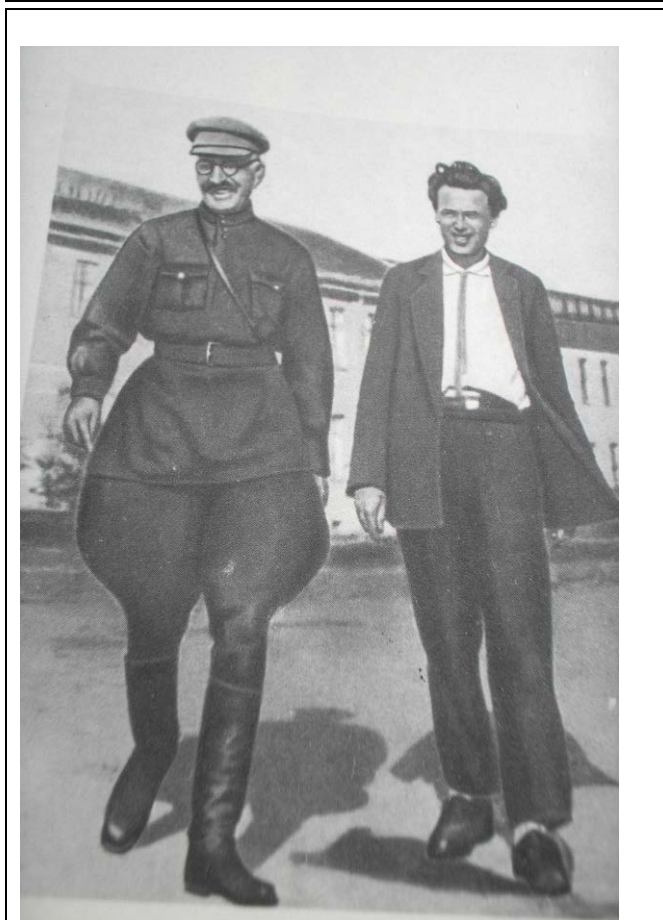
А. С. Макаренко – завідуючий колонією ім. М. Горького, 1923 р.

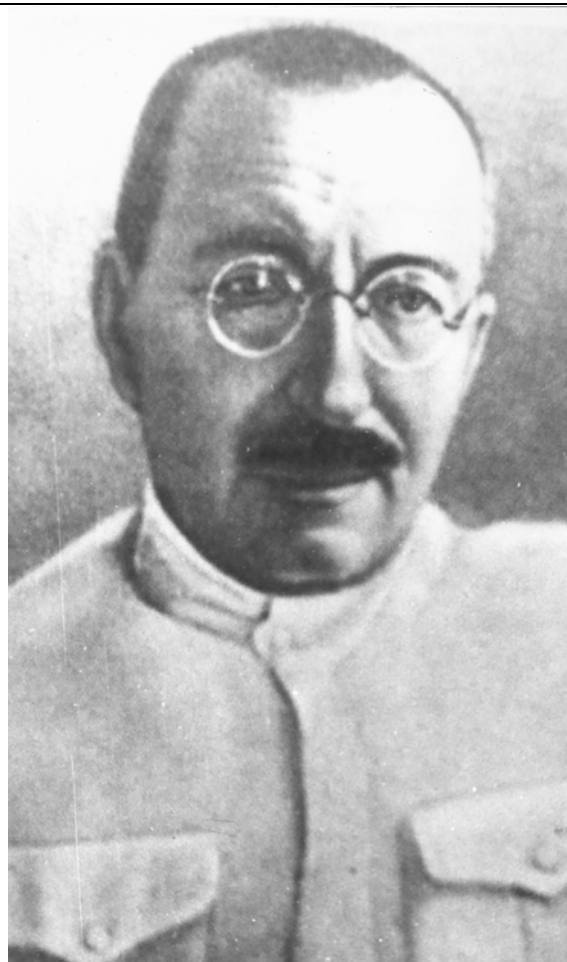
А. С. Макаренко з вихованцями колонії

О. М. Горький та А. С. Макаренко серед вихованців колонії, 1928 р.

А. С. Макаренко – начальник дитячої трудової комуні ім. Ф. Е. Дзержинського. Поруч лікар Р. Р. Радовільський. Фото зроблено на фоні будинку комуні, 1931 р.

А. С. Макаренко. Москва. 1938 р.

*Будинок педагогічно-меморіального музею
А. С. Макаренка в м. Кременчук
Полтавської області*

*Педагогічний музей А. С. Макаренка
в м. Москва*

Медаль А. С. Макаренка

Орден ім. А. С. Макаренка

*Пам'ятник на могилі А. С. Макаренка
на Новодівичому кладовищі*

Меморіальна дошка А. С. Макаренку на будинку Полтавського державного педагогічного університету ім. В Г Короленка (в минулому – Полтавський учительський інститут, де навчався в 1914-1917 рр. видатний педагог)

Приміщення музею ім. А. С. Макаренка в селі Ковалівка, Полтавської області

Розділ 1. Твори А. С. Макаренка

1.1. Повне зібрання творів

1983

1. **Педагогические сочинения : в 8 т. / АПН СССР ; [редкол.: М. И. Кондаков, В. М. Коротов, С. В. Михалков, В. С. Хелемендик]. – М. : Педагогика, 1983–1986.**

Т. 1 / сост. и автор коммент.: Л. Ю. Гордин, А. А. Фролов. – 1983. – 365 с.

Содерж.: Заявление в Центральный институт организаторов народного просвещения ; Понятие дисциплины в общей системе воспитания ; О воспитании ; Отчетная ведомость Полтавской трудовой колонии для дефективных детей им М. Горького за ноябрь 1922 г. ; Опросный лист Полтавской трудовой колонии им. М. Горького ; Колония им. М. Горького ; Опыт образовательной работы в Полтавской трудовой колонии им. М. Горького ; Из отчетной ведомости о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького за апрель 1923 г. ; Тов. зав. Губсоцвосом ; Доклад о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького ; Областному инспектору дефдетучреждений Харьковской области ; Отчетная ведомость о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького за 1923 г. ; В отдел материального снабжения ; Областному инспектору Харьковской области ; Главному инспектору охраны детства Главсоцвоса НКП УССР ; Письмо А. П. Сугак, В Главсоцвос НКП УССР, 15 июля 1924 г. ; В инспектуру охраны детства НКП УССР ; Список персонала Полтавской трудовой колонии им. М. Горького на 1 сентября 1924 г. ; Тезисы содоклада на Всеукраинском совещании комиссии по делам несовершеннолетних правонарушителей ; Из работы «Кое-что о самоуправлении» ; В Главсоцвос НКП УССР, 8 авг. 1925 г. ; Очерк о работе Полтавской колонии им. М. Горького ; Тезисы доклада «Организация воспитания трудного детства» ; Письмо Г. С. Салько ; Проект организации трудового детского корпуса Харьковского округа ; Проект Устава управления детскими школьно-трудовыми колониями ; В президиум окрплана ; Вроде методического плана клубной работы ; Докладная записка об организации свободной мастерской ; Доклад на заседании секции социального воспитания Украинского научно-исследовательского института педагогики ; О некоторых проблемах теории и практики воспитания ; Предисловие к альбому «Наши жизни – Горькому – горьковцы» ; Привет пионерам! Письмо заведующему Главным управлением социального воспитания НКП УССР ; В правление трудкоммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Сокращение расходов ; Длительность педагогического коллектива ; Рецензия на рукопись «Руководство для комиссий по делам несовершеннолетних правонарушителей» ; Мнение «Шарошки» ; Заметка в стенгазете «Дзержинец» ; Докладная записка члену правления коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Из письма Г. С. Макаренко ; Письмо отряду дзержинцев ; Педагоги пожимают

плечами ; Коммуна им. Ф. Э. Дзержинского (1932) ; Конституция страны ФЭД ; Программа учетного отдела педагогической части коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Памятник Феликсу ; Перевернутые страницы ; Материалы очерка о коммуне им. Ф. Э. Дзержинского ; Опыт методики работы детской трудовой колонии ; План книги «Опыт методики работы детской трудовой колонии» ; Положение о выпускниках-коммунарах детской трудовой коммуны НКВД УССР им. Ф. Э. Дзержинского ; Завоевать новые высоты ; Характеристики выпускников ; Коммуна им. Ф. Э. Дзержинского (1933) ; Начальнику коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Из сводки о нарушениях дисциплины коммунаров за январь 1934 г. ; Председателю Государственного политического управления УССР ; О школьном комбинате коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Объяснительная записка к проекту организации трудового детского корпуса ; Такова наша история ; О летнем лагере коммунаров ; Некоторые соображения о школе и наших детях ; Переписка А. С. Макаренко с А. М. Горьким (8 июля 1925 г. – февр. 1935 г.) ; Методика организации воспитательного процесса.

Т. 2 / сост.: М. Д. Виноградова, А. А. Фролов ; авт. коммент.: М. Д. Виноградова, В. Е. Гмурман, А. А. Фролов. – 1983. – 512 с.

Содерж. : Марш 30 года: очерк ; ФД-1: очерк ; Мажор : пьеса ; Честь : повесть.

Т. 3 / сост. и авт. коммент.: Л. Ю. Гордин, А. А. Фролов. – 1984. – 512 с. – Указ. персонажей «Педагогической поэмы»: с. 506–509.

Содерж.: Педагогическая поэма ; Отдельные главы первой части «Педагогической поэмы» : Сражение на Ракитном озере ; На педагогических ухабах ; О «взрыве».

Приложения : Фрагменты глав «Педагогической поэмы» ; Из подготовленных материалов к «Педагогической поэме» : Типы и прототипы ; Из списка прототипов ; План романа.

Т. 4 / сост.: М. Д. Виноградова, А. А. Фролов ; авт. коммент.: М. Д. Виноградова, Л. Ю. Гордин, А. А. Фролов. – 1984. – 398 с. – Указ. имен : с. 398.

Содерж. : Максим Горький в моей жизни ; Мой первый учитель ; Близкий, родной, незабываемый ; Большое горе ; Прекрасный памятник ; О лесной школе ; «Чудо», созданное советской жизнью ; Мы живем в самую счастливую эпоху ; Дело партии ; Выступление на заводе «Шарикоподшипник», 24 окт. 1936 г. ; Разговор о воспитании ; Беседа с рабочим активом на заводе «Шарикоподшипник» ; Выбор профессии ; Больше активности в игре ; Письмо Л. В. Конисевичу, 18 апр. 1937 г. ; Цель воспитания ; На пороге третьего десятилетия ; Народное просвещение в СССР ; Лекции о воспитании детей ; Письмо Н. Ф. Абушену, 3 дек. 1937 г. ; Письмо Н. Ф. Шершневу, 13 дек. 1937 г. ; Проблемы школьного советского воспитания : (тезисы) ; План лекции «Режим и дисциплина» ; Проблемы школьного советского воспитания : (лекции) ; Проблемы воспитания в советской школе ; Воспитание характера в школе ; Письмо пионервожатому ; Семья и воспитание детей ; Некоторые выводы из моего педагогического опыта ; О моем опыте ; Ответственному редактору «Комсомольской правды» ;

Доклад в педагогическом училище ; Дети в стране социализма ; Из статьи «О коммунистической этике» ; Воспитание в семье и школе ; Речь на юбилее школы №1 Ярославской железной дороги ; Воля, мужество, целеустремленность ; План лекции «Коммунистическое воспитание и поведение» ; Коммунистическое воспитание и поведение ; Мои педагогические воззрения ; Что значит воспитать ребенка? ; Из опыта работы.

Т. 5 / сост. и авт. коммент.: Л. Ю. Гордин, А. А. Фролов. – 1985. – 333 с. –

Указ. имен : с. 330. – Указ. персонажей «Книги для родителей» : с. 331–332.

Содерж. : Книга для родителей ; Фрагменты отдельных глав первого тома «Книги для родителей» и варианты текста : 1. Потребности в семье и воспитании ; 2. В семье Веткиных ; 3. Что такое авторитет? ; 4. О половом воспитании ; 5. Солидарность, любовь и долг ; Из очерка «Книга для родителей» ; Подготовительные материалы к первому и последующим томам «Книги для родителей» : 1. О «Книге для родителей» : (План) ; 2. Фрагменты подготовительных материалов ; 3. О чем сказать в повести ; 4. Темы «Книги для родителей» ; 5. Проблемы ; 6. «Узлы» одной из глав «Книги для родителей» ; 7. Группа тем ; 8. Тематика восьмой, девятой, десятой и одиннадцатой глав ; 9. Темник : Начат 12 янв. 1939 г. ; Материалы, подготовленные Г. С. Макаренко .

Приложения : Из книги «Беспризорность и борьба с ней».

Т. 6 / сост. и автор коммент.: М. Д. Виноградова, А. А. Фролов. – 1985. – 383 с. – Указ. персонажей «Флагов на башнях» : с. 379–381. – Указ. имен «Флагов на башнях» : с. 381.

Содерж.: Флаги на башнях ; Рассказы : В день Первого Мая ; Несколько часов на канале ; О человеческих чувствах ; Из истории героизма ; Гришка ; Случай в походе ; Премия ; Доктор ; Домой хочу ; Преподаватель словесности ; Новые годы ; Авторские материалы к повести «Флаги на башнях» : глава «На всю жизнь» ; Фрагменты глав «Флагов на башнях» ; План сценария ; Характеристика персонажей.

Т. 7 / сост. и авт. коммент.: Л. Ю. Гордин, А. А. Фролов. – 1986. – 318 с. – Указ. имен : с. 316–317.

Содерж.: По поводу замечаний С. А. Колдунова ; Письмо Т. А. Миллер ; Болшевы ; О личности и обществе ; Письмо С. М. Соловьеву : (с отзывом о кн. «Америка деловая») ; Радость творческого труда ; Право автора ; Писатели – активные деятели советской демократии ; Больше коллективности ; Героическая борьба ; Художественная литература о воспитании детей ; Товарищеская лаборатория ; В эти дни ; Проишествие в «Звезде» ; Детство и литература ; Вредная повесть ; Сила советского гуманизма ; Закономерная неудача ; Рассказы о простой жизни ; О темах для писателей ; Радость нашей жизни ; Новая жизнь ; «Чапаев» Д. Фурманова ; Счастье ; Полнота советской жизни рождает красочные новеллы ; Отзыв о повести А. М. Волкова «Первый воздухоплаватель» ; О счастье : (заметка) ; «Мальчик из Уржума» ; Судьба ; Выборное право трудящихся ; Прасковья Никитична Пичугина ; «Петр Первый» А. Н. Толстого ; Разговор с читателем ; О «Книге для родителей» ; Воспитательное значение детской литературы ; Письмо А. Ромицыну, 31 авг. 1938 г. ; Стилль детской литературы ; Советские летчицы ; О повести «Флаги на

башнях» ; Письмо А. Ромицыну, 21 окт. 1938 г. ; Ответ товарищу А. Бойму ; Письмо в редакцию «Литературной газеты» ; Книги, которых я жду ; Медынский Г. А. «Бубенчики ; Записки педагога ; Открытое письмо товарищу Ф. Левину ; Литература и общество ; Предстоит большая работа над собой ; Великая награда ; Отзыв о рукописи «Золотые деньги» ; Отзыв о повести «Республика победителей» ; Отзыв о романе А. Явича «Леонид Берестов» ; Литературные сценарии : Настоящий характер ; Командировка.

Приложение : Редактору «Литературной газеты» О. Войтинской и критику Ф. Левину.

Т. 8 / сост.: М. Д. Виноградова, А. А. Фролов ; авт. коммент. и заключит. ст.: М. Д. Виноградова, Л. Ю. Гордин, А. А. Фролов. – Библиогр.: с. 262–270. – Свод. пред.-тем. указ. к 1–8 тт.: с. 305–323. – Указ. писем : с. 324–327. – Список фотоил.: с. 328–332.

Содерж.: От составителей ; В. Я. Костецкой, 17 дек. 1916 ; А. П. Сугак, 9 апр. 1918 ; Б. Ф. Гороновичу, 7 июня 1921 ; О. Куриловской, 26 дек. 1922 ; М. Н. Котельникову, 30 дек. 1922 ; М. Н. Котельникову, 31 янв. 1923 ; А. П. Сугак, 24 марта 1923 ; Л. Н. Никифоровой, 15 авг. 1923 ; О. П. Ракович, 29 дек. 1923 ; О. П. Ракович, 23 сент. 1924 ; О. П. Ракович, 13 янв. 1925 ; Колонистам-рабфаковцам, 30 мая 1925 ; В. И. Поповиченко, 22 марта 1926 ; Н. Ф. Остроменцкой, 9 окт. 1926 ; Н. Ф. Остроменцкой, 2 февр. 1927 ; Н. Ф. Остроменцкой 18 марта 1927 ; Из письма Г. С. Салько (Макаренко), июль 1927 ; Старым горьковцам, 10 марта 1928 ; Из письма Г. С. Салько (Макаренко), март 1928 ; Г. С. Салько (Макаренко), 15 марта 1928 ; Н. Ф. Остроменцкой, 4 апр. 1928 ; Н. Ф. Остроменцкой, 18 апр. 1928 ; Из письма Г. С. Салько (Макаренко), 22 апр. 1928 ; Из письма Г. С. Салько (Макаренко), 27 мая 1928 ; Н. Ф. Остроменцкой, 7 июня 1928 ; Из письма Г. С. Салько (Макаренко), 15 сент. 1928 ; Н. Ф. Остроменцкой, 18 сент. 1928 ; Н. Ф. Остроменцкой, 16 окт. 1928 ; Г. С. Салько (Макаренко), 20 сент. 1929 ; Г. С. Макаренко, 21 сент. 1929 ; Г. С. Макаренко, 14 окт. 1929 ; Из письма Г. С. Макаренко, 21–22 окт. 1929 ; Из письма Г. С. Макаренко, 23–24 окт. 1929 ; Из письма Г. С. Макаренко, 1–2 нояб. 1929 ; Г. С. Макаренко, нояб. 1929 ; Из письма Г. С. Макаренко, 4 дек. 1929 ; О. П. Ракович, 24 марта 1930 ; М. М. Букшпану, 29 дек. 1930 ; Из письма Г. С. Макаренко, 9 сент. 1931 ; Коммунару Черному, 14 апр. 1932 ; М. М. Букшпану, авг. 1932 ; Из письма Г. С. Макаренко, 28 окт. 1932 ; Коммунару Шварцу, 10 сент. 1933 ; С. А. Калабалину, 11 июля 1934 ; Е. З. Юрченко, 28 дек. 1934 ; Н. В. Петрову, 27 февр. 1935 ; Е. Невечере, 18 марта 1935 ; Е. М. Коростылевой, 28 сент. 1935 ; Из письма К. С. Кононенко, сент.-окт. 1935 ; К. С. Кононенко, 3 окт. 1935 ; К. и Е. Кононенко, 22 окт. 1935 ; Е. М. Коростылевой, 16 нояб. 1935 ; К. С. Кононенко, 24 нояб. 1935 ; Е. М. Коростылевой, 26 нояб. 1935 ; Е. М. Коростылевой, 3 дек. 1935 ; Е. М. Коростылевой, 10 дек. 1935 ; С. А. Калабалину, 30 дек. 1935 ; Е. М. Коростылевой, 11 янв. 1936 ; В. Г. Зайцеву, 14 марта 1936 ; Е. М. Коростылевой, 18 марта 1936 ; Е. М. Коростылевой, 28 марта 1936 ; Б. Ф. Рыбченкову, 18 мая 1936 ; Е. М. Коростылевой, 20 июля 1936 ; Из письма Г. С. Макаренко, 30 июля 1936 ; Н. В. Петрову, 9 дек. 1936 ; Н. В. Петрову, 22 дек. 1936 ; М. Е. Лапировой,

25 дек. 1936 ; Н. В. Петрову, 10 янв. 1937 ; А. С. Сватко, 6 мая 1937 ; Н. В. Петрову, 17 июня 1937 ; Н. В. Шершневу, 1 июля 1937 ; А. С. Сватко, 14 авг. 1937 ; Е. Н. Логиновой, 10 сент. 1937 ; Е. Н. Логиновой, 11 сент. 1937 ; Л. В. Конисевичу, 24 нояб. 1937 ; В. Г. Зайцеву, 24 нояб. 1937 ; Л. В. Крендясовой, 3 дек. 1937 ; Козырю, 3 дек. 1937 ; Мохареву, 13 дек. 1937 ; Е. Н. Логиновой, 24 дек. 1937 ; Н. В. Петрову, без даты ; А. Ромицыну, 7 февр. 1938 ; Л. Н. Разумовой, 6 июня 1938 ; Дмитриеву, 17 июля 1938 ; Т. В. Турчаниновой, 14 авг. 1938 ; А. К. Виноградову, 14 авг. 1938 ; Н. Г. Шкляру, 14 авг. 1938, Ф. С. Борисову, 15 авг. 1938 ; С. А. Калабалину, 15 авг. 1938 ; С. П. Вельяминовой, 15 авг. 1938 ; Н. Д. Соколовой, 15 авг. 1938 ; А. М. Доленго, 15 авг. 1938 ; Л. Н. Разумовой, 16 авг. 1938 ; Ф. А. Дыбиной, 16 авг. 1938 ; А. Е. Коломейченко, 16 авг. 1938 ; В. Н. Терскому, 17 авг. 1938 ; В. М. Роот, 24 авг. 1938 ; Н. Ф. Шершневу, 7 сент. 1938 ; Л. В. Конисевичу, 6 окт. 1938 ; С. А. и Г. К. Калабалиным, 6 окт. 1938 ; В. Г. Зайцеву, 6 окт. 1938 ; Ф. А. Дыбиной, 6 окт. 1938 ; Л. Н. Разумовой, 6 окт. 1938 ; М. Непорожней, 6 окт. 1938 ; Т. В. Турчаниновой, 6 окт. 1938 ; А. Е. Коломейченко, 6 окт. 1938 ; В. М. Роот, 6 окт. 1938 ; Т. В. Турчаниновой (из письма), 7 дек. 1938 ; М. Н. Меклер, 25 окт. 1938 ; П. П. Архангельскому, 25 окт. 1938 ; В. Н. Колобановскому, 12 нояб. 1938 ; Л. Н. Разумовой, 7 дек. 1938 ; Л. В. Конисевичу, 7 дек. 1938 ; Т. П. Чапской, 7 дек. 1938 ; В. С. Барсукову, 7 дек. 1938 ; Розиной, 7 дек. 1938 ; Александровой, 7 дек. 1938 ; Л. Н. Разумовой, 30 дек. 1938 ; В. П. Захаржевскому, 11 янв. 1939 ; Л. Н. Разумовой, 11 янв. 1939 ; С. А. Калабалину, янв. 1939 ; С. А. Калабалину, 2 февр. 1939 ; Из письма О. П. Ракович (13 марта 1939) ; О. П. Ракович, 28 марта 1939 ; С. А. Калабалину, 28 марта 1939 ; Перазич, 28 марта 1939 ; Дорофееву, 31 марта 1939 ; Аттестат ; Свидетельство ; Формулярный список о службе ; Характеристика ; Подписка ; Аттестат ; Удостоверение ; Уведомление Полтавской городской управы ; Мандат А. С. Макаренка-депутата ; Записка заведующего дорожным отделом Южной железной дороги ; Письмо комитета мастеровых Крюковских вагонных мастерских ; Письмо-рекомендация Полтавского губнаробраза ; Из протокола заседания малого президиума Полтавского окружного исполнительного комитета ; Мандат А. С. Макаренко ; Удостоверение А. С. Макаренко ; Из протокола заседания президиума Харьковского окрисполкома, 11 июля 1927 г. ; Автобиография ; Приветственный адрес А. С. Макаренко ; Грамота ; Приказ по детской трудовой коммуне НКВД УССР им. Ф. Э. Дзержинского, 5 янв. 1935 г., № 8 ; Удостоверение А. С. Макаренко-депутата ; Из указа Президиума Верховного Совета СССР «О награждении советских писателей» ; Заявление А. С. Макаренко о приеме в кандидаты в члены ВКП(б) ; Из протокола заседания партийного комитета Союза советских писателей, 16 марта 1939 г. ; Заведующему отделом снабжения губнаробраза ; Через труд и самоорганизацию – к новой жизни ; О патронировании ; В Президиум Харьковского окрисполкома ; Соображения о детской трудовой коммуне им. Ф. Э. Дзержинского ; Операционный план педагогической работы трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; «Конституция» трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; О выпуске воспитанников коммуны при достижении

ими 16-летнего возраста ; О педагогической теории и практике : (фрагмент) ; В педагогический совет трудкоммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; О присоединении колонии им. М. Горького к коммуне им. Ф. Э. Дзержинского ; Один день коммуны ; Выступление А. С. Макаренко на совете командиров коммуны им. Ф. Э. Дзержинского, 22 февр. 1939 г. ; Розиной, 7 дек. 1938 ; Выступление А. С. Макаренко на совете командиров коммуны им. Ф. Э. Дзержинского, 28 февр. 1933 г. ; Выступление А. С. Макаренко на совете командиров коммуны им. Ф. Э. Дзержинского, 13 марта 1933 г. ; Доклад и выступление А. С. Макаренко на заседании комиссии по пересмотру учебной системы в коммуне им. Ф. Э. Дзержинского, 17 окт. 1933 г. ; Замечания к акту обследования коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; В редакцию альманаха «Год XVII», 15 марта 1934 г. ; В редакцию альманаха «Год XVII», 7 июня 1934 г. ; Выступление на педсовете коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Обращение к коммунарам-выпускникам ; Заключительное слово на совещании в Научно-практическом институте спецшкол и детдомов НКП РСФСР ; О педагогическом наследии А. С. Макаренко.

Приложение: Объяснительная записка к смете ; Инспектору учреждений дефективного детства Харьковской области ; Из альбома «Наши жизни – Горькому – горьковцы» ; Контртезисы ; В правление коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Письмо горьковцев в правление коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; О летнем походе коммунаров ; Положение о дисциплинарных взысканиях и поощрениях коммунаров на производстве ; Речь А. С. Макаренко на вечере, посвященном 6-летию коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Незабываемая встреча ; К вопросу о консультации ; В библиотеке.

1.2. Вибрані твори

1983

- 2. Избранные произведения : в 3 т. / редкол.: Н. Д. Ярмаченко и др. ; сост., авт. вступ. ст., примеч. и коммент. Н. Д. Ярмаченко. – К. : Рад. шк., 1983–1984. – (Пед. б-ка).**

Т. 1. – 1983. – 516 с.

Содерж.: Педагогическая поэма.

Т. 2. – 1984. – 572 с.

Содерж.: Флаги на башнях ; Книга для родителей ; Авторские материалы, приложения, комментарии и примечания к повести «Флаги на башнях» ; О повести «Флаги на башнях» ; Открытое письмо Ф. Левину ; Редактору «Литературной газеты» Войтинской и критику Ф. Левину ; Авторские материалы, приложения, комментарии и примечания к «Книге для родителей» ; Разговор с читателем ; О «Книге для родителей» ; Наши матери ; Любовь и долг ; Об опыте трудовой заботы ; Труд как моральная категория ; Вот у вас родился ребенок.

Т. 3 : Общие проблемы педагогики. – 1984. – 575 с. – Библиогр.: с. 566–574.

Содерж. : Проблемы школьного советского воспитания : (тезисы) ; Проблемы школьного советского воспитания : (лекции) ; На пороге третьего десятилетия ; Проблемы воспитания в советской школе ; Воспитание характера в школе ; Некоторые соображения о школе и наших детях ; Докладная записка об организации свободной мастерской ; Объяснительная записка к проекту организации трудового детского корпуса (1934) ; Некоторые выводы из моего педагогического опыта ; О моем опыте ; Мои педагогические воззрения ; Из опыта работы ; Педагогижимают плечами ; Доклад в Украинском научно-исследовательском институте педагогики ; План книги «Опыт методики работы детской трудовой колонии» ; Опыт методики работы детской трудовой колонии : (материалы кн.) ; Тезисы доклада «Организация воспитания трудного детства» ; Письмо заведующему Главным управлением социального воспитания НКП УССР ; На педагогических ухабах ; Очерк о работе Полтавской колонии имени М. Горького ; Прекрасный памятник ; Операционный план педагогической работы трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; «Конституция» трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Конституция страны ФЭД ; Докладная записка члену правления коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Цель воспитания ; Коммунистическое воспитание и поведение ; О коммунистической этике ; Воля, мужество, целеустремленность ; Разговор о воспитании ; Что значит воспитать ребенка? ; О воспитании ; О путях общественного воспитания ; Понятие дисциплины в общей системе воспитания ; Выбор профессии ; О «Взрыве» ; Художественная литература о воспитании детей ; План лекции «Режим и дисциплина» ; План лекции «Коммунистическое воспитание и поведение» ; Выступление в Высшем коммунистическом институте просвещения ; Детство и литература ; Максим Горький в моей жизни ; Дети в стране социализма ; Заявление в Центральный институт организаторов народного просвещения ; О личности и обществе ; Из переписки А. С. Макаренко с А. М. Горьким.

Приложения : Основные даты жизни и педагогической деятельности А. С. Макаренко.

1985

3. Избранные произведения : в 3 т. / редкол.: Н. Д. Ярмаченко и др. ; сост., авт. вступ. ст., примеч. и коммент. Н. Д. Ярмаченко. – 2-е изд., испр. – К. : Рад. шк., 1985.

Т. 1. – 1983. – 516 с.

Содерж.: Педагогическая поэма.

Т. 2. – 1984. – 572 с.

Содерж.: Флаги на башнях ; Книга для родителей ; Авторские материалы, приложения, комментарии и примечания к повести «Флаги на башнях» ; О повести «Флаги на башнях» ; Открытое письмо Ф. Левину ; Редактору «Литературной газеты» Войтинской и критику Ф. Левину ; Авторские

материалы, приложения, комментарии и примечания к «Книге для родителей» : Разговор с читателем ; О «Книге для родителей» ; Наши матери ; Любовь и долг ; Об опыте трудовой заботы ; Труд как моральная категория ; Вот у вас родился ребенок.

Т. 3 : Общие проблемы педагогики. – 1984. – 575 с. – Библиогр.: с. 566–574.

Содерж.: Проблемы школьного советского воспитания : (тезисы) ; Проблемы школьного советского воспитания : (лекции) ; На пороге третьего десятилетия ; Проблемы воспитания в советской школе ; Воспитание характера в школе ; Некоторые соображения о школе и наших детях ; Докладная записка об организации свободной мастерской ; Объяснительная записка к проекту организации трудового детского корпуса (1934) ; Некоторые выводы из моего педагогического опыта ; О моем опыте ; Мои педагогические воззрения ; Из опыта работы ; Педагоги пожимают плечами ; Доклад в Украинском научно-исследовательском институте педагогики ; План книги «Опыт методики работы детской трудовой колонии» ; Опыт методики работы детской трудовой колонии : (материалы кн.) ; Тезисы доклада «Организация воспитания трудного детства» ; Письмо заведующему Главным управлением социального воспитания НКП УССР ; На педагогических ухабах ; Очерк о работе Полтавской колонии имени М. Горького ; Прекрасный памятник ; Операционный план педагогической работы трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; «Конституция» трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Конституция страны ФЭД ; Докладная записка члену правления коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Цель воспитания ; Коммунистическое воспитание и поведение ; О коммунистической этике ; Воля, мужество, целеустремленность ; Разговор о воспитании ; Что значит воспитать ребенка? ; О воспитании ; О путях общественного воспитания ; Понятие дисциплины в общей системе воспитания ; Выбор профессии ; О «Взрыве» ; Художественная литература о воспитании детей ; План лекции «Режим и дисциплина» ; План лекции «Коммунистическое воспитание и поведение» ; Выступление в Высшем коммунистическом институте просвещения ; Детство и литература ; Максим Горький в моей жизни ; Дети в стране социализма ; Заявление в Центральный институт организаторов народного просвещения ; О личности и общении ; Из переписки А. С. Макаренко с А. М. Горьким.

Приложения : Основные даты жизни и педагогической деятельности А. С. Макаренко.

1999

4. Избранные труды / сост. и авт. предисл. В. М. Коротов. – М. : Амонашвили, 1999. – 220 с.

1.3. Тематичні збірки

1985

5. **Теория и практика коммунистического воспитания** : сборник / сост., авт. предисл., коммент. и примеч. А. А. Фролов ; редкол.: М. В. Фоменко и др. – К. : Рад. шк., 1985. – 278 с.

Содерж.: В Инспектуру охраны детства НКП УССР ; Тезисы содоклада на Всеукраинском совещании комиссий по делам несовершеннолетних правонарушителей ; Из работы «Кое-что о самоуправлении» ; В Главсоцвос НКП УССР (8 авг. 1925 г.) ; Проект устава управления детскими школьно-трудовыми колониями ; Операционный план педагогической работы трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Контртезисы ; Из «Сокращения расходов» ; Рецензия на рукопись «Руководство для комиссий по делам несовершеннолетних правонарушителей» ; Речь на вечере, посвященном 6-летию коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; «Болшевцы» ; Выступление на заводе «Шарикоподшипник», 25 окт. 1936 г. ; Больше активности в игре ; Заключительное слово на совещании в Научно-практическом институте спецшкол и детдомов Наркомпроса РСФСР ; О «Книге для родителей» : (план) ; Потребность в семье и воспитании ; О любви и долге ; План сценария «Флаги на башнях» ; Методика организации воспитательного процесса в коллективе трудовой колонии им. М. Горького и трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского : заведующему отделом снабжения губнадзора ; Объяснительная записка к смете ; Заявление в совет Центрального института организаторов народного просвещения им. Е. А. Литкенса ; Отчетная ведомость трудовой колонии для дефективных детей им. М. Горького ; Колония им. М. Горького ; Инспектору учреждений дефективного детства Харьковской области ; Отчетная ведомость о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького за апрель 1923 г. ; Тов. завгубсоцвосом ; Доклад о состоянии Полтавской трудовой колонии имени М. Горького ; Областному инспектору дефдетучреждений Харьковской области ; Областному инспектору учреждений Харьковской области ; Отчетная ведомость о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького за 1923 г. ; В отдел материального снабжения ; Областному инспектору Харьковской области ; Главному инспектору охраны детства ; В главсоцвос НКП УССР (15 июля 1924 г.) ; Список персонала Полтавской трудовой колонии им. М. Горького на 1 сентября 1924 г. ; В главсоцвос НКП УССР (19 сент. 1924 г.) ; Удостоверение, выданное Н. Т. Поповиченко ; Письмо в президиум Харьковского окрисполкома ; В президиум окрплана ; Вроде методического плана клубной работы ; «Конституция» трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Мнение «Шарошки» ; Заметка в стенгазете «Дзержинец» ; Коммуна им. Ф. Э. Дзержинского (1932 г.) ; Программа учетного отдела педагогической части коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Памятник Феликсу ; Коммуна им. Ф. Э. Дзержинского (1933 г.) ; Начальнику коммуны им.

Ф. Э. Дзержинского ; Из сводки о нарушениях дисциплины коммунаров за январь 1934 г. ; Замечания к акту обследования коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; О школьном комбинате коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Из планов бесед о культуре поведения ; Из писем А. С. Макаренко и материалов его педагогической и литературной деятельности ; Письмо О. Куриловской ; Письмо М. Н. Котельникову ; Письмо Л. Н. Никифоровой ; Надпись на сборнике статей А. К. Гастева ; Письмо А. Г. Сугак, 20 июня 1924 г. ; Письмо А. М. Горькому, 24 нояб. 1926 г. ; Из письма Н. Ф. Остроменцкой, 2 февр. 1927 г. ; Письмо А. М. Горькому, 14 марта 1927 г. ; Из письма к Г. С. Салько (Макаренко), июль 1927 г. ; Отзыв о работе А. И. Остапченко ; Из письма к Г. С. Салько (Макаренко), 10–12 марта 1928 г. ; Письмо А. М. Горькому, 18 апр. 1928 г. ; Письмо Н. Ф. Остроменцкой, 7 июня 1928 г. ; Рапорт в правление коммуны им. Ф. Э. Дзержинского ; Письмо А. М. Горькому, 22 нояб. 1928 г. ; Из письма к Г. С. Салько (Макаренко), 20 сент. 1929 г. ; Из письма к Г. С. Салько (Макаренко), 14 окт. 1929 г. ; Из письма к Г. С. Макаренко, нояб. 1929 г. ; Письмо к М. М. Букшпану, 29 дек. 1930 г. ; Из письма к Г. С. Макаренко, 7 сент. 1931 г. ; Из письма к Г. С. Макаренко, 9 сент. 1931 г. ; Письмо к М. М. Букшпану, авг. 1932 г. ; По поводу замечаний т. Колдунова ; Из письма к К. С. Кононенко (сент.-окт. 1935 г.) ; Письмо к К. С. Кононенко, 3 окт. 1935 г. ; Письмо Е. М. Коростылевой ; Письмо Б. Ф. Рыбченкову ; Письмо к Т. А. Миллер ; Из рапорта А. С. Макаренко, 14 июля 1936 г. ; Мы живем в самую счастливую эпоху ; Письмо Е. Н. Логиновой ; Письмо Н. Ф. Абушену ; О подписке на заем ; Письмо Дмитриеву ; К вопросу о консультации ; Письмо А. Ромицыну, 31 авг. 1938 г. ; Письмо А. Ромицыну, 21 окт. 1938 г. ; Письмо В. Н. Колбановскому ; Письмо в редакцию «Литературной газеты».

1988

6. **Воспитание гражданина** : сборник. – М. : Просвещение, 1988. – 301 с. : порт. – (Б-ка учителя. Пед. раздумья). – Библиогр.: с. 301.
7. **Коллектив и воспитание личности** : сборник. – Челябинск : Южно-Урал. кн. изд-во, 1988. – 264 с.
8. **О воспитании** : сборник. – М. : Политиздат, 1988. – 256 с.

1989

9. **«Проектировать лучшее в человеке...»** : сборник / авт. коммент.: Л. Ю. Гордин [и др.]. – Минск, 1989. – 415 с. – (Б-чка сер. «Ун-т – школе»).
10. **С любовью и тревогой** : сборник / сост., вступ. ст., прим. А. К. Романовского, А. Т. Губко. – К. : Изд-во УСХА, 1989. – 368 с.

1990

11. **Методика виховної роботи** : збірник / за ред. В. П. Горпинюка ; авт. передм. В. В. Кумаріна. – К. : Рад. шк., 1990. – 366 с.
12. **О воспитании** : сборник / сост. и авт. вступит. статьи В. С. Хелемендик. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Политиздат, 1990. – 415 с. – (Б-чка семейного чтения).

1994

13. **Ты научила меня плакать...** : переписка А. С. Макаренка с женой, 1927–1939 : в 2 т. Т. 1 / сост. и авт. коммент.: Г. Хиллиг, С. Невская. – М. : Витязь, 1994. – 216 с. : ил. – (Сер. «Неизвестный Макаренко»).

2003

14. **О воспитании** : сборник : для педагогов, родителей и студентов педвузов. – М. : Шк. пресса, 2003. – 190 с.

1.4. Окремо видані праці

1980

15. **Книга для батьків** / пер. з рос. Л. О. Єзерницького. – К. : Рад. шк., 1980. – 327 с.

1981

16. **Книга для родителей**. – Л. : Лениздат, 1981. – 317 с.
17. **Книга для родителей**. – Ростов на Дону : кн. изд-во, 1981. – 298 с.

1983

18. **Книга для родителей**. – М. : Педагогика, 1983. – 159 с.
19. **Книга для родителей**. – Новосибирск : Зап.-Сиб. кн. изд-во, 1983. – 317 с.

1985

20. **Книга для родителей**. – М. : Правда, 1985. – 446 с.

1987

21. **Книга для родителей** / послесл. Н. Д. Ярмаченко. – К. : Рад. шк., 1987. – 382 с.

1988

22. **Книга для родителей.** – М. : Педагогика, 1988. – 300 с. : ил. – (Б-ка для родителей).
23. **Марш тридцатого года** : книга для учителя / сост. и авт. коммент. В. Г. Бейлинсон. – М. : Просвещение, 1988. – 287 с.

1.5. Статті в наукових збірниках та періодичній пресі

1983

24. **Досвід освітньої роботи в Полтавській трудовій колонії імені М. Горького** // Новими стежками. – 1983. – № 2/3. – С. 6–7.

1998

25. **Из неопубликованных рукописей** // Вопр. философии. – 1998. – № 2. – С. 23–28.
26. **Методы воспитания** // Нар. образование. – 1998. – № 4. – С. 144–150.
27. **Мои педагогические воззрения** : ответы на вопросы участников лит. вечера в Харьк. пединституте 9 марта 1939 г. // Пед. калейдоскоп. – 1998. – № 10. – С. 9.

2001

28. **Трудовое воспитание: Отношения, стиль, тон в коллективе** : [лекция, прочитанная в Наркомпросе РСФСР в 1938 г.] // Нар. образование. – 2001. – № 10. – С. 103–114.
29. **У подошвы «Олимпа»** // Нар. образование. – 2001. – № 4. – С. 51–61.

2003

30. **Проблемы воспитания в советской школе** // Воспитат. работа в shk. – 2003. – № 2. – С. 5–12.

2004

31. **Из опыта работы** // Воспитат. работа в shk. – 2004. – № 5. – С. 11–14.

2007

32. **Методы воспитания** // Педагогика. – 2007. – № 8. – С. 6–27.

2008

33. **Воспитатель** // Воспитат. работа в shk. – 2008. – № 1. – С. 5–8.
34. **Методика организации воспитательного процесса** // Воспитат. работа в shk. – 2008. – № 5. – С. 5–13.

1.6. Художні твори

1980

35. **Педагогическая поэма.** – Иркутск : Вост.-Сиб. кн. изд-во, 1980. – 640 с.
36. **Флаги на башнях.** – М. : Моск. рабочий, 1980. – 432 с.

1981

37. **Педагогическая поэма.** – М. : Педагогика, 1981. – 624 с.
38. **Педагогическая поэма.** – Харьков : Прапор, 1981. – 630 с.
39. **Флаги на башнях.** – М. : Правда, 1981. – 478 с.

1982

40. **Педагогическая поэма.** – М. : Физ. культура и спорт, 1982. – 640 с.

1983

41. **Флаги на башнях** : повесть в трех частях / послесл. Ю. Б. Лукина ; ил. В. Л. Гальдяева. – М. : Правда, 1983. – 480 с. : ил.

1984

42. **Педагогическая поэма**. – Махачкала : Дагучпедгиз, 1984. – 640 с.

1985

43. **Педагогическая поэма** : в 2 кн. / вступ. ст. М. И. Кондакова. – М. : Книга, 1985.

Кн. 1 : ч. 1, 2. – 439 с.

Кн. 2 : ч. 3 / примеч. Е. В. Квятковского, Н. А. Кушаева ; послесл. А. К. Василевского. – 283 с.

44. **Педагогическая поэма**. – М. : Мол. гвардия, 1985. – 640 с.

1986

45. **Педагогическая поэма** : роман : для ст. шк. возраста / худож. В. Савадов. – К. : Веселка, 1986. – 604 с.

46. **Флаги на башнях**. – М. : Правда, 1986. – 491 с.

1987

47. **Педагогическая поэма**. – К. : Рад. шк., 1987. – 512 с.

48. **Педагогическая поэма**. – М. : Худож. лит., 1987. – 623 с.

1988

49. **Педагогическая поэма**. – Горький : Волго-Вятское кн. изд-во, 1988. – 544 с.

50. **Педагогическая поэма** / послесл. Н. Д. Ярмаченко. – К. : Рад. шк., 1988. – 510 с.

51. **Прапори на баштах** : повість : для серед. шк. віку / пер. з рос. О. Бандури. – К. : Молодь, 1988. – 382 с.

2003

52. **Педагогическая поэма** : роман / сост., авт. вступ. ст., примеч. и коммент. С. С. Невская. – М. : ИТРК, 2003. – 718 с.

Див. також № 987.

***Розділ 2. Переклади праць А. С. Макаренка
іноземними мовами в зарубіжних країнах***

Великобританія

1990

53. **Selekted pedagogical works** : transl. from the Russ. – М. : Progress, 1999. – 463 p.

Данія

1987

54. **Første mas kolonien** / overs. af R. Grøngaard. – М. : Raduga ; Kopenhagen : Sputnik, 1987. – 432 s.

1988

55. **Vejen till livet** / oversat af R. Grøngaard. – М. : Raduga ; 1988. – 592 s.

Іспанія

1982

56. **Problemas de educacion escolar** ; Experiencia del trabajo pedagogico (1920–1935) : trad. del ruso. – М. : Progreso, 1982. – 205 p.

1983

57. **Poema pedagogico** : en 3pt. : trad. del ruso. – 11-a ed. – М. : Raduga, 1983.
Pt. 1. – 262 p.
Pt. 2. – 207 p.
Pt. 3. – 261 p.

1984

58. **Poema pedagógico** : en 3pt. : trad. del ruso. – 12-a ed. – M. : Raduga, 1984.
Pt. 1. – 262 p.
Pt. 3. – 262 p.

Німеччина

1983

59. **Einige pädagogische Schlussfolgerungen aus meiner Erfahrung.** – Marburg, 1983. – 70 s. – (Opuskala Makarenkiana). – Tekst na nim. ta ros. movach.

Португалія

1986

60. **Problemas da educacao escolar** : Experiencia do trabalho pedagogico : (1920–1935) / trad. de M. Pais. – M. : Progresso, 1986. – 199 p.

Угорщина

1988

61. **Pedagógiai hoköltemény: Regény** / oroszbol Ford. Lányi Sarolta. – Bdp. : Europa ; Uzshorod : Kárpáti, 1988. – 643 old.

Франція

1983

62. **Poème pédagogique** / trad. du russe par J. Champenois. – M. : Raduga, 1983. – 716 p.

Розділ 3. Література про життя й діяльність А. С. Макаренка

3.1. Біографія А. С. Макаренка у дослідженнях науковців України і світу

1991

63. Бобрицкая, В. И. **А. С. Макаренко. Жизнь и педагогическая деятельность** / В. И. Бобрицкая, В. Н. Ковтун, Л. В. Крамущенко. – Полтава, 1991. – 190 с.
64. **Из неопубликованного наследия А. С. Макаренко** : [архив. док. о деятельности педагога при создании матер.-техн. базы колонии] // Сов. педагогика. – 1991. – № 5. – С. 106–114, 152.
65. **Кубраков, Г. М. Кому страшен Макаренко?** / Г. М. Кубраков // Сов. педагогика. – 1991. – № 4. – С. 148.
66. **Лысенко, П. Не педагогикой единой...** : [справка о жизни и деятельности А. С. Макаренко] / П. Лысенко // Нар. образование. – 1991. – № 1. – С. 154–159.
67. **А. С. Макаренко вчера и сегодня** // Сов. педагогика. – 1991. – № 3. – С. 146–148.
68. **Макаренко, В. Мій брат Антон Семенович** / Віталій Макаренко // Рад. шк. – 1991. – № 7. – С. 92–94.
69. **Таценко, Н. О. Поряд з А. С. Макаренком** : [з історії колонії ім. В. Г. Короленка] / Н. О. Таценко // Рад. шк. – 1991. – № 7. – С. 85–87.
70. **Фрадкин, Ф. А. Новая встреча с А. С. Макаренко** / Ф. А. Фрадкин // Сов. педагогика. – 1991. – № 11. – С. 95–107.
71. **Хіллів, Г. «Автобіографічна фантазія», або «Біла пляма макаренкознавства»** / Г. Хіллів, В. Моргун // Комсомолец Полтавщини. – 1991. – 24 верес. – С. 3.

1992

72. **А. С. Макаренко сегодня: новые материалы, исследования, опыт :** сборник / Нижненовгор. гос. пед. ин-т им. М. Горького [и др.] ; сост. А. А. Фролов. – Н. Новгород : РИО, 1992. – 207 с. : портр.

1993

73. **Антонець, М. Я. Полеміка навколо А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського** / М. Я. Антонець // Вісник АПН України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 97–103.
74. **А. С. Макаренко и его время. Новые материалы** // Педагогика. – 1993. – № 2. – С. 99–106.
75. **Малинин, В. И. Макаренко и сталинизм: правомерно ли сопоставление?** / В. И. Малинин // Педагогика. – 1993. – № 3. – С. 65.
76. **Моргун, В. Ф. Хитросплетение судеб и идей двух современников :** [о Г. Ващенко и А. Макаренко] / В. Ф. Моргун // Наследие А. С. Макаренко и современность : тезисы Междунар. науч.-практ. конф., 10–12 марта 1993 / под ред.: В. М. Кротова, С. С. Невской. – М., 1993. – С. 76–77.
77. **Моргун, В. «Ярлик сталініста до нього? Кошунство!»** / Володимир Моргун // Освіта. – 1993. – 25 трав. (№ 15). – С. 6.

1994

78. **Береговой, Я. Как поссорили Антона Семеновича с Василием Александровичем** / Ярослав Береговой // Пед. калейдоскоп. – 1994. – Нояб. (№ 39/40). – С. 4.
79. **Хиллиг, Г. А. С. Макаренко и Н. К. Крупская (возвращаясь к полузабытому спору 60-х гг.)** / Г. Хиллиг // Педагогика. – 1994. – № 3. – С. 84–93.
80. **Хіллiг, Г. Ні Сталін, ні Ленін, ні Гегель : метаморфози любовного листа Антона Макаренка, 1927 р.** / Г. Хіллiг, С. Невська // Освіта. – 1994. – 12 жовт. (№ 67/68). – С. 12.

1995

81. **Моргун, В. Ф. А. С. Макаренко і Г. Г. Ващенко : хитросплетіння долі і ідей двох сучасників** / В. Ф. Моргун // Історія Полтавського педагогічного інституту в особах: матеріали конф., присвяченої 80-річчю ювілею ін-ту / за ред. П. В. Киридона. – Полтава : Кларисса, 1995. – С. 29–34.
82. **Русаков, А. Человек, который не держался за перила : [факты из жизни и деятельн. А. С. Макаренко]** / А. Русаков // Первое сент. – 1995. – 23 сент. (№ 95). – С. 2.
83. **Соловейчик, С. Письма о страсти и страдании: История любви и ревности, которая таилась в архиве А. С. Макаренко** / С. Соловейчик // Первое сент. – 1995. – 5 окт. (№ 100). – С. 1–4.
84. **Хілліг, Г. «Мазепинець» Ващенко про «яничара» Макаренка : взаємини відомих українських педагогів** / Гьотц Хілліг // Рід. шк. – 1995. – № 6. – С. 69–75.

1996

85. **Хиллиг, Г. Макаренко и сталинизм: размышления и комментарии к дискуссионной теме** / Г. Хиллиг // Педагогика. – 1996. – № 1. – С. 68–75.

1997

86. **Ващенко, Г. Педагогічна наука в СРСР : (яничар А. С. Макаренко – найбільший радянський педагог)** / Григорій Ващенко // Вибр. пед. твори / Григорій Ващенко. – Дрогобич : Відродження, 1997. – С. 180–212.
87. **На разных берегах... Судьба братьев Макаренко** / сост. Г. Хиллиг. – М. : Издательский центр, 1997. – Т. 3. – 383 с. – (Серия «Неизвестный Макаренко»).
88. **Овчаренко, І. М. А. С. Макаренко в Донбасі** / І. М. Овчаренко // Пед. скарбниця Донеччини. – 1997. – № 1. – С. 56–57.
89. **Попова, Л. Д. Науково-педагогічна діяльність А. С. Макаренка на Харківщині** / Л. Д. Попова, А. В. Соколова // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 1997. – Вип. 4. – С. 173–176.

- 90.***Фролов, А. А.** **А. С. Макаренко : московский период творчества (1937–1939). Хроника дел и мыслей** / А. А. Фролов. – Н. Новгород, 1997.

1998

91. **Библюк, М. А.** **Макаренко і польський педагогічний олімп** / М. А. Библюк // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 208–215. – Бібліогр.: с. 215 ; Світло. – 1998. – № 1. – С. 73–75.
92. **Богуславский, М.** **Спорьте о Макаренко! 13 марта – 110 лет пришельцу из другой педагогической галактики** / Михаил Богуславский // Учит. газ. – 1998. – 3 марта (№ 8). – С. 17.
93. **Бондарь, Ф. Т.** **Макаренко нужен нам** / Ф. Т. Бондарь // Источник. – 1998. – № 4. – С. 114–119.
94. **Горностаев, П. В.** **Нет, не затоптать тебя, великий подвижник! : к 100-летию со дня рождения А. С. Макаренко** / П. В. Горностаев // Открытая шк. – 1998. – № 4. – С. 34–38.
95. **Губко, О. Т.** **Макаренкові не треба зводитися, бо він і не падав** / О. Т. Губко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 12–17.
96. **Данилова, Л. О.** **А. С. Макаренко і світова педагогіка: проблеми музейного відображення** / Л. О. Данилова // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 228.
97. **Денисюк, С. В.** **А. Макаренко і Я. Корчак: різні системи, спільні ідеї** / С. В. Денисюк // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 198–204.
98. **Євтух, М.** **Неповторність і справжня сутність постаті Антона Макаренка** / М. Євтух, К. Потапенко // Рідна шк. – 1998. – № 1. – С. 21–28.
99. **Ковальчук, Л.** **А. Макаренко – український педагог** / Л. Ковальчук, В. Костів // Шлях освіти. – 1998. – № 2. – С. 37–39.
100. **Колесниченко, Т. С.** **«Красота – самый могучий магнит...» : [к 100-летию со дня рождения А. С. Макаренко]** / Т. С. Колесниченко // Дидакт. – 1998. – № 2. – С. 97–104.

*астериском відмічені джерела, які неможливо було переглянути *de visu*

101. **Крамущенко, Л. В.** «...У мене вистачить сили йти, падати і знову підніматися»: [морал.-етич. позиція А. С. Макаренка в боротьбі з дит. бездоглядністю] / Л. В. Крамущенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 87–94.
102. **Кривонос, І.** **А. С. Макаренко – класик педагогіки ХХ ст.:** до 110-річчя від дня народж. педагога / І. Кривонос // Вісник Полтавського пед. ін-ту ім. В. Г. Короленка: зб. наук. пр. Сер. Психол.-пед. науки. – Полтава, 1998. – Вип. 2. – С. 34–45. – Бібліогр. в кінці ст.
103. **Кумарин, В.** **Антон Макаренко – советский педагог?** / Валентин Кумарин // Нар. образование. – 1998. – № 4. – С. 142–143.
104. **Лещенко, М. П.** **Володимир Іванович Вернадський і Антон Семенович Макаренко** / М. П. Лещенко, А. В. Лещенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 81–85.
105. **Мурашов, А.** **Риторические принципы А. С. Макаренко** / А. Мурашов // Нар. образование. – 1998. – № 4. – С. 151–155.
106. **Наумов, Б. Н.** **А. С. Макаренко и Харьковщина** / Б. Н. Наумов ; под ред. П. С. Дементьева. – Х. : ХОИУВ, 1998. – 28 с.
107. **Окса, М.** **Ювілей А. С. Макаренка у Німеччині** / Микола Окса // Шлях освіти. – 1998. – № 4. – С. 54.
108. **Тригубенко, В.** **Шукаймо ключ до розуміння:** [сталінізм А. С. Макаренка] / В. Тригубенко // Відродження. – 1998. – № 1. – С. 24–27.
109. **Хіллїг, Г.** **Макаренко і сталінізм** / Г. Хіллїг // Директор шк. – 1998. – Лют. (№ 6). – С. 3.
110. **Ярмаченко, М. Д.** **А. Макаренко і світова педагогіка ХХ ст.** / М. Д. Ярмаченко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 5–12.
111. **Ярмаченко, М. Д.** **А. С. Макаренко – класик педагогіки ХХ століття** / М. Д. Ярмаченко // Директор шк. – 1998. – Лют. (№ 6). – С. 2.

1999

112. **Антология гуманной педагогики: Макаренко** / сост., авт. вступ. ст. В. М. Коротков. – М. : Амонашвили, 1999. – 223 с.

113. Ващенко, Г. Педагогічна наука в СРСР (яничар А. С. Макаренко – найбільший радянський педагог) / Григорій Ващенко // Рідна шк. – 1999. – № 4. – С. 70–80.
114. Коротов, В. М. А. С. Макаренко (1888–1939) / В. М. Коротов // Введение в педагогику / В. М. Коротов. – М. : [б. и.], 1999. – С. 32–36.
115. Красовицький, М. Антон Макаренко під вогнем бездарності й невігластва: листи з Нью-Йорка / Михайло Красовицький // Освіта України. – 1999. – 22 верес. (№ 39). – С. 6.
116. Кумарин, В. И. Сталин согласился «не трогать» Макаренко / В. И. Кумарин // Професионал. – 1999. – № 1. – С. 26–28.
117. Лисенко, П. Г. А. С. Макаренко і В. О. Сухомлинський : документально-публіцистичні нариси / П. Г. Лисенко. – Кременчук, 1999. – 114 с.
118. Струманський, В. Антон Макаренко і сучасна українська дійсність / Василь Струманський // Почат. шк. – 1999. – № 7. – С. 58–60.
119. Текило, А. Антон Макаренко – «батька» шпигунів / А. Текило, А. Келеберда // Бизнес-Неделя. – 1999. – № 23. – С. 27.
120. Текило, А. Антон Макаренко – «батька» шпигунів / А. Текило, А. Келеберда // Імідж сучас. педагога. – 1999. – № 1. – С. 5–8.
121. Хиллиг, Г. Дванадцять мгнової судби : малоизвестные страницы жизни и деятельности А. С. Макаренко (июнь – октябрь 1936 г.) / Гётц Хиллиг // ПостМетодика. – 1999. – № 1. – С. 14–31.
122. Хиллиг, Г. Педагог Макаренко – «шеф» розвідників / Г. Хиллиг, В. Марочко // Пед. вестн. – 1999. – № 10. – С. 1–2.
123. Хиллиг, Г. Педагог Макаренко – «шеф» розвідників? / Г. Хиллиг, В. Марочко // Імідж сучас. педагога. – 1999. – № 1. – С. 5–8.

2000

124. Бойко, А. М. Взаємини Г. Г. Ващенко і А. С. Макаренка / А. М. Бойко // ПостМетодика. – 2000. – № 2. – С. 44–50.
125. Красовицький, М. Великий мастер от «парной педагогики» : [А. С. Макаренко] / М. Красовицький // Директор шк. Україна. – 1999. – № 2. – С. 9–14 ; Педагогика. – 2000. – № 1. – С. 75–81.

126. **Красовицький, М. Макаренка потрібно залишити** / М. Красовицький // Завуч. – 2000. – Груд. (№ 35). – С. 4–5.
127. **Хиллиг, Г. Григорій Ващенко и Антон Макаренко. Взаимоотношения двух полтавских педагогов** / Гётц Хиллиг // ПостМетодика. – 2000. – № 1. – С. 49–56.
128. **“Шпигунські пристрасті” навколо Антона Макаренка** // Завуч. – 2000. – Січ. (№ 3). – С. 12–13.
129. **Ярмаченко, М. Д. Від Я. А. Коменського до А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського** / М. Д. Ярмаченко // Педагогіка і психологія. – 2000. – № 4. – С. 5–13.

2001

130. **Абаринів, О. Педагог, який створив поему : виповнюється 75 років з дня створення Комуни імені Дзержинського** / О. Абаринів // Дзеркало тижня. – 2001. – 14 лип. (№ 26). – С. 11.
131. **Абашкіна, Н. Нове слово до відомої теми... : [про дослідж. нім. вченого Гьотца Хілліга, присвяч. А. С. Макаренку]** / Н. Абашкіна // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 53–55.
132. **Карпенчук, С. Г. А. С. Макаренко і соціометричне дослідження: научное издание** / С. Г. Карпенчук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2001. – Вип. 15. – С. 9–13.
133. **Карпенчук, С. Г. На зорі макаренкознавства : монографія** / С. Г. Карпенчук, М. М. Окса. – Мелітополь, 2001. – 97 с.
134. **Карпенчук, С. Г. Сходження до Макаренка** / С. Г. Карпенчук // ПостМетодика. – 2001. – № 4. – С. 2–12.
135. **Антон Семенович Макаренко (01.03.1888 – 01.04.1939) : [педагог и писатель]** // Нар. образование в России : ист. альм. – 2000. – № 10. – С. 362–363.
136. **Макаренко Антон Семенович** // Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. – К. : Пед. думка, 2001. – С. 301: портр.
137. ***Моргун, В. Григорій Ващенко, Антон Макаренко, Ганс Кофод: троє велетнів на роздоріжжі століть** / В. Моргун // Упр. освітою. – 2001. – № 11. – С. 10–11.

138. **Морозов, Л. Нужен ли нам Макаренко?** / Л. Морозов // Пед. вестн. – 2001. – № 8. – С. 10.
139. **Турбовской, Я. Историческая наивность и нравственное величие педагога Макаренко** / Яков Турбовский // Пед. вестн. – 2001. – № 2. – С. 10.
140. **Хиллиг, Г. А. С. Макаренко и Болшевская коммуна** / Гётц Хиллиг // ПостМетодика. – 2001. – № 2. – С. 55–62.
141. **Хиллиг, Г. «Чекист» и «враг народа» А. С. Макаренко (июнь-октябрь 1936 г.)** / Г. Хиллиг // Педагогика. – 2001. – № 8. – С. 73–80.

2002

142. **Альохіна, О. В. Показники економічної діяльності А. С. Макаренка в колонії ім. М. Горького (Полтавський період)** / О. В. Альохіна // Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ОВС, 2002. – С. 68–74. – Бібліогр.: с. 74.
143. **Береговой, Я. Макаренко, Сухомлинский и Ващенко – противостояние или преемственность** / Ярослав Береговой // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 18–24.
144. **Галузяк, В. М. Две личности – две парадигмы воспитания : [А. С. Макаренко и В. А. Сухомлинский]** / В. М. Галузяк, Н. И. Сметанский // Педагогика. – 2002. – № 3. – С. 83–87.
145. **Гашковец, И. Отношение к педагогической науке двух воспитателей: Антона Макаренко и Януша Корчака** / Иржи Гашковец // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 26–32. – Библиогр.: 60 назв.
146. **Гюнтер-Шелльхаймер, Э. «К сожалению, это не все творчество А. С. Макаренко...»** : [об истории подготовки последнего советского издания трудов А. С. Макаренко] / Эдгар Гюнтер-Шелльхаймер // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 34–36. – Бібліогр.: 12 назв.
147. **Колесник, В. А. С. Макаренко у Броварах** / Володимир Колесник // Світло. – 2002. – № 3. – С. 108–109.
148. **Красовицький, М. Деякі міркування про зустріч послідовників А. С. Макаренка** / М. Красовицький // ПостМетодика. – 2002. – № 5/6. – С. 53–55.

149. **Кумарин, В. Макаренко, якого ми ніколи не знали, чи куди реформувати школу** / Валентин Кумарин // Нар. образование. – 2002. – № 5. – С. 153–164 ; № 6. – С. 143–154 ; № 7. – С. 184–194 ; № 8. – С. 125–128.
150. **Окса, М. Заснування колонії імені М. Горького** / Микола Окса, Гьотц Хілліг // Шлях освіти. – 2002. – № 3. – С. 43–48.
151. **Постовалова, В. Макаренко, якого всім нам необхідно знати** / Валентина Постовалова // Нар. образование. – 2002. – № 10. – С. 196–201.
152. **Семергей, Н. Культурно-мистецькі доміанти в життєвих реаліях Антона Макаренка** / Наталія Семергей // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 62–65. – Бібліогр.: 11 назв.
153. **Тененбойм, З. Новое – это незабытое старое : [макаренковские школы-хозяйства]** / Зиновий Тененбойм // Нар. образование. – 2002. – № 7. – С. 202–203.
154. **Хиллиг, Г. Карманные деньги для карманников : Неизвестное письмо «нэпмана» А. С. Макаренко** / Гётц Хиллиг // Нар. образование. – 2002. – № 10. – С. 151–154.
155. **Хиллиг, Г. Макаренко и власть** / Г. Хиллиг // Педагогика. – 2002. – № 8. – С. 66–79.
156. **Хиллиг, Г. Между двух огней: А. С. Макаренко в Полтаве (1919 – 1920 гг.)** / Гётц Хиллиг // Нар. образование. – 2002. – № 9. – С. 168–172.

2003

157. **Альохіна, О. В. Розвиток господарської та економічної діяльності А. С. Макаренка в колонії ім. Максима Горького в Куряжі** / О. В. Альохіна // Теорія та методика навчання і виховання : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ОВС, 2003. – Вип. 10 – С. 128–133. – Бібліогр.: с. 133.
158. **Борисова, З. Антон Макаренко – засновник новаторської педагогіки** / Зоя Борисова // Палітра педагога. – 2003. – № 3. – С. 6–7.
159. **Ілляш, І. Педагог від Бога : [до 115-річниці з дня народж. А. С. Макаренка]** / І. Ілляш // Голос України. – 2003. – 13 берез. (№ 47). – С. 4.

160. **Кораблева, Т. Пайдейя справедливого общества** : [до 115-річчя з дня народж. А. С. Макаренка] / Татьяна Кораблева // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2003. – № 1. – С. 228–230.
161. **Кумарин, В. Макаренко, какого мы никогда не знали** : к 115-летию со дня рождения великого педагога XX века / Валентин Кумарин // Соц. педагогика. – 2003. – № 1. – С. 13–26 ; № 3. – С. 17–24.
162. **Макаренко Антон Семенович** // Педагогический энциклопедический словарь / гл. ред. Б. М. Бим-Бад ; редкол.: М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова [и др.]. – М. : Большая Рос. энцикл., 2003. – С. 379 : портр.
163. **Антон Макаренко – класик української педагогіки XX століття** : до 115-річчя від дня народж. // Пед. газета. – 2003. – Лют. (№ 2). – С. 3.
164. **Макаренко, В. На разных берегах** : [о А. С. Макаренко и его родных] / Виталий Макаренко // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 170–176.
165. **Рябоконь, Л. «Педагогічна поема» сьогодні** : [до 115-річчя з дня народж. Антона Макаренка] / Л. Рябоконь // День. – 2003. – 13 берез. – С. 2.
166. **Слущкий, В. О Макаренко, макаренковцах и макаренковедах: не вполне педагогические размышления** / Вадим Слущкий // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 156–158.
167. **Соколов, Р. Интерес к наследию А. С. Макаренко в отечественном общественно-педагогическом движении** / Ричард Соколов // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 159–169.
168. **Соколов, Р. Раздумья в юбилейный год двух корифеев российского воспитания: С. Т. Шацкий (1878–1934), А. С. Макаренко (1888–1939)** / Р. Соколов // Нар. образование. – 2003. – № 9. – С. 135–143.
169. **Турбовской, Я. Историческая востребованность А. С. Макаренко** / Яков Турбовский // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 145–148.
170. **Туровська, Л. «Квіти життя» Антона Макаренка** : виповнилось 115 років від дня народж. великого педагога / Л. Туровська // Робітнича газ. – 2003. – 20 берез. – С. 4.
171. **Хиллиг, Г. Лаборатория и сцена воспитателя А. С. Макаренко** / Гётц Хиллиг // Нар. образование. – 2003. – № 2. – С. 175–182.

172. Хиллиг, Г. **Лиха беда начало: марбургские размышления в связи с полтавской макареноведческой публикацией** / Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2003. – № 1. – С. 32–39.
173. Хиллиг, Г. **Макаренко – педагог, а не писатель!** : [автобиограф. письма Н. Турчаниновой к А. С. Макаренко] / Гётц Хиллиг, Светлана Невская // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 2. – С. 9–11.
174. Хиллиг, Г. **Миф о «дипломной работе» выпускника Полтавского учительского института А. С. Макаренко** / Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2003. – № 5/6. – С. 77–79.
175. Хиллиг, Г. **Нас познакомил Макаренко. Мои воспоминания о Либоре Пехе** / Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2003. – № 4. – С. 45–46.
176. Шевченко, С. М. **Маловідома сторінка в макаренкознавстві** / С. М. Шевченко // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 12. – С. 174–178.

2004

177. Абаринов, А. **Вредный рецензент А. Макаренко** / А. Абаринов, Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2004. – № 2/3. – С. 113–119.
178. *Клименко, А. **Полтавський період життя А. С. Макаренка: становлення новаторської системи виховання** / А. Клименко // Дидактика. – 2004. – № 2. – С. 56–62.
179. Лялин, Н. **Личное дело студента А. Макаренко. Новые архивные материалы** / Н. Лялин // Учит. газ. – 2004. – 23 марта (№ 11). – С. 6.
180. Моргун, В. **Школа-хозяйство после А. С. Макаренко: забвение или возрождение?** / В. Моргун // Воспитат. работа в шк. – 2004. – № 5. – С. 28–32.
181. Ріжко, І. **Макаренко і Сухомлинський – взірці сучасному студентству** / І. Ріжко // Витоки : альм. Укр. Асоціації Антона Макаренка. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 264–266.
182. Слуцкий, В. И. **Философская антропология и её понимание А. С. Макаренко** / В. И. Слуцкий // Образование и о-во. – 2004. – № 1. – С. 56–60. – Библиогр.: 6 назв.
183. Соколов, Р. В. **Макаренко и Калабалин: кто же они для нас? : о важном, но слабо изученном феномене мировой культуры** / Р. В. Соколов // Беспризорник. – 2004. – № 6. – С. 46–49.

2005

184. **Береговой, Я. А. Макаренко или Сухомлинский?** / Я. А. Береговой // Педагогіка толерантності. – 2005. – № 1/2. – С. 187–204.
185. **Виповнюється 113 років від дня народження видатного педагога Антона Макаренка** // Хрещатик. – 2005. – 1 берез. (№ 30). – С 11.
186. **Гюнтер-Шелльхаймер, Э. О макаренковедении в Восточной Германии после 1945 года** / Эдгар Гюнтер-Шелльхаймер // Нар. образование. – 2005. – № 9. – С. 186–189.
187. **Дічек, Н. Ідеї А. Макаренка і соціальна педагогіка зарубіжжя (70–90 роки XX ст.)** / Н. Дічек // Історико-педагогічний альманах : наук. вид. / Уман. держ. пед. ун-т. – К., 2005. – Вип. 1. – С. 50–65.
188. **Дічек, Н. П. Макаренко Антон Семенович (1888–1939)** / Н. П. Дічек // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кн. 2: XX ст. / за ред. О. В. Сухомлинської. – К. : Либідь, 2005. – С. 177–187. – Бібліогр.: с. 187 (10 назв.).
189. **Хиллиг, Г. А. Макаренко и В. Балицкий. Два соратника на службе украинского ГПУ** / Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2005. – № 6. – С. 40–43.

2006

190. **Евсеев, И. Начало пути молодого Макаренко: училище у железнодорожной станции** / Иван Евсеев // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 188–189.
191. **Меттини, Э. Итальянское макаренковедение вчера и сегодня** / Эмилиано Меттини // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 190–193.
192. **Пашенко, В. А. С. Макаренко: прихований атеїст чи справжній віруючий?** / Володимир Пашенко, Т. Нагорна // Збірник наукових праць : Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2004. – Вип. 5. – С. 157–163. – Бібліогр. в кінці ст.

193. **Сметанський, М. Компоративний аналіз педагогічних поглядів А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського / Микола Сметанський // Рідна шк. – 2006. – № 9. – С. 3–7.**
194. ***Тарасевич, Н. М. Завоювання Куряжа в історії трудової колонії імені М. Горького / Н. М. Тарасевич // Історична пам'ять: наук. зб. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; редкол. В. О. Пашенко [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2006. – Вип. 2. – С. 116–122.**
195. ***Українець, Л. Соціальна конотація української мови Антона Семеновича Макаренка: фонетико-графічний аспект / Л. Українець // Рідний край: наук. публіцист. худ.-літ. альм. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2006. – № 2. – С. 55–63.**
196. **Фролов, А. А. А. С. Макаренко в СССР, России и мире: историография освоения и разработки его наследия (1939–2005 гг., критический анализ) / А. А. Фролов. – Н. Новгород : Изд-во Волго-Вятской академии гос. службы, 2006. – 417 с.**
197. **Хиллиг, Г. Братья Виталий и Антон Макаренко в 1920-1930 гг. / Г. Хиллиг // Педагогика. – 2006. – № 9. – С. 78–85.**
198. **Хиллиг, Г. Возвращаясь к теме: А. С. Макаренко и Болшевская трудовая коммуна / Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2006. – № 5. – С. 44–55.**
199. **Хиллиг, Г. На разных берегах: о том, как братья Макаренко в 1930 годах пытались восстановить контакт друг с другом / Гётц Хиллиг // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 194–200.**

2007

200. **Кто он, Антон Макаренко: автор научной природосообразной теории воспитания или публицист-газетчик? // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 147–154.**
201. **Макаренко Антон Семенович (1888–1939) // Глоссарий выдающихся деятелей отечественного образования: в 2 ч. Ч. 2 / под ред. Л. С. Гребнева. – М. : Про-Пресс, 2007. – (Б-ка журн. «Вестн. образования России»). – С. 3–4.**
202. **Антон Семенович Макаренко: (1888–1939) // Почат. освіта. – 2007. – Трав. (№ 20). – Вкладка.**

203. *Ткаченко, А. В. **Історія трудового дитячого корпусу у відображенні вітчизняного і зарубіжного макаренкознавства** : [про життєвий шлях Макаренка] / А. В. Ткаченко // Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін: зб. наук. пр. : Міжнар. наук.-практ. конф. XIV Каришинські читання, 24–25 трав. 2007 р., м. Полтава / Ін-т інновац. технологій та змісту освіти, Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : Астрія, 2007. – С. 122–125.

2008

204. Баганець, Є. М. **Управлінська діяльність А. С. Макаренка – керівника виховних закладів з трудового виховання** / Є. М. Баганець // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 55–56. – Бібліогр.: 4 назви.

205. Безобразова, Л. Л. **Спеціальна педагогічна лексика в літературних произведениях А. С. Макаренка (на матеріалі «Педагогічної поеми»)** / Л. Л. Безобразова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 118–124.

206. Біда, О. А. **А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський, О. А. Захаренко – наше минуле, наше сьогодні, наше майбутнє** / О. А. Біда, Л. І. Прокопенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 33–35.

207. Борисенко, М. О. **Майстерність Антона Семеновича Макаренка у вирішенні педагогічних задач** / М. О. Борисенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 77–78. – Бібліогр.: 3 назви.

208. Бородата, Г. С. **Інноваційність в діяльності А. С. Макаренка** / Г. С. Бородата // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 79–81. – Бібліогр.: 5 назв.

209. **Будаєвський, О. К. А. С. Макаренко – постать професіонала** / О. К. Будаєвський // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 82–84. – Бібліогр.: 4 назви.
210. **Вертіль, О. Авторіві «Педагогічної поеми»** : [про відзначення в м. Білопіль Сум. обл. 120-річчя від дня народж. А. С. Макаренка] / О. Вертіль // Уряд. кур'єр. – 2008. – 19 берез. (№ 51). – С. 17.
211. **Вишневський, О. Г. Ващенко і А. Макаренко на роздоріжжі української педагогіки ХХ століття** / О. Вишневський // Освіта. – 2008. – 19–26 берез. (№ 13/14). – С. 2.
212. **Герасименко, М. С. Досвід А. С. Макаренка по створенню простору життєдіяльності в колонії** / М. С. Герасименко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава: Астроя, 2008. – С. 96–99. – Бібліогр.: 4 назви.
213. **Гетманец, И. О. Украина в художественном творчестве А. С. Макаренко** / И. О. Гетманец // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 124–128. – Бібліогр. : 11 назв.
214. **Гетманец, М. Ф. А. С. Макаренко-писатель: взгляд с исторической дистанции** / М. Ф. Гетманец // Рус. яз. и лит. в учеб. заведениях. – 2008. – № 3. – С. 23–29. – Библиогр.: 10 назв.
215. **Гликман, И. З. Главное, что оставил Антон Макаренко в веках : к 120-летию А. С. Макаренко** / И. З. Гликман // Инновации в образовании. – 2008. – № 6. – С. 112–123. – Библиогр.: 11 назв.
216. **Гликман, И. З. Живая педагогика Макаренко : к 120-летию со дня рождения А. С. Макаренко** / И. З. Гликман // Инновации в образовании. – 2008. – № 3. – С. 125–139. – Библиогр.: 5 назв.
217. **Гликман, И. З. Классик мировой педагогики** : [к 120-летию А. С. Макаренко] / И. З. Гликман // Педагогика. – 2008. – № 5. – С. 64–70.
218. **Гликман, И. З. Наследие Макаренко: о чем спорят его противники и сторонники?** / И. З. Гликман // Директор шк. – 2008. – № 5. – С. 83–86.

219. **Гончаренко, І. Д. А. С. Макаренко в Інтернет** / І. Д. Гончаренко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 105–107. – Бібліогр.: 6 назв.
220. **Гончаренко, І. Д. А. С. Макаренко в Інтернеті та сугестія** / І. Д. Гончаренко // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 29–30. – Бібліогр.: 7 назв.
221. **Дігтяр, Н. М. Управлінські ситуації у практиці А. С. Макаренка** / Н. М. Дігтяр // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 125–127. – Бібліогр.: 3 назви.
222. **Дічек, Н. Геній досвіду : до 120-річчя з дня народж. Антона Макаренка** / Наталія Дічек // Пед. газ. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 4–5.
223. **Дічек, Н. Спільна спадщина :** [про світовий феномен А. С. Макаренка] / Наталія Дічек // Рід. шк. – 2008. – № 3/4. – С. 61–64.
224. **Довга, М. Ю. Наші перші враження від знайомства з особистістю Антона Семеновича Макаренка** / М. Ю. Довга, О. В. Овчаренко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 127–128.
225. **Евсеев, И. Л. Удивительный человецище :** [о годах работы А. С. Макаренко в железнодорож. училище на станции Долинская в 1911–1914 гг.] / Иван Леонтьевич Евсеев. – М. : НИИ школьных технологий, 2008. – 176 с.
226. **Євтух, М. Б. Постать Антона Макаренка – світ організованого творення людини** / М. Б. Євтух // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 44–48. – Бібліогр.: 3 назви.
227. **Зязюн, І. Гуманістична спрямованість – найголовніша характеристика майстерності А. С. Макаренка** / Іван Зязюн // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 5–7.

228. **Иллалтдинова, Е. Ю.** Социально-педагогические условия творческой деятельности **А. С. Макаренко в 20-х – начале 30-х гг. XX в.** / Е. Ю. Иллалтдинова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 109–111.
229. **Ілляш, І.** Проза життя й поезія праці **Макаренка** : [до 120-річчя від дня народж. А. С. Макаренка] / Іван Ілляш // Голос України. – 2008. – 15 берез. (№ 51). – С. 11.
230. **Інженер дитячих душ : 120 років тому народився Антон Макаренко (1888–1939)** : [про видат. вітчизн. педагога і письменника] // Демократ. Україна. – 2008. – 14 берез. (№ 11). – С. 23.
231. **Карпенчук, С. Г.** Макаренкознавство в Україні: аспекти історії, теорії, практики : [у кн. розкрито поетап. розв. макаренкознавства починаючи з 20-30-х рр. XX ст. до сьогодення] / С. Г. Карпенчук, М. М. Окса. – Рівне : РДГУ, 2008. – 494 с.
232. **Карпенчук, С. Г.** Нерозкрита сторінка з життя відомих педагогів : [про причини суперечливих поглядів, пов'язаних із теорет.-іст. спадщиною А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського] / С. Г. Карпенчук // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 48–54. – Бібліогр.: 13 назв.
233. **Кривонос, И. Ф.** Переписка **А. С. Макаренко с А. М. Горьким** / И. Ф. Кривонос // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 275–281. – Бібліогр.: 4 назви.
234. **Кумарин, В.** Макаренко, якого мы никогда не знали, или Куда реформировать школу : [о новых аспектах изучения идей А. С. Макаренко] / Валентин Кумарин // Макаренко : альманах / глав. ред. Алексей Кушнир. – М. : Нар. образование, 2008. – Вып. 1. – С. 37–76.
235. **Кухар, Л. А.** Інженер людських душ : [до 120-річчя від дня народж. А. С. Макаренка (1888–1939)] / Л. А. Кухар // Шкіл. б-ка. – 2008. – № 2. – С. 18–21.

236. **Кучеренко, Ю. М. А. С. Макаренко – видатний педагог** / Ю. М. Кучеренко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 193–194. – Бібліогр.: 4 назви.
237. **Литовченко, О. Повторити не вдалося нікому** : [до 120-річчя з дня народж. А. С. Макаренка] / Олена Литовченко // Позашкільля. – 2008. – Берез. (№ 3). – С. 25–27.
238. **Літовка, О. П. А. С. Макаренко. Становлення людини-педагога і керівника** / О. П. Літовка // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 202–204. – Бібліогр.: 4 назви.
239. **Антон Семёнович Макаренко (1888–1939)** // Жизнь – не существительное, а глагол / авт.-сост. И. Д. Гофман. – Полтава : Говоров С. В., 2008. – С. 49.
240. **Макаренко** : альманах. Вып. 1 / глав. ред. Алексей Кушнир. – М. : Нар. образование, 2008. – 207 с.
241. **Меттини, Э. Изучение творчества А. С. Макаренка в Италии** / Э. Меттини // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 25–27. – Библиогр.: 10 назв.
242. **Моргун, В. Ф. Макаренкіана “Постметодики” : 1993–2008** / В. Ф. Моргун // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 46–48. – Бібліогр.: 19 назв.
243. **Морозов, В. К 120-летию со дня рождения А. С. Макаренко** : [о юбилейной выставке «Макаренко: вчера и сегодня», которая открылась в Московском музее образования] / В. Морозов // Воспитание школьников. – 2008. – № 6. – С. 64–65.
244. **Нездойминога, О. С. Самоаналіз, як запорука успішної управлінської діяльності Макаренка** / О. С. Нездойминога // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 229–231. – Бібліогр.: 3 назви.

245. **Переухенко, Г. І. Психологічні засади педагогічної майстерності А. С. Макаренка** / Г. І. Переухенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 42–44. – Бібліогр.: 4 назви.
246. **Пивовар, Н. М. Здоров’язбереження у досвіді А. С. Макаренка** / Н. М. Пивовар, Т. В. Хілінська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 258–260. – Бібліогр.: 3 назви.
247. **Пирогова, А. К. Управлінська діяльність А. С. Макаренка з організації праці в дитячій колонії** / А. К. Пирогова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 262–264. – Бібліогр.: 5 назв.
248. **Пихорович, В. Д. Диалектика и педагогика: Сократ, Макаренко, Ильенков** / В. Д. Пихорович // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 264–266. – Бібліогр.: 2 назви.
249. **Попова, Л. Останній виступ А. С. Макаренка в Харкові** / Л. Попова // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 11–12. – Бібліогр.: 3 назви.
250. **Сінокосова, О. В. Управлінська діяльність А. С. Макаренка по створенню культурного середовища в Полтавській колонії ім. Горького** / О. В. Сінокосова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 306–308. – Бібліогр. : 4 назви.
251. **Ткаченко, А. Невідома посада А. С. Макаренка** / Андрій Ткаченко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 14–16. – Бібліогр.: 23 назви.
252. ***Ткаченко, А. Сучасний погляд на педагогічну драму Антона Макаренка** / А. Ткаченко // Слов’янський збірник. – Полтава : Слов’ян. клуб, 2008. – Вип. 7. – С. 160–175.

253. **Скорик, Б. Культурологічний аспект педагогічної діяльності А. С. Макаренка** / Б. Скорик // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 308–310. – Бібліогр.: 3 назви.
254. **Соколов, Р. В. К юбилею трех “подвижников соцвоса” прошедшего века :** [о взаимосвязи взглядов А. С. Макаренко, С. Т. Шацкого, И. П. Иванова] / Р. В. Соколов // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 22–25. – Библиогр.: 5 назв.
255. **Степанов, О. В. Педагогічна майстерність А. С. Макаренка з погляду традицій архітектурного мистецтва** / О. В. Степанов // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 322–325. – Бібліогр.: 4 назви.
256. **Стриженок, В. П. Особливості аналітичної діяльності А. С. Макаренка – керівника трудової колонії ім. М. Горького** / В. П. Стриженок // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 326–328. – Бібліогр.: 4 назви.
257. **Титаренко, В. Спадщина А. С. Макаренка в контексті сучасності** / В. Титаренко // Труд. підготов. в закл. освіти. – 2008. – № 4. – С. 6–7.
258. **Ткаченко, А. В. Колонія ім. М. Горького та комуна ім. Ф. Е. Дзержинського як авторські проекти А. С. Макаренка** / А. В. Ткаченко, Л. Булатнікова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 84–86. – Бібліогр.: 3 назви.
259. **Федорина, А. Як починалася педагогічна поема: Антон Макаренко : погляд із Білопілья :** [місце народж. видат. педагога А. Макаренка] / А. Федорина // Україна молода. – 2008. – 6 берез. (№ 451). – С. 8.

260. **Фролов, А. А. А. С. Макаренко как социальный педагог-реформатор** / А. А. Фролов // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 44–47.
261. **Хиллиг, Г. На путях к Академическому изданию собрания трудов А. С. Макаренко** / Гётц Хиллиг // Педагогика. – 2008. – № 2. – С. 125.
262. **Хіллїг, Г. Це дивно, колего Фролов! До видання нового зібрання творів А. С. Макаренка** / Г. Хіллїг // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 40–45.
263. **Чаплик, Т. Ю. Про деякі особливості управлінської діяльності А. С. Макаренка** / Т. Ю. Чаплик // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 355–356. – Бібліогр.: 4 назви.
264. **Юдин, Л. Антон Макаренко и его «Педагогическая поэма» : 120 лет назад на Харьковщине родился этот талантливый педагог и писатель** : [дослідж. біогр. відом. педагога Антона Макаренка] / Л. Юдин // Правда Украины. – 2008. – 24–30 апр. (№ 17). – С. 20.
265. **Яворський, Е. Б. Логіка системних понять в педагогічній творчості А. С. Макаренка** / Е. Б. Яворський // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 377–378. – Бібліогр.: 7 назв.
266. **Ярмаченко, М. Д. Макаренко Антон Семенович** / М. Д. Ярмаченко // Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком інтер, 2008. – С. 471–472.

Див. також № 974, 978, 979–984, 989, 998.

3.2. Науково-практичні конференції, симпозіуми, семінари, педагогічні читання, конкурси присвячені творчому використанню педагогічної спадщини

А. С. Макаренка

1993

267. ***Наследие А. С. Макаренко и современность** : тезисы Междунар. науч.-практ. конф., 10–12 марта 1993 г. / под ред. В. М. Кротова, С. С. Невской. – М., 1993.

1994

268. ***Україна – Китай: шляхи співробітництва** : матеріали конф., серп.-верес. 1993 р., м. Київ / Республік. асоц. українознавців. – К. : ІНТЕЛ, 1994.

1998

269. **VIII Міжнародна конференція “А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ ст.”** // Пед. газ. – 1998. – Квіт. (№ 4). – С. 2.
270. **Всеукраїнська науково-практична конференція “Творча спадщина А. С. Макаренка у контексті сучасної педагогічної науки і практики”** : інформація прес-центру Полтав. облас. ін-ту післядиплом. освіти пед. працівників // ПостМетодика. – 1998. – № 1. – С. 2.
271. **Дічек, Н. П. Ціннісні орієнтири спадщини А. Макаренка у контексті англomовних досліджень його виховної теорії** / Н. П. Дічек // Освіта і виховання у Польщі і Україні (XIX – ХХ ст.) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Ч. 2. – Ніжин : НДПУ, 1998. – С. 223–229.
272. **Зязюн, І. А. Універсальні цінності спадщини А. С. Макаренка і сучасність** : [з доп. на VIII Міжнар. Макаренківській конф.] / І. А. Зязюн // Пед. газ. – 1998. – Квіт. (№ 4). – С. 2.
273. **Наследие А. С. Макаренко и проблемы формирования современной системы образования** : материалы междунар. науч.-практ. конф., 26–27 февр. 1998 г. / под ред. А. П. Сманцера ; сост. С. А. Пуйман. – Минск, 1998. – 146 с.
274. **Рекомендації Всеукраїнської науково-практичної конференції “Творча спадщина А. С. Макаренка у контексті сучасної педагогічної науки і практики”** // ПостМетодика. – 1998. – № 1. – С. 10–12.

1999

275. **Дічек, Н. П. Оцінка особистості А. С. Макаренка-педагога англомовними дослідниками** / Н. П. Дічек // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ ст. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Полтав. держ. пед. ін-т. – Полтава, 1999. – С. 147–150.
276. **А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ ст.** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 12-14 берез. 1998 р. / Полтав. держ. пед. ін-т. – Полтава, 1999. – 193 с.

2002

277. **Всероссийский конкурс имени А. С. Макаренко** : положение о конкурсе // Нар. образование. – 2002. – № 4. – С. 17–20.
278. **А. С. Макаренко и мировая педагогика** : материалы междунар. семинара, 10 апр. 2002 г. – Полтава : Пед. ун-т, 2002. – 146 с.
279. **Международный конкурс имени А. С. Макаренко** : положение о конкурсе // Рос. образование. – 2002. – № 4. – С. 71–77 ; Нар. образование. – 2002. – № 6. – С. 155–160 ; № 8. – С. 129–131.
280. **Про проведення Міжнародного семінару «А. С. Макаренко і світова педагогіка»** // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – 2-а с. обкл.
281. **Фролов, А. Наконец-то!** : [о междунар. конкурсе имени А. С. Макаренко] / Анатолий Фролов // Рос. образование. – 2002. – № 4. – С. 72–74.

2003

282. **Алейникова, И. От Макаренко к ... Макаренко** : [материалы междунар. конф. «Педагогика А. С. Макаренко в решении проблем современ. детства»] / И. Алейникова // Управление шк. – 2003. – 8–15 апр. (№ 14). – С. 5.
283. **Кораблева, Т. К итогам конференции «Педагогика А. С. Макаренко в решении проблем современного детства»** / Татьяна Кораблева // Нар. образование. – 2003. – № 8. – С. 173–175.

284. **А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття** : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – 80 с.
285. **Международный конкурс имени А. С. Макаренко** // Воспитат. работа в шк. – 2003. – № 5. – С. 75–78.
286. **Остапенко, А. Два мира – два детства: не очень праздничные размышления по поводу конкурса** : [о Международном конкурсе им. А. С. Макаренка, 2003 г.,] / Андрей Остапенко // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 89.
287. **Положение о Втором Международном конкурсе имени А. С. Макаренко** // Нар. образование. – 2003. – № 10. – С. 227–231.
288. **Турбовской, Я. Историческая востребованность А. С. Макаренко: из выступления на конференции** : [посвященной 115-летию со дня рождения А. С. Макаренка, г. Москва] / Я. Турбовской // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 145–148.
289. **Целищева, Н. Земля моя, мой отчий край...: очерк о школе в документах и фактах** : [победителем Медунар. конкурса им. А. С. Макаренко стала Городищенская сельская шк. Белгородской обл.] / Н. Целищева // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 93–110.

2004

290. **Ідеї гуманізації в педагогічній спадщині В. Короленка, А. Макаренка, В. Сухомлинського** : рек. Всеукр. наук.-практ. конф. / підгот. А. В. Ткаченко // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2004. – № 6. – С. 34–40.
291. **Положение о Международном конкурсе имени А. С. Макаренко** // Нар. образование. – 2004. – № 1. – С. 202–206.

2005

292. **Артамонова, Е. Новый век Макаренковедения** : [репортаж с симпозиума Междунар. Макаренковской ассоциации] / Елена Артамонова // Нар. образование. – 2005. – № 6. – С. 159–164.
293. **Положение о Международном конкурсе имени А. С. Макаренко** : [о проведении 1–5 апр. 2006 г. четвертого Междунар. конкурса им.

А. С. Макаренко] // Нар. образование. – 2005. – № 10. – С. 69–72 ;
Воспитат. работа в шк. – 2005. – № 1. – С. 102–106.

294. **Третий Международный конкурс им. А. С. Макаренко** // Соц. педагогика. – 2005. – № 2. – С. 99.

2006

295. **Без людей труда есть ли у нашей страны будущее?** : [IV Междунар. конкурс им. А. С. Макаренко] // Нар. образование – 2006. – № 6. – С. 59–64.
296. **Вифлеемский, А. Давайте соблюдать «чистоту жанра»** : [о критериях Междунар. конкурса им. А. С. Макаренко] / Анатолий Вифлеемский // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 124–126.
297. **Положение о Международном конкурсе имени А. С. Макаренко** : [о проведении Пятого Междунар. конкурса им. А. С. Макаренко, г. Сочи] // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 25–28; № 10. – С. 79–82.

2007

298. ***Вифлеемский, А. Как следует готовить материалы на Международный конкурс им. А. С. Макаренко** / Анатолий Вифлеемский // Соц. педагогика. – 2007. – № 4. – С. 30–32.
299. **Положение о Международном конкурсе имени А. С. Макаренко** : [шестой Междунар. конкурс им. А. С. Макаренко, Макаренковские чтения, 1–5 апр. 2008 г, Москва] // Нар. образование. – 2007. – № 10. – С. 127–132.

2008

300. **Вертіль, О. Антон Макаренко, наш сучасник** : [про міжнар. конф., присвячену А. С. Макаренку, що відбулась на базі Сумського обл. ін-ту післядиплом. освіти] / Олександр Вертіль // Уряд. кур'єр. – 2008. – 8 листоп. (№ 210). – С. 16.
301. **Вифлеемский, А. Как следует готовить материалы на Международный конкурс им. А. С. Макаренко** / Анатолий Вифлеемский // Нар. образование. – 2008. – № 1. – С. 88–90.
302. **Долганова, Л. Антон Макаренко і сучасні проблеми освіти і науки** : [про прес-конф., присвяч. 120-річчю від дня народж. А. С. Макаренка] / Лілія Долганова // Освіта України. – 2008. – 1 квіт. (№ 25). – С. 5.

303. **Золотарьова, Е. Педагог ХХ століття :** [про урочисте відкриття в Київ. проф.-пед. коледжі ім. Антона Макаренка Всеукр. декади до 120-річчя від дня народж. А. С. Макаренка] / Елеонора Золотарьова // Освіта України. – 2008. – 8 квіт. (№ 27). – С. 7.
304. **Макаренковские чтения** // Открытая шк. – 2008. – № 3. – С. 19–20.
305. **Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава** / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – 403 с.
306. **Положение о Международном конкурсе имени А. С. Макаренко** // Нар. образование. – 2008. – № 1. – С. 83–87.
307. **Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності :** [про Міжнар. наук.-практ. конф. “Спадщина А. С. Макаренка і пед. пріоритети сучасності”, що відбулась 12–14 берез. 2008 р. у м. Полтава] // Рід. шк. – 2008. – № 6. – С. 38.
308. **Ткаченко, А. Педагогічні пріоритети сучасності :** Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 120-річниці від дня народж. А. С. Макаренка / А. Ткаченко, О. Штепа, Н. Беляєва [та ін.] // Освіта. – 2008. – 14–21 трав. (№ 19/20). – С. 7.
309. **Целищева, Н. Корневая проблема педагогики :** в Москве прошли VI Междунар. конкурс им. А. С. Макаренко и очередные макаренковские чтения / Нина Целищева // Нар. образование. – 2008. – № 4. – С. 85–88.
- Див. також № 990.

3.3. Наукова школа макаренкознавства в Україні і світі

Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук

1991

310. Окса, Н. Н. Проблемы дидактики в педагогическом наследии А. С. Макаренко : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Окса Николай Николаевич; Мелитоп. пед. ин-т. – Мелитополь, 1991. – 184 л.

1993

311. Сочнев, Д. В. Преемственность социально-педагогических воззрений как фактор становления А. С. Макаренко-педагога : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Сочнев Дмитрий Васильевич. – Н. Новгород, 1993. – 183 л.

1994

312. Дьяченко, С. А. Творчество А. С. Макаренко как объект изучения и аналитической оценки в немецкой педагогике : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Дьяченко Светлана Анатольевна; Волгоград. гос. пед. ун-т. – Волгоград, 1994. – 199 л. – Библиогр.: л. 172–199.

1996

313. Бобрицька, В. І. Учнівське самоврядування як засіб підвищення ефективності виховання особистості школяра (на основі спадщини А. С. Макаренка) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бобрицька Валентина Іванівна. – К., 1996. – 216 арк.
314. Бобрицька, В. І. Учнівське самоврядування як засіб підвищення ефективності виховання особистості школяра (на основі спадщини А. С. Макаренка) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бобрицька Валентина Іванівна. – К., 1996. – 25 с.
315. Повshedный, А. В. Факторы воспитательного процесса как проблема в педагогическом наследии А. С. Макаренко : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Повshedный Александр Валерьевич; Нижегород. пед. ун-т. – Н. Новгород, 1996. – 215 л. – Библиогр.: л. 191–215.

316. Повshedний, А. В. **Факторы воспитательного процесса как проблема в педагогическом наследии А. С. Макаренко** : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Повshedний Александр Валерьевич ; Нижегород. пед. ун-т. – Н. Новгород, 1996. – 19 с.

1999

317. Носаль, А. Л. **Проблемы воспитания и развития личности в практико-теоретической деятельности А. С. Макаренко : Психологическое время личности** : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 / Носаль Анна Львовна. – М., 1999. – 140 л.
318. Носаль, А. Л. **Проблемы воспитания и развития личности в практико-теоретической деятельности А. С. Макаренко : Психологическое время личности** : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 / Носаль Анна Львовна. – М., 1999. – 20 с.
319. Юдина, К. Ю. **Проблемы воспитания и развития личности в практико-теоретической деятельности А. С. Макаренко: психологическая составляющая педагогической системы** : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 / Юдина Карина Юрьевна. – М., 1999. – 121 л.
320. Юдина, К. Ю. **Проблемы воспитания и развития личности в практико теоретической деятельности А. С. Макаренко: психологическая составляющая педагогической системы** : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 / Юдина Карина Юрьевна. – М., 1999. – 25 с.

2000

321. Кораблёва, Т. Ф. **Философско-этические аспекты теории коллектива А. С. Макаренко** : дис. ... канд. филос. наук : 09.00.05 / Кораблёва Татьяна Фёдоровна. – М., 2000. – 170 л.
322. Кораблёва, Т. Ф. **Философско-этические аспекты теории коллектива А. С. Макаренко** : автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.05 / Кораблёва Татьяна Фёдоровна. – М., 2000. – 24 с.
323. Огірок, С. С. **Потреби і стимули як системоутворюючі фактори розвитку особистості (на матеріалах педагогічної спадщини А. С. Макаренка та сучасних педагогів-новаторів)** : дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.01 / Огірок Станіслав Сергійович ; Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2000. – 182 арк. – Бібліогр.: арк. 162–182.

324. **Огірок, С. С. Потреби і стимули як системоутворюючі фактори розвитку особистості (на матеріалах педадагогічної спадщини А. С. Макаренка та сучасних педагогів-новаторів) :** автореф. дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.01 / Огірок Станіслав Сергійович ; Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2000. – 20 с.

2001

325. **Симатова, Т. В. Опыт трудового воспитания А. С. Макаренко в теории и практике отечественной педагогики 50–60-х гг. :** дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Симатова Татьяна Васильевна. – Елец, 2001. – 157 л. – Библиогр.: л. 134–157.

2002

326. **Неустроев, А. Н. Формирование экономического сознания воспитанников в системе трудового воспитания А. С. Макаренко :** автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Неустроев Ариан Николаевич ; Якут. гос. ун-т им. М. И. Амосова. – Якутск, 2002. – 19 л.

2004

327. **Бучківська, В. В. Особистісно орієнтований підхід до виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка :** дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бучківська Валентина Вікентіївна ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2004. – 212 арк. – Бібліогр.: арк. 175–198.
328. **Бучківська, В. В. Особистісно орієнтований підхід до виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка :** автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бучківська Валентина Вікентіївна ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2004. – 19 с.
329. **Гайда, Й. Проблеми гуманістичного виховання особистості в педагогічній спадщині Януша Корчака та Антона Макаренка :** дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гайда Йоанна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2004. – 206 арк.
330. **Гайда, Й. Проблеми гуманістичного виховання особистості в педагогічній спадщині Януша Корчака та Антона Макаренка :** автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гайда Йоанна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 2004. – 20 с.
331. **Носовець, Н. М. Гуманістична спрямованість системи трудового виховання молоді в педагогічній спадщині А. С. Макаренка :** автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Носовець Наталія Михайлівна ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2004. – 21 с.

2005

332. Мельникова, О. В. **Проблеми економічного виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Мельникова Ольга Володимирівна ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2005. – 241 арк.
333. Мельникова, О. В. **Проблеми економічного виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Мельникова Ольга Володимирівна. – Х., 2005. – 19 с.

2006

334. Гончарова, К. М. **Стили педагогической деятельности А. С. Макаренко и В. А. Сухомлинского** : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гончарова Ксения Михайловна ; Пятигор. гос. лингвист. ун-т. – Пятигорск, 2006. – 198 л. – Библиогр.: л. 177–198.
335. Гончарова, К. М. **Стили педагогической деятельности А. С. Макаренко и В. А. Сухомлинского** : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гончарова Ксения Михайловна ; Пятигор. гос. лингвист. ун-т. – Пятигорск, 2006. – 22 с.
336. Синиченко, О. В. **Проблематика и поэтика «Педагогической поэмы» А. С. Макаренко** : дис. ... канд. филол. наук : 10.01.01 / Синиченко Ольга Викторовна. – М., 2006. – 198 л.
337. Синиченко, О. В. **Проблематика и поэтика «Педагогической поэмы» А. С. Макаренко** : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.01 / Синиченко Ольга Викторовна. – М., 2006. – 24 с.

Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук

1998

338. Гриценко, Л. И. **Личностно-социальная концепция А. С. Макаренко в современной педагогике: сравнительный анализ отечественного и зарубежного макаренковедения** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Гриценко Лариса Ивановна. – Тюмень, 2006. – 291 л. – Библиогр.: л. 272–291.

339. Гриценко, Л. И. **Личностно-социальная концепция А. С. Макаренко в современной педагогике : сравнительный анализ отечественного и зарубежного макаренковедения** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Гриценко Лариса Ивановна. – Тюмень, 2006. – 43 с.

2003

340. Карпенчук, С. Г. **Педагогічна технологія А. С. Макаренка в контексті сучасної педагогіки** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Карпенчук Світлана Григорівна ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2003. – 556 арк. – Бібліогр. : арк. 432–478.
341. Карпенчук, С. Г. **Педагогічна технологія А. С. Макаренка в контексті сучасної педагогіки** : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Карпенчук Світлана Григорівна ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2003. – 40 с. : табл.

2005

342. Дічек, Н. П. **Спадщина А. С. Макаренка у контексті світового історико-педагогічного процесу XX століття (на матеріалах англomовних джерел)** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Дічек Наталія Петрівна. – К., 2005. – 438 арк. – Бібліогр.: арк. 402–438.
343. Дічек, Н. П. **Спадщина А. С. Макаренка у контексті світового історико-педагогічного процесу XX століття (на матеріалах англomовних джерел)** : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Дічек Наталія Петрівна. – К., 2005. – 36 с.

2006

344. Невская, С. С. **Гражданское воспитание личности в творчестве А. С. Макаренко** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Невская Светлана Сергеевна ; Гос. науч. исслед. ин-т семьи и воспитания Рос. академии образования. – М., 2006. – 407 л. – Библиогр.: л. 369–407.
345. Невская, С. С. **Гражданское воспитание личности в творчестве А. С. Макаренко** : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Невская Светлана Сергеевна ; Гос. науч. исслед. ин-т семьи и воспитания Рос. академии образования. – М., 2006. – 42 с.

Розділ 4. Педагогічна система А. С. Макаренка і актуальні питання виховання молоді

4.1. Педагогічна система А. С. Макаренка і формування педагогічної майстерності вчителя

1991

346. Пашко, Н. С. Актуальное исследование : [по кн. А. А. Фролова “А. С. Макаренко и педагогика его времени”] / Н. С. Пашко // Сов. педагогика. – 1991. – № 4. – С. 145.

1992

347. Фролов, А. А. Современные проблемы изучения педагогического наследия А. С. Макаренко / А. А. Фролов // Современные проблемы историко-педагогических исследований. – М. : РАО, 1992. – С. 65–67.

1993

348. Шульга, В. І. Педагогічна спадщина А. С. Макаренка / В. І. Шульга // ПостМетодика. – 1993. – № 2. – С. 63–64.
349. Ярмаченко, М. Класик педагогіки : [пед. ідеї А. С. Макаренка] / Микола Ярмаченко // Освіта. – 1993. – 2 лип. (№ 20). – С. 6.

1994

350. Богуславский, М. О Макаренко без гнева и пристрастия : [пед. идеи А. С. Макаренко] / М. Богуславский // Пед. вестн. – 1994. – Июнь (№ 11). – С. 2–3.
351. Дичек, Н. П. Англомовні дослідження спадщини А. С. Макаренка / Н. П. Дичек, М. Д. Ярмаченко // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 2. – С. 158–162.
352. Хе Жунчан. Педагогічні ідеї видатних українських педагогів у Китаї / Хе Жунчан // Україна – Китай: шляхи співробітництва : матеріали конф., серп.-верес. 1993 р., м. Київ / Республік. асоц. українознавців. – К. : ІНТЕЛ, 1994. – С. 148–156.

1995

353. **Азаров, Ю. Великий педагог тоталітаризма. Модель истинного социализма: противоположные оценки наследия Макаренко** / Ю. Азаров, В. Кумарин // Пед. вестн. – 1995. – Март (№ 6). – С. 2.
354. **Кіндрат, В. К. Елементи козацької педагогіки в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / В. К. Кіндрат // Б. Хмельницький – славний син і видатний гетьман України : матеріали і тези доп. Рівнен. Міжрегіон. наук.-практ. конф. ..., 23–24 жовт. 1995 р. – Рівне, 1995. – С. 116–117.
355. **Мисечко, О.Є. Педагогічний досвід А.С.Макаренка крізь призму єдності історичного й логічного** / О. Є. Мисечко // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1. – С. 139–144.
356. **Моргун, В. Ф. Виховні ідеали Макаренка, Ольжича, Ващенка: від мінливих кентаврів до абсолюту гуманності** / В. Ф. Моргун // Гуманітарна освіта як важливий фактор формування національної самосвідомості студентів та учнів : матеріали Всеукр. наук. конф. / за ред. М. І. Степаненка. – Полтава, 1995. – С. 178–181.
357. **Невская, С. В творческой лаборатории Макаренко-психолога: по архивным материалам наследия педагога** / Светлана Невская // Нар. образования. – 1995. – № 3. – С. 112–118.

1996

358. **Ващенко, Т. Г. Методологічні підходи А. С. Макаренка до дослідження педагогічних явищ** / Т. Г. Ващенко // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 1. – С. 25–29.
359. **Карпенчук, С. Г. Новий погляд на педагогічну спадщину А. С. Макаренка** / С. Г. Карпенчук // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 2. – С. 19–27.
360. **Красовицкий, М. Ю. Педагогика А. С. Макаренко : какой она видится в конце XX столетия?** / М. Ю. Красовицкий // Педагогика. – 1996. – № 1. – С. 61–68.
361. **Пашко, Л. Ф. Потаємна філософія педагогіки А. С. Макаренка** / Л. Ф. Пашко, В. Д. Бардінова // ПостМетодика. – 1996. – № 3. – С. 46–48.
362. **Творческая перекличка : [пед. идеи и опыт А. С. Макаренка]** // Пед. вестн. – 1996. – Апр. (№ 8). – С. 2–3.

1997

363. Берельковский И. В. Развитие теории и творческого опыта деятельности воспитателя-учителя в социально-педагогической концепции А. С. Макаренко / И. В. Берельковский // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1997. – С. 153–155.
364. Гриценко, Л. И. Личностно-социальная концепция А. С. Макаренко в современной педагогике (сравнительный анализ отечественного и зарубежного макаренковедения) / Л. И. Гриценко. – Волгоград : Перемена, 1997. – 264 с.

1998

365. Білоусова, В. О. Ставлення як об'єкт педагогічної роботи (у світлі настанов А. Макаренка) / В. О. Білоусова // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 109–116.
366. Бойко, А. М. Педагогічна спадщина А. С. Макаренка в контексті загальнопедагогічної підготовки вчителя / А. М. Бойко, Н. М. Дем'яненко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 162–168.
367. Гриценко, Л. І. Ціннісні орієнтації в педагогіці А. Макаренка: генеза і сутність / Л. І. Гриценко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 45–53. – Бібліогр.: 53 назви.
368. Денисюк, С. В. А. Макаренко і Я. Корчак: різні системи, спільні ідеї / С. В. Денисюк // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 198–204.
369. Зязюн І. А. Універсальні цінності спадщини А. С. Макаренка і сучасність / І. А. Зязюн // Педагогіка толерантності. – 1998. – № 2. – С. 101–107 ; Пед. газ. – 1998. – Квіт. (№ 4). – С. 2 ; ПостМетодика. – 1998. – № 1. – С. 3–9.
370. Крамущенко, Л. В. А. Макаренко в професійній долі польських педагогів / Л. В. Крамущенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 204–208.
371. Кривонос, І. Ф. Педагогічні ідеї та досвід А. Макаренка в контексті світової педагогіки / І. Ф. Кривонос // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 185–188.

372. **Левківський, М. В. Педагогічна система А. С. Макаренка: міфи і реальність** / М. В. Левківський // Вісник Житомирського педагогічного інституту. – 1998. – Вип. 1. – С. 66–69.
373. **Лутфуллін, В. С. Наступність педагогічних ідей К. Ушинського і А. Макаренка** / В. С. Лутфуллін // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 65–70.
374. **Мурашов, А. Риторические принципы А. С. Макаренко** : [о пед. мастерстве педагога] / Александр Мурашов // Нар. образование. – 1998. – № 4. – С. 151–155.
375. **Наследие А. С. Макаренко и проблемы формирования современной системы образования** : материалы междунар. науч.-практ. конф., 26–27 февр. 1998 г. / под ред. А. П. Сманцера ; сост. С. А. Пуйман. – Минск, 1998. – 146 с.
376. **Окса, М. М. А. Макаренко про цілісність змісту педагогічної діяльності** / М. М. Окса // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 77–81.
377. **Окса, М. Універсальні цінності спадщини А. Макаренка і сучасність** / М. Окса // Шлях освіти. – 1998. – № 1. – С. 12, 46.
378. **Синьов, В. М. Вплив творчої спадщини А. Макаренка на розвиток вітчизняної та світової пенітенціарної педагогіки** / В. М. Синьов // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 128–135.
379. **Фролов, А. А. Концепція педагогіки А. Макаренка** / А. А. Фролов // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 95–102.
380. **Хомич, Л. О. Реалізація ідей А. Макаренка в системі психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів** / Л. О. Хомич // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 168–176.

1999

381. **Красовицький, М. Дві позиції щодо педагогічної спадщини Антона Макаренка** / Михайло Красовицький // Рід. шк. – 1999. – № 9. – С. 29–31.
382. **Кудояр, Л. М. Психологічні погляди А. С. Макаренка на винагороду за дитячу працю** / Л. М. Кудояр // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 1999. – С. 94–101.

383. Любар, О. О. **Українська школа й педагогіка між двома світовими війнами. Педагогічна діяльність А.С.Макаренка** / О. О. Любар // Любар О. О. Історія української педагогіки: навч. посіб. для студ. пед. навч. закл. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. – К. : ІЗМН, 1999. – С. 265–292.

384. ***Педагогічні ідеї А. С. Макаренка й сучасність: проблеми та перспективи** : [зб. наук. пр.] / Ін-т змісту і методів навчання, Переяслав-Хмельницький держ. пед. ін-т ім. Г. С. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, 1999. – 286 с.

385. ***Потапенко, К. К. Проблеми творчості і педагогічної майстерності вихователя в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / К. К. Потапенко // Теоретичні питання освіти та виховання: зб. наук. пр. / Київ. держ. лінгв. ун-т. – Суми, 1999. – Вип. 6. – С. 57–60.

2000

386. **Карпенчук, С. Г. Ідеї А. С. Макаренка в контексті вивчення предмета дослідження сучасної педагогіки** / С. Г. Карпенчук // Оновлення змісту форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ін-т. – Рівне : РДГУ, 2000. – Вип. 12, ч. 1. – С. 83–86.

387. **А. С. Макаренко** : [пед. идеи А. С. Макаренко] // Управление шк. – 2000. – Июль (№ 28). – С. 2.

388. **Моргун, В. Педагогіка А. С. Макаренка сьогодні та завтра** / Володимир Моргун, Ольга Червінська // Директор шк. – 2000. – Лют. (№ 6). – С. 7.

389. **Сметанський, М. І. Діалог з опонентами** : [розбіжність ідей В. О. Сухомлинського та А. С. Макаренка] / М. І. Сметанський, В. М. Галузяк // Педагогіка та психологія. – 2000. – № 1. – С. 120–126. – Бібліогр.: 4 назв.

390. **Стурова, М. П. Живое наследие А. С. Макаренко** / М. П. Стурова // Педагогика. – 2000. – № 3. – С. 53–58.

391. **Педагогика Макаренко** // Первое сент. – 2000. – 15 июля (№ 52). – С. 6–9.

2001

392. **Абашкіна, Н. Проблема професійної підготовки в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / Н. Абашкіна // Неперерв. проф. освіта. – 2001. – Вип. 1. – С. 195–202.
393. ***Красовицкий, М. Ю. Непреходящее в педагогическом наследии А. С. Макаренко: взгляд из США** // Педагогика. – 2001. – № 1. – С. 67–76.
394. **Педагогическая деятельность и воспитательная система А. С. Макаренко** : учеб. пособие // История образования и педагогической мысли за рубежом и в России : учеб. пособие для студ. вузов / ред. З. И. Васильева. – М. : Академия, 2001. – С. 397–412.

2002

395. **Гриценко, Л. Принцип диалектической целостности как основа уникальности и мирового значения педагогики А. С. Макаренко** / Лариса Гриценко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – № 3. – С. 231–236.
396. **Карпенчук, С. Синтез прогрессивных идей мировой педагогики в опыте А. С. Макаренко** / Светлана Карпенчук // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 3–9. – Бібліогр.: 17 назв.
397. **Кваша, Б. Проблема педагогических технологий в наследии А. С. Макаренко** / Б. Кваша // Педагог професійної школи : зб. наук. пр. / Академія пед. наук України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Київ. проф.-пед. коледж ім. Антона Макаренка. – К. : Наук. світ, 2002. – Вип. 2. – С. 60–64.
398. **Мандрыко, Т. Использование идей А. С. Макаренко в системе учебно-воспитательной работы с будущими учителями** / Тамара Мандрыко, Наталья Герасименко // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 61–62.
399. **Моргун, В. Ф. Психологія особистості в педагогіці А. С. Макаренка** : факсимільний зб. пр. 1986–2001 років / Володимир Моргун ; Міжнар. Асоціація Антона Макаренка [та ін.]. – Полтава, 2002. – 84 с.
400. **Наумов, Б. А. С. Макаренко и полицентризм в педагогике** / Борис Наумов // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 60–61.

401. Хиллиг, Г. **Макаренко – педагог, а не писатель!** / Гётц Хиллиг, С. Невская // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 6/7. – С. 10–12.

2003

402. Аносов, І. П. **А. С. Макаренко: методологічний аспект, антропологічний підхід** : [філософ.-пед. концепція А. С. Макаренка] / І. П. Аносов // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 берез. 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 5–7.
Te same *// Інтелект. – 2003. – Берез. (№ 3). – С. 2.
403. Абашкіна, Н. **Чи актуальна сьогодні педагогіка А. С. Макаренка?** / Н. Абашкіна // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2003. – Вип. 1. – С. 217–224.
404. Белканов, Н. **Раннесоветский авангард: педагогические системы А. С. Макаренко и С. Т. Шацкого в западных трактовках** / Николай Белканов // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 206–214.
405. Гордеева, А. **Восстановление человеческого в человеке – сущность педагогической реабилитации** : [связь педагогики Макаренко с реабилитац. педагогией] / Анна Гордеева // Нар. образование. – 2003. – № 7. – С. 164–168.
406. Гриценко, Л. И. **А. С. Макаренко: педагогика, устремлённая в будущее** / Л. И. Гриценко // Педагогика. – 2003. – № 2. – С. 63–66. – Библиогр.: 7 назв.
407. Довженко, Т. О. **Ідеї гуманізму та оптимізму в педагогічній спадщині А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського** / Т. О. Довженко // Теорія і методика навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Вип. 11. – С. 11–18.
408. Капченко, О. **Педагогічна майстерність у теорії і практиці А. С. Макаренка** / О. Капченко // Наук. зап. / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград : КДПУ, 2003. – Вип. 51, ч. 1. – С. 30–35.
409. Комарова, Е. **«Нужно всегда чувствовать себя накануне победы!..» : педагогика Макаренко: анахронизм или перспектива?** / Е. Комарова // Учит. газ. – 2003. – 13 мая (№ 20). – С. 16–17.

410. **Красовицький, М. Неминущі цінності педагогіки :** [пед. спадщина А. С. Макаренка] / М. Красовицький // Завуч. – 2003. – Груд. (№ 34). – С. 20–22.
411. **Літвіна, Ю. Звернення до наукової спадщини А. С. Макаренка та вчених-педологів у пошуках особистісно орієнтованої парадигми освіти :** [пед. ідеї А. С. Макаренка] / Юлія Літвіна // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 20–24.
412. ***Меттіні, О. Як я познайомився з творчістю А. С. Макаренка** / Омелян Меттіні // Інтелект. – 2003. – Берез. (№ 3). – С. 3.
413. **Моргун, В. Педагогика А. С. Макаренко и социальная реабилитация Г. Х. Кофода** / Владимир Моргун // Нар. образование. – 2003. – № 9. – С. 146–149.
414. **Морозов, В. Педагогика реабилитации в макаренковском наследии** / Владимир Морозов // Нар. образование. – 2003. – № 6. – С. 159–163.
415. **Морозов, В. Преемственность как условие развития реабилитационной педагогіки :** [реабилітац. педагогіка К. Д. Ушинського, А. С. Макаренко, С. А. Калабалина] / Владимир Морозов // Нар. образование. – 2003. – № 2. – С. 208–216.
416. **Назаренко, М. Педагогічні ідеї А. С. Макаренка в теоретичній спадщині В. О. Сухомлинського** / М. Назаренко // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 54–55.
417. **Нгуэн, Ван Тинь Профессиональная культура в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / Нгуэн Ван Тинь // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 146–147.
418. **Окса, М. М. Технологічний аспект педагогічної концепції А. С. Макаренка** / М. М. Окса // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 берез. 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 7–12.

419. **Соколов, Р. Интерес к наследию А. С. Макаренко в отечественно-педагогическом движении** / Ричард Соколов // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 159–169.
420. **Троїцька, Т. С. Питання методології для вчителя у контексті оцінки педагогічної спадщини А. С. Макаренка** / Т. С. Троїцька // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 14–19.
421. **Фролов, А. Наследие А. С. Макаренко** / Анатолий Фролов // Нар. образование. – 2003. – № 2. – С. 168–169.
422. **Фролов, А. Прежде всего – активное отношение к собственной личности** : [пед. система А. С. Макаренко] / А. Фролов // Воспитание школьников. – 2003. – № 3. – С. 2–4.
423. **Хиллиг, Г. Макаренко – педагог, а не писатель!** / Гётц Хиллиг, С. Невская // Імідж сучас. педагога. – 2003. – № 2. – С. 9–11. – Продовження. Почат. в № 6/7, 2002.
424. **Хомич, В. Педагогічна професія і особистість вчителя в творчій спадщині А. С. Макаренка** / В. Хомич // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 3.
425. **Ярмаченко, М. Педагогічна відвага** : [про пед. систему та спадщину А. С. Макаренка] / М. Ярмаченко // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 1.

2004

426. **Андрєєва, Ю. М. Гуманістичні ідеї в спадщині А. С. Макаренка** / Ю. М. Андрєєва // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пашенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 29–30.
427. **Аносов, І. П. Право і свобода в антропологічних складових педагогічної системи А. С. Макаренка** / І. П. Аносов // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пашенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 17–19. – Бібліогр.: 3 назви.

428. **Артюшенко, О. В. Німецькі дослідники про витоки гуманізму в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / О. В. Артюшенко // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 30–32. – Бібліогр.: 4 назви.
429. **Беляев, А. Наследие А. С. Макаренко: современные подходы** / А. Беляев // Воспитат. работа в шк. – 2004. – № 5. – С. 33–36.
430. **Гладкий, М. Роль прикладу особистості вихованців А. С. Макаренка у процесі підготовки майбутніх учителів** / М. Гладкий // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 40–41. – Бібліогр.: 4 назви.
431. **Горенко, С. В. Розвиток педагогічних ідей А. С. Макаренка в процесі ресоціалізації неповнолітніх засуджених** / С. В. Горенко // Освіта Донбасу. – 2004. – № 1. – С. 63–66.
432. **Гриценко, Л. Гуманистический потенциал педагогики А. С. Макаренко** / Лариса Гриценко // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 214–222. – Бібліогр.: 2 назви.
433. **Гриценко, Л. И. Педагогические идеи А. С. Макаренко за рубежом** / Л. И. Гриценко // Педагогика. – 2004. – № 7. – С. 76–84.
434. **Денисова, Н. Педагогічний колектив як середовище формування професіоналізму молодого спеціаліста: з педагогічного досвіду Макаренка** / Наталія Денисова // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 49–50.
435. **Дзюбко, Л. В. А. С. Макаренко про покарання і заохочення, життєвість педагогічної спадщини А. С. Макаренка** / Л. В. Дзюбко // Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. пр. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – К., 2004. – Т. 6, вип. 8. – С. 102–109.
436. **Дічек, Н. П. А. Макаренко і Бразилія: відлуння педагогічних ідей** / Н. П. Дічек // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 52–54.

437. **Карпенчук, С. Антон Макаренко рятував юні душі :** [інтерв'ю із Світланою Карпенчук про пед. діяльн. А. С. Макаренка / вела Лідія Рибенко] // Освіта України. – 2004. – 12 листоп. (№ 89). – С. 11.
438. **Карпенчук, С. Синтез прогресивних ідей світової педагогіки в досвіді А. С. Макаренка** / С. Карпенчук // Нова пед. думка. – 2004. – № 4. – С. 3–6. – Бібліогр.: 17 назв.
439. **Краева, Л. Педагогика параллельного действия А. С. Макаренко в практике работы агрошколы-интерната имени А. А. Каталикова** / Лаура Краева, Инна Краева // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 69–70. – Бібліогр.: 4 назви.
440. **Ковальчук-Дехтяренко, Л. Використання педагогічної спадщини Антона Макаренка з питань сімейних взаємовідносин як соціально-педагогічна проблема** / Л. Ковальчук-Дехтяренко // Наукові записки. Сер. Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Т., 2004. – № 6. – С. 129–133.
441. **Куторжевська, Л. Використання педагогічної спадщини А. С. Макаренка у діяльності вихователя загальноосвітніх навчальних закладів для дітей-сиріт** / Любов Куторжевська // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 78–79.
442. **Лисенко, П. Ідеї гуманізації в педагогічній спадщині А. Макаренка і В. Сухомлинського** / П. Лисенко // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 25–27.
443. **Мельникова, О. Основні принципи педагогічно-економічної концепції А. С. Макаренка** / Ольга Мельникова // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 2/3. – С. 73–75. – Бібліогр.: 8 назв.
444. ***Михалко, Р. Педагогічні ідеї А. С. Макаренка у сучасній школі** / Р. Михалко, П. Щербань // Дидаскал. – 2004. – № 2. – С. 48–51.
445. **Момот, І. Ідеї гуманізації в педагогічній спадщині А. Макаренка та В. Короленка і сучасність** / Іван Момот // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 14–15. – Бібліогр.: 6 назв.

446. **Моргун, В. Педагогіка А. С. Макаренка на теренах СНД – 2003** / В. Моргун, Н. Мельник // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 2/3. – С. 76.
447. **Окса, М. А. С. Макаренко та його роль у визначенні цілей педагогічної освіти в першій третині ХХ століття** / Микола Окса // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 98–99. – Бібліогр.: 4 назви.
448. **Остряньська, О. Реалізація методу аналізу педагогічного досвіду А. С. Макаренка в процесі професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів** / Олена Остряньська // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 100–103. – Бібліогр.: 3 назви.
449. ***Пеляк, В. Реалізація ідей А. С. Макаренка в системі професійної підготовки вчителя** / В. Пеляк, Т. Благова // Дидакал. – 2004. – № 2. – С. 52–55.
450. **Переухенко, Г. Соціалізація особистості у педагогічній практиці А. С. Макаренка** / Галина Переухенко // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 104–105. – Бібліогр.: 3 назви.
451. **Тягло, Є. Гуманістична спрямованість поглядів А. С. Макаренка на професійну підготовку майбутніх учителів** / Євген Тягло // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 16–17.
452. **Свистун, В. І. Сучасна підготовка студентів до управлінської діяльності в світлі творчої спадщини А. С. Макаренка** / В. І. Свистун // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Наук.-метод. центр вищ. освіти. – К., 2004. – Вип. 39. – С. 166–176. – Бібліогр. в кінці ст.
453. **Черчата, Я. Концепція самостійності у педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / Я. Черчата // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 146–148.

2005

454. *Аносов, І. П. Антропологічні аспекти права і свободи у педагогічній творчості Л. І. Петражицького і А. С. Макаренка / І. П. Аносов // Наук. вісн. Сер. Педагогіка / Мелітоп. держ. пед. ун-т. – Мелітополь : МДПУ, 2005. – Вип. 1. – С. 3–19.
455. Артюшенко, О. Сучасні технології у спадщині А. С. Макаренка в оцінці західних дослідників / Ольга. Артюшенко // Наукові записки. Сер. Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2005. – Вип. 60, ч. 1. – С. 11–15. – Бібліогр. в кінці ст.
456. *Бейлинсон, В. Соціальна педагогіка А. С. Макаренка / В. Бейлинсон // Соц. педагогіка. – 2005. – № 4. – С. 57–60.
457. *Бондаренко, О. І. Принципи педагогічно-економічної концепції А. С. Макаренка / О. І. Бондаренко // Наук. вісн. Сер. Педагогіка / Мелітоп. держ. пед. ун-т. – Мелітополь : МДПУ, 2005. – Вип. 2. – С. 28–36.
458. *Єфіменко, Н. В. Роль А. С. Макаренка та І. П. Соколянського в організації боротьби з дитячою безпритульністю та дефективністю / Н. В. Єфіменко // Світ виховання. – 2005. – № 6. – С. 20–24.
459. Карпенчук, С. Синтез прогресивних ідей світової педагогіки в досвіді А. С. Макаренка / Світлана Карпенчук // Нова пед. думка. – 2005. – № 1. – С. 3–6; № 3. – С. 13–23. – Бібліогр.: 18 назв.
460. Ковальчук-Дехтяренко, Л. Умови забезпечення педагогічно доцільних впливів на дитину в різних типах неповних сімей у спадщині А. С. Макаренка / Людмила Ковальчук-Дехтяренко // Наукові записки. Сер. Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т. : ТНПУ, 2005. – № 1. – С. 48–52. – Бібліогр.: с. 52.
461. Родионов, В. Опыт Макаренко в Великобритании : [система спец. образования] / Вадим Родионов // Шк. психолог. – 2005. – 1–15 дек. (№ 23). – С. 8–10. – Библиогр.: 6 назв.

2006

462. Артемова, Л. В. Педагогічна спадщина Антона Макаренка : [освіта й дошк. виховання в Україні за рад. часів] / Л. В. Артемова // Історія педагогіки України : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / Л. В. Артемова. – К. : Либідь, 2006. – С. 312–318.

463. Дічек, Н. П. **Герменевтика та діалогізм як засади оновлення методологічної бази історико-педагогічних досліджень** : [на матеріалах англomовного макаренкознавства] / Н. П. Дічек // Гуманіт. науки. – 2006. – № 2. – С. 14–19. – Бібліогр.: 7 назв.
464. Донченко, Л. І. **Значення педагогічних ідей А. С. Макаренка для підготовки вітчизняних соціально-педагогічних кадрів** / Л. І. Донченко // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т Г. С. Сковороди ; за ред. Г. В. Троцько. – Х. : ХНПУ, 2006. – Вип. 17. – С. 25–30. – Бібліогр.: с. 30.
465. *Карпенчук, С. **Синтез прогресивних ідей світової педагогіки в досвіді А. С. Макаренка** / Світлана Карпенчук // Наук. вісн. Сер. Педагогіка / Мелітоп. держ. пед. ун-т. – Мелітополь : МДПУ, 2006. – Вип. 5. – С. 5–11 ; Вип. 6. – С. 27–34 ; Вип. 7. – С. 105–130.
466. Кораблєва, Т. **Знання – сильным, труд – бедным, благоденствие – избранным?..** : [о роли пед. наследия А. С. Макаренко] / Татьяна Кораблєва // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 179–183.
467. Руденко, Л. **Макаренко в сучасній педагогіці** / Леонід Руденко // Директор шк. – 2006. – Трав. (№ 20). – С. 3–6.
468. *Санникова, Н. **Идеи социального менеджмента в теории и практике А. С. Макаренко** / Н. Санникова // Соц. педагогика. – 2006. – № 2. – С. 39–46.
469. Слободчиков, В. **Педагогика А. С. Макаренко – социально-педагогическое открытие XX века** / Виктор Слободчиков // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 149–154.
470. Сметанський, М. **Компаративний аналіз педагогічних поглядів А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського** / М. Сметанський // Рід. шк. – 2006. – № 9. – С. 3–7. – Бібліогр.: 8 назв.
471. Чапала, Ю. **А. Макаренко – магеллан педагогіки** : [пед. идеи А. С. Макаренко] / Юрий Чапала // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 184–187.

2007

472. Весна, М. **Стихийно-синергетические представления в педагогике А. Макаренко: опыт герменевтического анализа** / М. Весна // Alma Mater. – 2007. – № 11. – С. 36–41.

473. *Ільченко, О. Упровадження передових педагогічних ідей А. С. Макаренка в сучасних закладах інтернатного типу: досвід Полтавщини / О. Ільченко // Дидаскал. – 2007. – № 5. – С. 175–178.
474. Кто он Антон Макаренко: автор научной природосообразной теории воспитания или публицист-газетчик? : диспут в москов. Центре внешкол. работы им. А. С. Макаренко / подгот. Нина Целищева // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 147–154.
475. Меттини, Э. Педагогические идеи А. С. Макаренко и западноевропейская научная мысль / Э. Меттини // Воспитат. работа в шк. – 2007. – № 5. – С. 37–42 ; Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 183–188.
476. Морозов, В. А. С. Макаренко – реформатор педагогики / В. Морозов // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 159–166.
477. *Полякова, О. М. Досвід впровадження А. С. Макаренком засобів театральної педагогіки в процес ресоціалізації неповнолітніх правопорушників / О. М. Полякова, Ю. Б. Ступаченко // Наук. часоп. Сер. 11, Соціологія. Соц. робота. Соц. педагогіка. Управління. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : НПУ, 2007. – Вип. 5, ч. 2. – С. 173–180. – Бібліогр. в кінці ст.
478. Скобельський, Д. Чи потрібен Україні Макаренко? : [про пед. ідеї видат. педагога А. С. Макаренка та їх актуальність в сучас. Україні] / Дмитро Скобельський // Голос України. – 2007. – 31 жовт. (№ 198). – С. 11.
479. Фролов, А. Единство процессов образования и социализации : [соц.-пед. система А. С. Макаренко] / Анатолий Фролов // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 220–223.

2008

480. Александрова, В. Г. Возрождение духовных традиций гуманной педагогики : [Я. А. Коменского, А. С. Макаренко, И. Г. Песталоцци и др. педагогов] / В. Г. Александрова // Педагогика. – 2008. – № 6. – С. 42–47. – Библиогр.: 11 назв.
481. Бабенко, К. Педагогічна система А. С. Макаренка і актуальні питання виховання студентської молоді / К. Бабенко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 78–80. – Бібліогр. : 4 назви.

482. **Берг, Н. В. Сутність учителя-професіонала від А. С. Макаренка до сьогодні** / Н. В. Берг // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 62–65. – Бібліогр.: 3 назви.
483. **Беляєва, Н. В. Досвід А. С. Макаренка та підготовка майбутніх менеджерів освіти** / Н. В. Беляєва // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 256–260. – Бібліогр.: 9 назв.
484. **Беляк, О. Погляди А. С. Макаренка в контексті адаптивного управління закладами та установами загальної середньої освіти** / Ольга Беляк // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 31–34. – Бібліогр.: 9 назв.
485. **Білик, Н. Педагогічна система Антона Макаренка: від вихованого вчителя до вихованого учня** / Надія Білик // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 41–44. – Бібліогр.: 4 назви.
486. **Богуславський, М. Сущность и пределы социально-личностной педагогики А. С. Макаренко** / Михаил Богуславский // Нар. образование. – 2008. – № 6. – С. 231–236.
487. **Васянович, Г. П. Педагогічна спадщина А. С. Макаренка у контексті морально-правової відповідальності особистості педагога** / Г. П. Васянович // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 90–99. – Бібліогр.: 12 назв.
488. **Виговська, О. І. Діяльність учителя-майстра починається з цілепокладання: обґрунтування технології дії вчителя основної школи за А. С. Макаренком** / О. І. Виговська // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 178–187. – Бібліогр.: 12 назв.
489. **Вишневський, О. Г. Ващенко і А. Макаренко на роздоріжжі української педагогіки ХХ століття** / О. Вишневський // Пед. думка. – 2008. – № 2. – С. 3–5.
490. **Водолазська, Т. Особистість учителя у творах А. Макаренка** / Тетяна Водолазська // Упр. освітою. – 2008. – Верес. (№ 26). – С. 18–19.

491. Галів, М. **“Актуальність-неактуальність” вивчення творчості А. Макаренка** / Микола Галів // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2008. – № 4. – С. 78–84. – Бібліогр.: 15 назв.
492. Гаришина, Т. Р. **Развитие общественных инициатив учащихся в деятельности самоуправления и педагогическое наследие А. С. Макаренко** / Т. Р. Гаришина // Пед. науки. – 2008. – № 3. – С. 8–10.
493. Гликман, И. **Вклад А. С. Макаренко в педагогическую науку** / Иосиф Гликман // Нар. образование. – 2008. – № 6. – С. 237–244.
494. *Гликман, И. **Живая педагогика А. С. Макаренко** / Иосиф Гликман // Методист. – 2008. – № 2. – С. 2–8.
495. *Гликман, И. **Национальный проект “Образование” и наследие А. С. Макаренко** / И. Гликман // Методист. – 2008. – № 5. – С. 2–7.
496. Голованова, Н. Ф. **Проблема социализации молодежи в педагогической системе А. С. Макаренко** / Н. Ф. Голованова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 24–29. – Бібліогр.: 2 назви.
497. Горбань, С. С. **Педагогічна позиція вихователя як умова особистісно орієнтованого підходу в педагогічній системі А. С. Макаренка** / С. С. Горбань // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 107–110. – Бібліогр.: 3 назви.
498. Гриньова, М. В. **Ідеї А. С. Макаренка в педагогічній майстерності вихователя пенітенціарних закладів** / М. В. Гриньова, Л. М. Гомля // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астрія, 2008. – С. 19–21.
499. Гура, Т. **Гуманістична спрямованість ідей А. С. Макаренка – актуальний аспект підготовки майбутніх інженерів-керівників** / Т. Гура // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 56–57. – Бібліогр.: 4 назви.

500. Єрмаков, В. М. Погляд на взаємини вихователя і вихованців в педагогічній спадщині А. С. Макаренка / В. М. Єрмаков // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 132–135. – Бібліогр.: 3 назви.
501. Єрмаков, В. М. Формування професійної майстерності майбутніх вчителів у контексті педагогічної спадщини А. С. Макаренка / В. М. Єрмаков // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 246–250. – Бібліогр.: 5 назв.
502. Єфремов, С. В. Питання організації науково-дослідної роботи у творчій спадщині А. С. Макаренка / С. В. Єфремов // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 135–137. – Бібліогр.: 3 назви.
503. Журецький, Я. І. А. С. Макаренко про етику педагогічного колективу / Я. І. Журецький // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 138–139.
504. Кириленко, Л. Г. Вплив ідей А. С. Макаренка на стимуляцію школярів заохоченням та покаранням у сфері фізичної культури / Л. Г. Кириленко, М. М. Воєнчук // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 144–151. – Бібліогр.: 4 назви.
505. Кіприч, С. В. Вплив педагогічних ідей А. С. Макаренка на формування особистості сучасного вчителя фізичної культури / С. В. Кіприч // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 250–255. – Бібліогр.: 3 назви.
506. Кічук, Н. В. Пріоритети розвитку сучасної педагогіки вищої школи у координатах дієвості педагогічної системи А. С. Макаренка / Н. В. Кічук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 38–40. – Бібліогр.: 3 назви.

507. **Кічук, Я. В.** Технологічний підхід до правової компетентності фахівця: шляхи вдосконалення у контексті педагогіки **А. Макаренка** / Я. В. Кічук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 162–164. – Бібліогр.: 4 назви.
508. **Кораблева, Т. Ф.** Гуманитарная експертиза наследия **А. С. Макаренко** / Т. Ф. Кораблева // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 13–21. – Бібліогр.: 11 назв.
509. **Корогод, І. А.** **А. С. Макаренко про педагогічну майстерність** / І. А. Корогод // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 176–178. – Бібліогр.: 9 назв.
510. **Король, Л. Л.** Ідеї **А. С. Макаренка** як концептуальна основа формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя (з досвіду Полтавського державного педагогічного інституту імені **В. Г. Короленка 70–80 рр. ХХ ст.**) / Л. Л. Король // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 187–191. – Бібліогр.: 9 назв.
511. **Крамаренко, Н. М.** Проблеми педагогічного спілкування в контексті теоретичної спадщини **А. С. Макаренка** / Н. М. Крамаренко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 181–183. – Бібліогр.: 5 назв.
512. **Крамущенко, Л.** Співдружність вихователів і вихованців як управлінське завдання **А. С. Макаренка** – керівника Полтавської колонії імені **М. Горького** / Людмила Крамущенко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 29–31. – Бібліогр.: 2 назви.
513. **Курашова, В. О.** Питання стимулювання вихованців до самодіяльності у навчанні і вихованні у творчій спадщині **А. С. Макаренка** / В. О. Курашова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 192–193. – Бібліогр.: 3 назви.

514. **Лазоренко, Ю. В. Педагогічна спадщина А. С. Макаренка в досвіді сучасного вчителя** / Ю. В. Лазоренко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 196–197. – Бібліогр.: 5 назв.
515. **Лесіна, Т. М. Модернізація підготовки соціального педагога-аніматора через актуалізацію ідей А. С. Макаренка** / Т. М. Лесіна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 200–202. – Бібліогр.: 2 назви.
516. **Макаренко, О. А. Вивчення спадщини А. С. Макаренка в процесі професійного виховання майбутніх інженерів-педагогів** / О. А. Макаренко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 210–214. – Бібліогр. : 12 назв.
517. **Малаканова, Л. В. Актуальність ідей А. С. Макаренка в становленні вчителя-професіонала** / Л. В. Малаканова, І. В. Кривошопка // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 196–201. – Бібліогр.: 4 назви.
518. **Мандрико, Т. В. Використання матеріалів музею спадщини А. С. Макаренка у виховній роботі з майбутніми вчителями** / Т. В. Мандрико // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 209–210.
519. **Міщенко, О. А. С. Макаренко про лекторський аспект педагогічної майстерності викладача** / Оксана Міщенко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 45–46. – Бібліогр.: 7 назв.
520. **Наумов, Б. Н. Идея А. С. Макаренко о синтетической педагогике и методология целостного подхода в современном образовании** / Б. Н. Наумов // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 55–61. – Бібліогр. : 6 назв.
Те саме // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 7–10. – Бібліогр.: 6 назв.

521. **Ніколашина, Т. І. Художній спадок А. С. Макаренка як джерело вивчення його педагогічного досвіду** / Т. І. Ніколашина, І. В. Денисовець // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 235–237. – Бібліогр.: 2 назви.
522. **Окса, М. М. Педагогічна антропологія в світлі ідей А. С. Макаренка** / М. М. Окса // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 84–90. – Бібліогр.: 4 назви.
523. **Олексеенко, Л. Л. Использование идей А. С. Макаренко о гармонизации качеств личности и профессиональных знаний в подготовке будущих специалистов к управленческой деятельности** / Л. Л. Олексеенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 237–239.
524. **Онiпко, В. В. Концепція А. С. Макаренка і проблеми проектування агрономічної діяльності при підготовці вчителя** / В. В. Онiпко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 245–247. – Бібліогр.: 3 назви.
Te same // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 57–60. – Бібліогр.: 4 назви.
525. **Онiпко, О. В. Проблема оцінювання освітніх систем у сучасній педагогіці та відображення її у педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / О. В. Онiпко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 127–133. – Бібліогр.: 12 назв.
526. **Пастир, Ю. І. Проблема соціалізації особистості у педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / Ю. І. Пастир // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 251–253. – Бібліогр.: 4 назви.

527. **Пашенко, В. О. Концептуальні положення педагогіки А. С. Макаренка як ключ до розуміння та творчого вирішення проблем сучасної вітчизняної освіти** / В. О. Пашенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 15–16. – Бібліогр.: 3 назви.
528. **Рабійчук, С. О. Педагогічні ідеї А. С. Макаренка у контексті соціальної педагогіки як науки про виховання в соціумі** / С. О. Рабійчук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 276–278. – Бібліогр.: 2 назви.
529. **Руденко, Д. В. К вопросу о единстве теории и практики: философия Спинозы и педагогика Макаренко** / Д. В. Руденко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 284–286.
530. **Самарский, А. Ю. Принцип совпадения личных, коллективных и общественных целей в педагогике Макаренко** / А. Ю. Самарский // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 292–294. – Бібліогр.: 2 назви.
531. **Самойленко, С. С. Педагогічні погляди А. С. Макаренка на співробітництво як основу життєдіяльності організації** / С. С. Самойленко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 294–296. – Бібліогр.: 4 назви.
532. **Санникова, Н. Педагогическое творчество А. С. Макаренко в аспекте социального менеджмента** / Нина Санникова // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 28–29. – Бібліогр.: 4 назви.

533. **Соколов, Р. В. Православные корни педагогического опыта А. С. Макаренка** : к 120-летию со дня рождения / Р. В. Соколов, Н. В. Соколова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 64–71. – Бібліогр.: 16 назв.
534. **Страшко, С. В. Оздоровчий напрям освіти в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / С. В. Страшко, Т. Б. Кійко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 61–65. – Бібліогр.: 2 назви.
535. **Сургай, О. Випередили час** : [про пед. діяльн. А. Макаренка та В. Сухомлинського] / Олександр Сургай // Освіта України. – 2008. – 23 верес. (№ 72/73). – С. 8.
536. **Тараненко, В. Д. Рольовий принцип педагогічної системи А. С. Макаренка** / В. Д. Тараненко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р. / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 332–334. – Бібліогр.: 5 назв.
537. **Тарасевич, Н. М. Феномен особистостей А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського у становленні професійної позиції майбутнього вчителя** / Н. М. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 173–178. – Бібліогр.: 6 назв.
538. **Тафінцева, С. І. Проблема соціалізації в контексті педагогічної спадщини А. С. Макаренка** / С. І. Тафінцева // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 134–137. – Бібліогр.: 4 назви.
539. **Твердохлєб, М. Ю. Соціальна активність особистості у світлі традицій педагогіки А. Макаренка** / М. Ю. Твердохлєб // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 114–120. – Бібліогр.: 8 назв.
540. **Федій, О. А. Педагогічна спадщина Антона Макаренка у світлі сучасних ідей естетотерапії** / О. А. Федій // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 83–91. – Бібліогр.: 8 назв.

541. **Фролов, А. А. Педагогика А. С. Макаренка – наука о взаимодействии поколений** / А. А. Фролов // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 7–10.
542. **Хомич, Л. О. Антон Макаренко про важливість психолого-педагогічної підготовки майбутнього вчителя** / Л. О. Хомич // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 19–24. – Бібліогр.: 5 назв.
543. **Цветкова, О. О. Ідеї А. С. Макаренка в формуванні комунікативних якостей вчителя** / О. О. Цветкова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 346–348. – Бібліогр.: 3 назви.
544. **Цибулько, Л. Г. Ідеї А. С. Макаренка на Кубі** / Л. Г. Цибулько // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 348–349. – Бібліогр.: 4 назви.
545. **Черчата, Л. М. Проблема формування професіоналізму майбутнього вчителя у розрізі педагогічної системи виховання А. С. Макаренка** / Л. М. Черчата // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 356–358. – Бібліогр.: 4 назви.
546. **Щербина, А. М. Так це було...: Педагогічна спадщина А. С. Макаренка: деякі аспекти виховання особистості в колективі : одноактна наук.-документ. п'єса із використ. слайд-фільму** / А. М. Щербина // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 31–34.
547. **Яворський, Е. Б. Синергетичні аспекти системи А. С. Макаренка і їх розвиток** / Е. Б. Яворський // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 17–21. – Бібліогр.: 7 назв.

Див. також № 975, 985, 991, 992, 994–996.

4.2. Виховання молоді у навчально-виховному процесі за А. С. Макаренком

1993

548. Стурова, М. П. Макаренко и Франкл о ценностных ориентациях личности / М. П. Стурова // Педагогика. – 1993. – № 1. – С. 99–103.

1994

549. Абашкіна, Н. У контексті ідей “Руху за реформу школи” : А. С. Макаренко в реалізації принципу цілісного виховання / Н. Абашкіна // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 1. – С. 155–160.
550. Ткаченко, Г. М. Проблема виховання засобами слова у творчій спадщині А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського / Г. М. Ткаченко // Наукові записки. Пед. та іст. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1994. – Ч. 4. – С. 105–111. – Бібліогр. в кінці ст.

1996

551. Кумарин, В. Посредством дел, а не посредством болтовни... : [воспитание по Макаренко] / Валентин Кумарин // Нар. образование. – 1996. – № 9. – С. 42–48.

1997

552. Виноградова, Н. Д. Привычка – основа нравственного воспитания : [на примере коллективов А. С. Макаренко] / Н. Д. Виноградова // Педагогика. – 1997. – № 5. – С. 91–96.
553. Заплатников, Л. Т. А. С. Макаренко и современные проблемы школьной валеологии / Л. Т. Заплатников // Пед. скарбниця Донеччини. – 1997. – № 1. – С. 57–58.

1998

554. Абашкіна, Н. В. Професійна підготовка вихованців у навчальних закладах А. Макаренка і Г. Кершенштейнера / Н. В. Абашкіна // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 194–197.
555. Гордин, Л. Ю. Система трудового воспитания в опыте и воззрениях А. С. Макаренко / Л. Ю. Гордин // Шк. и пр-во. – 1998. – № 6. – С. 63–68.

556. Гриценко, Л. І. **А. Макаренко про гуманну роль соціуму в розвитку особистості** / Л. І. Гриценко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 103–107.
557. Діденко, К. О. **Вплив теоретичної спадщини А. С. Макаренка на організацію самоуправління в умовах сучасної школи** / К. О. Діденко // Нива знань : наук.-метод. альм. – Дніпропетровськ, 1998. – Вип. 1: Творче використання і розвиток ідей А. С. Макаренка в педагогічній теорії і практиці. – С. 29–30.
558. Заплатников, Л. Т. **Педагогическая система гигиенического воспитания А. С. Макаренко** / Л. Т. Заплатников. – Донецк : Лебедь, 1998. – 38 с.
559. Зязюн, І. А. **Гуманістична сутність майстерності А. Макаренка-вихователя** / І. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 18–43.
560. Іванченко, А. В. **А. С. Макаренко про мету й засоби виховання** / А. В. Іванченко // Вісник Житомирського педагогічного інституту. – Житомир, 1998. – Вип. 2. – С. 3–6.
561. Калинкина, К. **Преимущество идей педагогов конца XIX – начала XX века о воспитании и развитии личности в наследии А. С. Макаренко** / К. Калинкина // Развитие личности. – 1998. – № 3/4. – С. 153–166.
562. Коваленко, В. О. **Деякі проблеми виховання учнівської молоді в спадщині Дж. Дьюї і А. С. Макаренка (порівняльний аналіз)** / Володимир Опанасович Коваленко // Освіта й виховання в Польщі й Україні (XIX – XX ст.) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1998. – С. 234–238.
563. *Кумарин, В. В. **А. С. Макаренко и современная школа** / В. В. Кумарин // Шк. технологии. – 1998. – № 5. – С. 4–24.
564. Лещенко, М. П. **Педагогіка “щастя і поезії дитячого життя”** : [пед. технологія А. С. Макаренка] / М. П. Лещенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 54–58.
565. Окса, М. М. **Спадщина А. Макаренка і проблема реформування сучасної системи освіти** / М. М. Окса // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 239–242.

566. Охріменко, І. В. Традиції трудового виховання А. С. Макаренка на Полтавщині / І. В. Охріменко, В. І. Шульга // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 153–155.
567. Пашенко, В. О. А. Макаренко. Релігія. Церква: новий підхід до старої проблеми : [погляди А. Макаренка на релігію і церкву для шкіл. практики] / В. О. Пашенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 137–146.
568. Пилипчук, В. В. Дидактичний пошук А. Макаренка / В. В. Пилипчук // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 71–76.
569. Система трудового воспитания в опыте и воззрениях А. С. Макаренко // Шк. и пр-во. – 1998. – № 6. – С. 63–68.
570. Цина, А. Ю. Розвиток поглядів А. Макаренка на роль праці в школі / А. Ю. Цина, П. П. Артюшенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 147–152.
571. Шиліна, З. М. Формування громадянської позиції особистості в педагогічній системі А. Макаренка / З. М. Шиліна // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 133–135.
572. Ющенко, С. Використання педагогічних ідей Антона Макаренка в екологічному вихованні молоді / С. Ющенко // Українська родина : наук.-метод. посіб. : [зб. ст.]. – К., 1998. – С. 938–940.

1999

573. Андрушко, Л. А. С. Макаренко про виховання культури зовнішнього вигляду / Л. Андрушко // Джерела. – 1999. – № 1/2. – С. 108–111.
574. Кумарин, В. Директор школы, открой для себя Макаренко! Технология воспитания с гарантированным результатом / Валентин Кумарин // Нар. образование. – 1999. – № 10. – С. 63–87.
575. Кумарин, В. Как создаются мифы : [о воспитат. системе Макаренко] / Валентин Кумарин // Все для учителя. – 1999. – № 5. – С. 22.
576. Моргун, В. Ф. Школа-господарство А. С. Макаренка: ступінь чи вершина освіти? / В. Ф. Моргун // Відродження. – 1999. – № 2. – С. 14–18.

577. Носаль, А. **Психологический анализ воспитательной системы А. С. Макаренка. Психологическое будущее: система перспективных линий** / Анна Носаль // Развитие личности. – 1999. – № 1. – С. 53–62.
578. Носовець, Н. М. **Основні ідеї гуманізації трудового виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / Н. М. Носовець // Організація та зміст становлення професійної підготовки в умовах національної системи освіти : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 1999. – С. 28–33.
579. Окса, М. М. **А. С. Макаренко про виховання позитивного ставлення до навчання** / М. М. Окса // ПостМетодика. – 1999. – № 2/4. – С. 151–153. – Бібліогр.: 8 назв.
580. Чистякова, С. **Продуктивная педагогика: прошлое и настоящее : [пед. опыт А. С. Макаренко и С. Т. Шацкого]** / С. Чистякова // Шк. технологии. – 1999. – № 4. – С. 87–90.

2000

581. Басюк, Н. В. **А. С. Макаренко про виховання відповідальності** / Н. В. Басюк // Наук. зап. Пед. та іст. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2000. – Вип. 36, ч. 4. – С. 3–7.
582. Галузяк, В. **А. С. Макаренко і В. О. Сухомлинський: дві парадигми виховання** / В. Галузяк, М. Сметанський // Вісник Луган. держ. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – Луганськ : Альма Матер, 2000. – № 7. – С. 35–40.
583. Гузинін, В. В. **Питання правового виховання неповнолітніх у творах А. Макаренка** / В. В. Гузинін // Теорія та методика навчання і виховання : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ХДПУ, 2004. – Вип. 6. – С. 39–43.
584. Димитрів, А. С. **Проблема теорії внутрішкільного управління в працях А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського** / А. С. Димитрів // Соціалізація особистості : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 221–226. – Бібліогр. в кінці ст.
585. Карпенчук, С. Г. **Самофінансування як важливий аспект трудового виховання А. С. Макаренка** / С. Г. Карпенчук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2000. – Вип. 11. – С. 22–25.

586. Носовець, Н. М. **Методи покарання у педагогічній системі А. С. Макаренка** / Н. М. Носовець // Проблеми загальної професійної педагогіки : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2000. – С. 179–183. – Бібліогр. в кінці ст.
587. Огірок, С. С. **Особливості потребового підходу до проблем виховання у педагогічній системі А. С. Макаренка** / С. С. Огірок // Теоретичні питання освіти та виховання : зб. наук. пр. / Київ. держ. лінгв. ун-т ; за заг. ред. М. Б. Євтуха. – К. : КДЛУ, 2000. – Вип. 9. – С. 45–54.
588. Сагарда, В. В. **Проблеми розвитку освіти дітей ромського етносу в світлі ідей А. С. Макаренка** / В. В. Сагарда, В. С. Фернега // Проблеми філософсько-світоглядних основ концепції розвитку освіти та навчання : зб. наук. та наук.-метод. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., 12–13 трав. 1999 р. – Луцьк, 2000. – С. 144–148. – Бібліогр. в кінці ст.

2001

589. Абашкіна, Н. **Методичні вимоги в системі виховання А. С. Макаренка** / Н. Абашкіна // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2001. – № 3. – С. 165–172.
590. Бех, І. Д. **Деякі аспекти нової виховної парадигми (в контексті А. С. Макаренка)** / І. Д. Бех, О. В. Вознюк, М. В. Левківський // Педагогіка і психологія. – 2001. – № 1. – С. 5.
591. Бойко, А. **Парадигмальні напрями виховання: варіанти вибору** / А. Бойко // Рід. шк. – 2001. – № 3. – С. 7–10.
592. Бучківська, В. **Особистісно орієнтований підхід до виховання в педагогічній спадщині А. Макаренка** / Валентина Бучківська // Наукові записки. Сер. Педагогіка / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т. : ТДПУ, 2001. – № 9. – С. 73–76.
593. Гайда, І. **Погляди А. С. Макаренка на виховання** / І. Гайда // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2001. – № 3. – С. 173–180.
594. Грицаєнко, М. **Педагогічна спадщина Макаренка та сучасна школа** / М. Грицаєнко // Сільська шк. – 2001. – № 1/2. – С. 6.
595. Карпенчук, С. Г. **Педагогічна технологія А. С. Макаренка і сучасність** / С. Г. Карпенчук ; голов. ред. О. І. Якимчук. – Рівне, 2001. – 351 с. : іл., табл.

596. **Лещинский, В. И. Самосуд: позиция Достоевского и Макаренко** / В. И. Лещинский // Педагогика. – 2001. – № 6. – С. 83–87.
597. **Носовець, Н. Погляди А. С. Макаренка на виховну роль праці** / Н. Носовець // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2001. – № 2. – С. 205–210.
598. ***Чорний, О. І. Взаємозв'язок фізичного і трудового виховання в педагогічній системі А. С. Макаренка і сучасність** / О. І. Чорний // Теорія та практика фіз. виховання. – 2001. – № 3. – С. 48–50.
599. **Ярмаченко, М. Педагогіку А. С. Макаренка – в кожную школу, кожний навчально-виховний заклад** / М. Ярмаченко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2001. – № 2. – С. 197–205.

2002

600. **Бобрицька, В. Формування здорового способу життя вихованців у досвіді А. С. Макаренка** / Валентина Бобрицька // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 91–94. – Бібліогр.: 5 назв.
601. **Гуринович, Н. А. С. Макаренко об игре как средстве воспитания детей** / Наталия Гуринович // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 42–43. – Бібліогр.: 8 назв.
602. **Ільченко, О. Виховання дітей-безпритульників у колонії ім. М. Горького** / Олена Ільченко // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 95–96. – Бібліогр.: 5 назв.
603. **Капченко, Л. М. А. С. Макаренко і його система виховання особистості** / Л. М. Капченко // Наша шк. – 2002. – № 5. – С. 48–52. – Бібліогр.: 11 назв.
604. **Левин, Я. Меры воздействия : [наказание по А. Макаренко]** / Яков Левин // Пед. вестн. – 2002. – Нояб. (№ 10). – С. 5.
605. **Матвієнко, П. Погляди А. Макаренка і Г. Ващенко щодо громадянського виховання в сучасній українській школі** / Павло Матвієнко // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 38–39.
606. **Мовчан, М. Вирішення проблеми самотності і відчуження в середовищі студентів-першокурсників з використанням педтехнологій А. С. Макаренка** / Михайло Мовчан // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 81–83. – Бібліогр.: 7 назв.

607. Носовець, Н. **Принцип побудови системи трудового виховання А. С. Макаренка** / Н. Носовець // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – № 3. – С. 237–246.
608. Пашенко, В. О. **Релігія. Церква. Антирелігійне виховання. Погляд через роки** / Володимир Пашенко // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 13–16. – Бібліогр.: 12 назв.
609. Слуцкий, В. И. **Личность и технология в педагогическом процессе : [на примере технологии воспитания А. С. Макаренко]** / В. И. Слуцкий // Педагогика. – 2002. – № 6. – С. 84–88. – Библиогр.: 6 назв.
610. Сманцер, А. **Проблема технологизации обучения и воспитания в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / Анатолий Сманцер // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 16–17. – Бібліогр. : 5 назв.
611. Станчиц, М. **Наследие А. С. Макаренко как источник аксиолого-культурологического подхода к воспитанию школьников: опыт Республики Беларусь** / Маргарита Станчиц // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 88. – Бібліогр.: 5 назв.
612. Фролов, А. **Советское социальное воспитание: уроки истории и современность: в связи с разработкой наследия А. С. Макаренко** / Анатолий Фролов // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 49–55. – Бібліогр.: 16 назв.
613. Фролов, А. А. **Социальное воспитание и наследие А. С. Макаренко** / А. А. Фролов // Педагогика. – 2002. – № 6. – С. 71–77. – Библиогр.: 7 назв.
614. Чорний, О. І. **Взаємозв'язок фізичного і трудового виховання в педагогічній системі А. С. Макаренка і сучасність** / О. І. Чорний // Теорія та практика фіз. виховання. – 2002. – № 3. – С. 48–50.
615. Шумская, Е. **Проблема трудового воспитания в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / Елена Шумская // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 43–44. – Бібліогр.: 3 назви.
616. **Это принадлежит вечности...: теория и методика воспитания в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / В. В. Бучковская, Л. И. Даниленко, Н. П. Дичек [и др.] ; под общ. ред. М. Красовицкого. – К. : Логос, 2002. – 249 с. : табл.

617. **Бондаренко, О. Проблеми економічного виховання молоді в теорії і практиці А. С. Макаренка** / О. Бондаренко // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 берез. 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 78–80.
618. **Воронин, Д. Е. А. С. Макаренко и физическое воспитание** / Д. Е. Воронин // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 берез. 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 70–71.
619. **Ворфоломеева, И. В. Реализация идей А. С. Макаренко о формировании личности ребёнка в современной школе** / И. В. Ворфоломеева // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 берез. 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 62–69.
620. **Гриценко, Л. А. Макаренко і В. Сухомлинський про розвиток громадянськості** / Л. Гриценко // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 8.
621. **Гуров, С. Ю. Макаренко о самостоятельной работе как основной форме учебно-воспитательного процесса** / С. Ю. Гуров, Л. И. Попова // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 45–48.
622. **Гуров, С. Ю. Макаренко о формах обучения** / С. Ю. Гуров // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 43–45.

623. **Гуров, С. Ю. Макаренко о формировании художественного вкуса личности в процессе её духовного развития** / С. Ю. Гуров, Н. Л. Данилец // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 35–39.
624. **Даниленко, Л. Методи виховання** : [методика виховання за А. Макаренком] / Л. Даниленко // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 7.
625. **Зязюн, І. Сторінками книги “Это принадлежит вечности...”** : [теорія і методика виховання в пед. спадщині А. С. Макаренка] / І. Зязюн // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 6–7. – Бібліогр.: 11 назв.
626. **Кумарин, В. Макаренко, которого мы никогда не знали** : к 115-летию со дня рождения великого педагога ХХ века : [воспитат. технология А. С. Макаренко] / В. Кумарин // Соц. педагогика. – 2003. – № 3. – С. 17–24. – Окончание. Нач. в № 1, 2003.
627. **Кумарин, В. Посредством дел, а не посредством болтовни...** : [система воспитания за А. С. Макаренко] / В. Кумарин // Воспитат. работа в шк. – 2003. – № 2. – С. 13–18.
628. **Левин, Я. Дисциплина и дисциплинирование** : глава из кн. “Семнадцать уроков школ. воспитания” / Яков Левин // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 190–195.
629. **Меттіні, О. Гуманістичне значення творчості А. С. Макаренка** / Омелян Меттіні // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 24–26.
630. **Москалёва, Л. Ю. Моральное воспитание личности в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / Л. Ю. Москалёва // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 берез. 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 59–62.

631. **Плетніченко, В. І. Використання чинника соціокультурного оточення в роботі духового оркестру комуни ім. Ф. Е. Дзержинського :** [морально-естетич. виховання за А. С. Макаренком] / В. І. Плетніченко // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 48–53.
632. **Стоянов, С. «Педагогическая поэма» как модель реальной утопии** / Стилиян Стоянов // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 12–14.
633. **Суркова, К. І. А. С. Макаренко про формування духовно-моральної культури старшокласників на народних традиціях** / К. І. Суркова // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 72–75. – Бібліогр.: 8 назв.
634. **Троцко, Г. В. Гуманістичні основи педагогіки паралельної дії А. С. Макаренка – для сьогодення української вищої школи** / Г. В. Троцко // Теорія та методика навчання і виховання : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ОВС, 2003. – Вип. 10. – С. 3–9. – Бібліогр.: с. 9.
635. **Фролов, А. Наследие А. С. Макаренко в контексте мировой истории двух концепций педагогики: воспитательной и дидактической** / А. Фролов // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2003. – Вип. 1. – С. 225–227.
636. **Фролов, А. Пространство и время в воспитании и педагогике :** [А. С. Макаренко] / А. Фролов // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 186–189.
637. **Хиллиг, Г. Лаборатория и сцена воспитателя А. С. Макаренко** / Гётц Хиллиг // Нар. образование. – 2003. – № 6. – С. 164–172.

638. **Ціннісна характеристика становлення і розвитку самоврядування в єдиній виховній системі колонії : (педагогічні пошуки А. С. Макаренка) // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2003. – № 2. – С. 235–239.**

639. **Ярмаченко, М. Педагогічна відвага : [оригінальність пед. технології А. Макаренка] / М. Ярмаченко // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 1.**

2004

640. **Борисова, З. Н. Виховні цінності у формуванні особистості дитини в педагогічній спадщині А. С. Макаренка / З. Н. Борисова // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. : наук. зап. ... / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 29. – С. 11–13.**

641. **Бочкарева, В. Слушай мой приказ! : [Макаренко о самоупр. в шк.] / В. Бочкарева // Управление шк. – 2004. – Янв. (№ 48). – С. 17–18.**

642. **Вольянська, С. Е. Організація профільного навчання у педагогічній спадщині А. С. Макаренка / С. Е. Вольянська // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ХДПУ, 2004. – Вип. 26, ч. 2. – С. 122–128. – Бібліогр.: с. 128.**

643. ***Галицька, М. Особливості виховання дітей, схильних до правопорушень: з досвіду роботи колонії ім. М. Горького / М. Галицька // Дидакал. – 2004. – № 2. – С. 77–79.**

644. ***Гринюк, О. Соціально-особистісне виховання у педагогічній системі А. С. Макаренка / О. Гринюк, Н. Пусепліна // Дидакал. – 2004. – № 2. – С. 80–83.**

645. **Дейниченко, Л. М. Ідеї соціального виховання безпритульних дітей у педагогічній спадщині А. С. Макаренка / Л. М. Дейниченко // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пашенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 48–49. – Бібліогр.: 3 назви.**

646. **Дічек, Н. Спадщина А. С. Макаренка в контексті сучасних проблем соціального виховання в Бразилії / Н. Дічек // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 34–38.**

647. **Мельникова, О. В. Виховання економічно розвиненої особистості в закладах, керованих А. С. Макаренком** / О. В. Мельникова // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 87–89. – Бібліогр.: 4 назви.
648. **Мкртічян, О. А. А. С. Макаренко про особливості організації позакласної роботи в колонії ім. О. М. Горького** / О. А. Мкртічян // Наук. вісн. Сер. Філософія / Харк. нац. пед. ун-т. ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2004. – Вип. 17. – С. 69–70.
649. **Тарасевич, Н. Піклування про колоністів-робітфаківців у вимірах гуманістичної спрямованості А. С. Макаренка** / Н. Тарасевич // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 198–201.
650. **Ткаченко, А. Гуманістична виховна система А. С. Макаренка : зміст і наслідки ідейної автономії** / Андрій Ткаченко // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 203–210. – Бібліогр.: 34 назви.
651. **Фролов, А. А. С. Макаренко о «педагогической нейтральности трудового процесса»** / Анатолий Фролов // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 223–225.
652. ***Цінності соціально-особистісного виховання у новаторській педагогічній системі А. С. Макаренка** // Дидаскал. – 2004. – № 2. – С. 48–84.
653. **Шахненко, В. Найцінніший скарб. Педагогічні погляди і практика А. Макаренка та В. Сухомлинського як основа моделі формування здорового способу життя молодших школярів** / В. Шахненко, Є. Цуканова // Упр. освітою. – 2004. – Берез. (№ 5). – С. 12–13.

2005

654. **Бабіч, Л. В. Проблеми гендерного виховання в педагогіці А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського** / Л. В. Бабіч // Таврійський вісн. освіти. – 2005. – № 3. – С. 27–34. – Бібліогр.: 10 назв.

655. *Галицька, М. Проблема громадянського виховання у педагогічній спадщині А. С. Макаренка / М. Галицька // Дидаскал. – 2005. – № 3. – С. 111–113.
656. *Ільченко, О. Теоретико-методичні засади виховання дітей-безпритульників у дитячому закладі А. С. Макаренка – колонії ім. М. Горького (1920–1926 рр.) / О. Ільченко // Дидаскал. – 2005. – № 3. – С. 95–103.
657. Калабалин, А. Антон Семёнович был непредсказуем и это вызывало жадное любопытство детей: [суть глав. принципа межличност. отношений Макаренко – игра, борьба] / Антон Калабалин // Нар. образование. – 2005. – № 6. – С. 147–150.
658. Крупнов, Ю. Социально-педагогическое открытие А. С. Макаренко: воспитательные возможности высокопроизводительного рентабельного труда / Юрий Крупнов // Нар. образование. – 2005. – № 10. – С. 205–212.
659. Лутфуллін, В. Упровадження ідей педагогічної антропології К. Ушинського у виховній системі А. Макаренка / Валерій Лутфуллін // Збірник наукових праць. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 7. – С. 157–163. – Бібліогр. в кінці ст.
660. *Морозов, В. Предупреждение экстремизма в подростковой среде, средствами воспитательной педагогики А. С. Макаренко / В. Морозов // Соц. педагогика. – 2005. – № 4. – С. 84–90.
661. Опыт Макаренко и кризис современной школы // Педагогіка толерантності. – 2005. – № 1/2. – С. 185–186.
662. Фролов, А. «Параллельность» воспитания, обучения и производственного труда в наследии А. С. Макаренко / А. Фролов // Воспитат. работа в шк. – 2005. – № 5. – С. 86–88.
663. Фролов, А. Проблемы «педагогической нейтральности трудового процесса» в наследии А. С. Макаренко / А. Фролов // Воспитание школьников. – 2005. – № 4. – С. 14–18.

664. Бучківська, В. Використання елементів педагогічної системи А. Макаренка у виховній системі сучасної школи / В. Бучківська // Наука і сучасність. Сер. Педагогіка. Філологія : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : НПУ, 2006. – Т. 55. – С. 9–17. – Бібліогр. в кінці ст.
665. Гейдор, О. «Не хочу кланяться сумашедшим» – так отзывался знаменитый педагог Антон Макаренко о Крупской и её приспешниках, критиковавших систему воспитания, которую он создал с братом – будущим белогвардейцем и эмигрантом / О. Гейдор // Сегодня. – 2006. – 24 янв. (№ 17). – С. 15.
666. Гликман, И. «Национальный проект», воспитание и наследие А. С. Макаренко / Иосиф Гликман // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 117–123.
667. Гликман, И. З. Национальный проект и воспитание : [идеи А. С. Макаренко в рос. образовании] / И. З. Гликман // Открытая шк. – 2006. – № 5. – С. 14–17.
668. Гриценко, Л. И. Концепция воспитания А. С. Макаренко в свете современных научных знаний / Л. И. Гриценко // Педагогика. – 2006. – № 2. – С. 89–96.
669. *Крупнов, Ю. Воспитывает только труд : [труд. воспитание по А. С. Макаренко] / Ю. Крупнов // Воспитат. работа в шк. – 2006. – № 3. – С. 15–24.
670. Наумов, Б. Наріжний камінь у формуванні повноцінної особистості заклад Антон Макаренко / Б. Наумов // Сільська шк. – 2006. – 26 жовт. (№ 39/40). – С. 5.
671. Невская, С. Взаимодействие гражданского и трудового воспитания в педагогике А. С. Макаренко / Светлана Невская // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 172–178.
672. Фролов, А. Педагогическая система хозяйства А. С. Макаренко: «Параллельность» производственного труда и воспитания / Анатолий Фролов // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 145–148.

673. Бучківська, В. В. **Педагогічна спадщина А. С. Макаренка в контексті особистісно орієнтованого підходу у вихованні** / В. В. Бучківська / Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. ; за наук. ред. В. М. Зоц. – Хмельницький, 2007. – 185 с.
674. Гликман, И. **Педагогика гарантированного воспитания : к 120-летию А. С. Макаренко** / И. Гликман // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 139–146.
675. Гриценко, Л. **“Русская трудовая школа должна заново перестраиваться”** : [взгляды А. С. Макаренко на труд. воспитание] / Л. Гриценко // Воспитат. работа в shk. – 2007. – № 5. – С. 57–63.
676. *Ільченко, О. **Особливості трудового виховання дітей, що потребують підвищеної педагогічної уваги: з досвіду А. Макаренка** / О. Ільченко // Інноваційні технології в професійній підготовці вчителя трудового навчання: проблеми теорії і практики (присвячена пам'яті академіка Д. О. Тхоржевського) : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 12–14 квіт. 2007 р., м. Полтава / Ін-т проф.-тех. освіти АПН України, Упр. освіти і науки Полтав. облдержадмін., ПДПУ ім. В. Г. Короленка, ПОППО ім. М. В. Остроградського. – Полтава, 2007. – С. 237–241.
677. Козлова, Г. **Старая школа была очень выдержана в отношении стиля** : [А. С. Макаренко о совет. shk.] / Галина Козлова // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 155–158.
678. Кораблёва, Т. **Опыт реконструкции этико-воспитательных задач в коллективах А. С. Макаренко** / Т. Кораблёва // Воспитат. работа в shk. – 2007. – № 5. – С. 22–36.
679. Кораблёва, Т. **Опыт реконструкции этико-воспитательных задач в коллективах А. С. Макаренко : колония имени Горького – 1920-1928 гг.** : [о философии воспитат. системы А. С. Макаренко] / Татьяна Кораблёва // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 167–177.
680. Коршунова, Н. **Гуманизация производственного воспитания в педагогической системе А. С. Макаренко** / Надежда Коршунова // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 178–182.
681. Крупнов, Ю. **Возвращение труда** : [труд как основа образования по методике А. Макаренко] / Юрий Крупнов // Нар. образование. – 2007. – № 10. – С. 117–121 ; Соц. педагогика. – 2007. – № 4. – С. 17–23.

682. Кудояр, Л. М. **Психологічні погляди А. С. Макаренка: виховання. Педагогічна діяльність** / Л. М. Кудояр ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. ун-т. – Суми : Сум. держ. ун-т, 2007. – 316 с.
683. *Лутфуллін, В. С. **Погляди К. Ушинського, Г. Ващенко і А. Макаренка на чинники виховання особистості: порівняльна характеристика** / В. С. Лутфуллін // Дидаскал. – 2007. – № 5. – С. 178–180.
684. Пушкарьова, Т. О. **Діяльнісний підхід до розвитку особистості у творчій спадщині А. С. Макаренка** / Т. О. Пушкарьова // Вересень. – 2007. – № 3/4. – С. 179–184. – Бібліогр.: 7 назв.
685. Ткаченко, А. В. **А. С. Макаренко: хроніка трудового дитячого корпусу** / А. В. Ткаченко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пашенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2007. – Вип. 3. – С. 255–264. – Бібліогр.: с. 263–264.

2008

686. Баришева, В. С. **Естетичне виховання в творах А. С. Макаренка** / В. С. Баришева // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 58–60. – Бібліогр.: 5 назв.
687. Беликова, М. Ю. **Реализация идей А. С. Макаренко в современной школе (из опыта работы)** / М. Ю. Беликова // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пашенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 182–186.
688. Бернацький, Ю. Б. **Роль образотворчого гуртка в системі художнього виховання А. С. Макаренка** / Ю. Б. Бернацький, О. Ю. Ярова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 69–70. – Бібліогр.: 2 назви.
689. Беляєва, Н. В. **Реалізація ідей самоврядування та співуправління у практиці А. С. Макаренка** / Н. В. Беляєва, А. В. Книжник // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності” 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 169–171. – Бібліогр.: 3 назви.

690. **Блажків, І. М. А. С. Макаренко про роль прикладу у вихованні** / І. М. Блажків, Л. Трипуз // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 73–74. – Бібліогр.: 2 назви.
691. **Бондаренко, Є. А. Ідеї А. С. Макаренка у забезпеченні технологічного підходу у вихованні** / Є. А. Бондаренко, А. М. Бойко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, м. Полтава, 12–14 березня 2008р. / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 75–76. – Бібліогр.: 4 назви.
692. **Быблюк, М. А. С. Макаренко и Л. Колберг на пути создания теоретической модели морального развития человека** / Мариан Быблюк // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пашенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 35–44. – Бібліогр.: 12 назв.
693. **Вифлеемский, А. Что школе можно? И что нельзя ...:** [ответы на вопр. участников VI Междунар. конкурса им. А. С. Макаренко и Междунар. макаренков. чтений, апр. 2008 г.] / Анатолий Вифлеемский // Нар. образование. – 2008. – № 6. – С. 71–78.
694. **Вічева, О. М. Статеве виховання в педагогічній системі А. С. Макаренка** / О. М. Вічева // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 87–88. – Бібліогр.: 4 назви.
695. **Гликман, И. Соціально-производственное воспитание, “наша” и “не наша” школа : навстречу 120-летию А. С. Макаренка** / Иосиф Гликман // Нар. образование. – 2008. – № 1. – С. 257–262.
696. **Гнітій, О. В. Вплив педагогічних ідей А. С. Макаренка на процес виховання дітей з обмеженими психофізичними можливостями** / О. В. Гнітій // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 99–101. – Бібліогр.: 3 назви.

697. Голова, Н. І. Використання творчої спадщини А. Макаренка у вихованні відповідальності в учнівської молоді / Н. І. Голова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 101–103.
698. Григорьев, Д. В. Преодоление общества потребления: в чем нам может помочь А. С. Макаренко? : [пед. взгляды А. С. Макаренко на воспитат. процесс в шк.] / Д. В. Григорьев // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 20–22. – Библиогр.: 5 назв.; Воспитат. работа в шк. – 2008. – № 3. – С. 39–42. – Библиогр.: 5 назв.
699. Гриньова, М. В. Реалізація виховних ідей А. С. Макаренка: історія і сучасний стан / М. В. Гриньова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пашенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 164–170. – Бібліогр.: 4 назви.
700. Грицай, Ю. О. Проблема виховання дисципліни школярів в педагогічній спадщині А. С. Макаренка / Ю. О. Грицай // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 35–36.
701. Гриценко, Л. И. Жизненно-ориентированное воспитание А. С. Макаренко / Л. И. Гриценко // Витоки пед. майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 15–19. – Бібліогр.: 2 назви.
702. Даценко, Я. Г. Актуальність поглядів А. С. Макаренка щодо виховання дітей з особливими освітніми потребами / Я. Г. Даценко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 120–121. – Бібліогр.: 4 назви.
703. Денисовець, Т. М. Педагогічна діяльність А. С. Макаренка в контексті сучасних стратегій виховання соціально занедбаних дітей / Т. М. Денисовець, О. Д. Медяник // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 123–125. – Бібліогр.: 3 назви.

704. Дмитренко, Т. **Актуальність ідеї «праці-турботи» А. С. Макаренка для вирішення проблем соціалізації вихованців системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування** / Тетяна Дмитренко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 52–55. – Бібліогр.: 12 назв.
705. Дмитренко Т. Г. **Педагогічна спадщина А. С. Макаренка у виховній системі приватної школи (з досвіду роботи ПНВК “Паросток”)** : [тип школа-родина] / Т. Г. Дмитренко, О. В. Крамарева // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 227–234. – Бібліогр.: 7 назв.
706. Донцов, А. **Соціальна сутність виховання у педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / Анатолій Донцов // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 51–52. – Бібліогр.: 2 назви.
707. Загороднюк, Т. М. **Педагогічні погляди А. С. Макаренка в контексті виховання почуття корисності для іншого в учнів підліткового віку** / Т. М. Загороднюк // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 234–241. – Бібліогр.: 11 назв.
708. Заєць, С. С. **Педагогічні проблеми інтернатних закладів у світлі педагогічної спадщини А. С. Макаренка** / С. С. Заєць // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 241–248. – Бібліогр.: 8 назв.
709. Зуб, Є. В. **Завершальний етап діяльності Харківської трудової колонії ім. М. Горького** / Є. В. Зуб // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 144–146.

710. **Иванова, Е. Ю. Наследие А. С. Макаренко и учебный процесс в системе личностно-ориентированного обучения** / Е. Ю. Иванова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 148–149. – Бібліогр.: 5 назв.
711. **Ивашкевич, Л. Обыкновенное дело, которое нужно организовать: [воспитат. система А. С. Макаренко : к 120-летию педагога-практика]** / Л. Ивашкевич // Пропаганда. – 2008. – № 1. – С. 30–31.
712. **Иващенко, И. Дисциплина: полицейская дубинка или дирижёрская палочка : [методы воспитания А. С. Макаренко: к 120-летию со дня рожд.]** / И. Иващенко // Пропаганда. – 2008. – № 1. – С. 26–27.
713. **Иванов, В. І. Роль фізичної культури в педагогічній практиці А. С. Макаренка і її пріоритет для сучасної школи** / В. І. Иванов, А. М. Литвиненко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 146–148. – Бібліогр.: 6 назв.
714. **Канюка, О. Ю. Виховання фізичної культури у молоді за А. С. Макаренком** / О. Ю. Канюка, Н. С. Василюга // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 158–160. – Бібліогр.: 6 назв.
715. **Клименко, Ю. О. Майстерність педагога у роботі з важкими підлітками** / Ю. О. Клименко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 168–169. – Бібліогр.: 6 назв.
716. **Козлова, Г. Пределы достижений предшественников А. С. Макаренко по утверждению науки о воспитании : [о создании А. С. Макаренко системы воспитания на основе достижений его предшественников]** / Г. Козлова // Воспитат. работа в шк. – 2008. – № 5 – С. 14–18.

717. Колодочка, В. В. Категорія щастя у творчості А. С. Макаренка як основа гармонійного розвитку особистості / В. В. Колодочка // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 173–174. – Бібліогр.: 2 назви.
718. Кораблева, Т. Ф. Воспитание в условиях справедливого общества : [воспитание по Макаренко] / Т. Ф. Кораблева // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 10–12.
719. Коршунова, Н. Н. Гуманизация производственно-хозяйственного воспитания в педагогической системе А. С. Макаренко / Н. Н. Коршунова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 77–83. – Бібліогр.: 8 назв.
720. Краева, И. Ю. Применение идей А. С. Макаренко о народном воспитании в этнопедагогической подготовке студентов / И. Ю. Краева // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 253–257. – Бібліогр.: 3 назви.
721. Кращенко, Ю. П. Феномен самоврядування в педагогічній спадщині А. С. Макаренка: інтеграція в сучасну освітньо-виховну систему вищого навчального закладу / Ю. П. Кращенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 184–186. – Бібліогр.: 7 назв.
722. Кухарчук, Г. В. Система виховного впливу в педагогічній спадщині А. С. Макаренка / Г. В. Кухарчук // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 111–114. – Бібліогр.: 3 назви.
723. Лазарєв, М. О. Становлення гуманістичного спілкування: від “перспективних ліній” А. С. Макаренка до сучасних технологій особистісно-діалогічної взаємодії / М. О. Лазарєв // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 29–38. – Бібліогр.: 8 назв.

724. **Лутфуллін, В. С. Запровадження та розвиток ідей педагогічної антропології у виховній системі А. Макаренка** / В. С. Лутфуллін, М. В. Лутфуллін // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пашенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 134–141. – Бібліогр.: 9 назв.
725. **Максакова, В. И. Воспитание гражданина: уроки А. С. Макаренко** / В. И. Максакова // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 8–10.
726. **Мельникова, О. В. Напрями економічного виховання у педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / О. В. Мельникова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 215–217. – Бібліогр.: 4 назви.
727. **Мисик, Т. В. А. С. Макаренко про роль праці у вихованні особистості** / Т. В. Мисик // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 222–225. – Бібліогр.: 5 назв.
728. **Моргун, В. Ф. Трудова педагогіка добра від А. Макаренка до О. Захаренка та І. Зязюна** / В. Ф. Моргун // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 38–48. – Бібліогр.: 10 назв.
729. **Морозов, В. В. Человеку – человеческое воспитание : [использование идей А. С. Макаренко в воспитании]** / В. В. Морозов // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 17–20. – Библиогр.: 5 назв.
730. **Москальова, Л. Ю. Ігрова діяльність в управлінні соціально-виховною роботою у спадщині А. С. Макаренка** / Л. Ю. Москальова, О. В. Васлюян // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 225–226. – Бібліогр.: 2 назви.

731. **Надєєн, В. В. Розвиток теорії виховання у творчості і педагогічному досвіді А. С. Макаренка** / В. В. Надєєн // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 227–229. – Бібліогр.: 4 назви.
732. **Нізовцев, А. В. Погляди А. Макаренка на теорію дослідницького методу навчання** / А. В. Нізовцев // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 231–233. – Бібліогр.: 6 назв.
733. **Ніколенко, О. М. В. Г. Короленко і А. С. Макаренко – захисники дітей** / О. М. Ніколенко, Л. В. Ольховська // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 99–103. – Бібліогр.: 5 назв.
734. **Пащенко, В. О. Досвід А. С. Макаренка в контексті викликів ХХІ століття** / В. О. Пащенко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 32–44. – Бібліогр.: 12 назв.
735. **Петренко, О. Погляди А. Макаренка на проблему соціостатевого виховання школярів** / О. Петренко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 68–72. – Бібліогр.: 15 назв.
736. **Пивовар, Н. М. Здоров’язбереження у досвіді А. С. Макаренка** / Н. М. Пивовар, Т. В. Хілінська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 258–260. – Бібліогр.: 3 назви.
737. **Підборський, Ю. Г. А. С. Макаренко про моральне виховання молоді** / Ю. Г. Підборський // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 266–268. – Бібліогр.: 7 назв.

738. **Пугинська, Л. В. Принципи виховання А. С. Макаренка** / Л. В. Пугинська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 274–276. – Бібліогр.: 4 назви.
739. **Рибалка, В. В. Відданість педагогічного таланту А. С. Макаренка національним і загальнолюдським цінностям як чинник перемоги над авторитарною посередністю** / В. В. Рибалка // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 72–78. – Бібліогр.: 19 назв.
740. **Рибачук, І. Г. Музично-естетичне виховання в педагогічному досвіді А. С. Макаренка** / І. Г. Рибачук // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 120–126. – Бібліогр.: 10 назв.
741. **Сластенин, В. А. А. С. Макаренко как теоретик воспитания** / В. А. Сластенин // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 5–7.
742. **Сметанський, М. І. Порівняльний аналіз педагогічних ідей А. Макаренка і В. Сухомлинського** : [пед. погляди на процес виховання] / М. І. Сметанський // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 55–64. – Бібліогр.: 7 назв.
743. **Стахів, М. В. Формування здорового способу життя вихованців у досвіді А. С. Макаренка** / М. В. Стахів // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 321–322. – Бібліогр.: 5 назв.
744. **Ткаченко, Л. І. Гуманістичні ідеї Г. С. Сковороди і А. С. Макаренка в поглядах на особистість** / Л. І. Ткаченко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 141–148. – Бібліогр.: 14 назв.

745. **Троцко, А. В.** Ідеї А. С. Макаренка щодо організації навчального співробітництва у практиці сучасних вищих педагогічних навчальних закладів / А. В. Троцко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пашенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 157–163. – Бібліогр.: 6 назв.
746. **Чемшит, В. Г.** Спадщина А. С. Макаренка і освітня галузь “Технологія” / В. Г. Чемшит // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 22–28.
747. **Чубар, І. В.** Управлінська діяльність А. С. Макаренка у виховному процесі / І. В. Чубар, Ю. М. Мороз // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 358–360. – Бібліогр.: 3 назви.
748. **Шевченко, О. М.** Втілення ідей А. С. Макаренка у вихованні загальної культури особистості / О. М. Шевченко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 360–362. – Бібліогр.: 4 назви.
749. **Шиян, І. О.** Педагогічні ідеї про трудове виховання та їх втілення в досвіді роботи в колонії ім. Горького і в комуні ім. Дзержинського / І. О. Шиян // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 362–364. – Бібліогр.: 7 назв.
750. **Шульга, В. І.** Педагогічні ідеї А. С. Макаренка в сучасній школі / В. І. Шульга // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 15–16. – Бібліогр.: 3 назви.
751. **Щербак, О.** Ідеї Антона Макаренка живуть і сьогодні : [погляди Макаренка на навч.-виховний процес] / Ольга Щербак // Проф.-тех. освіта. – 2008. – № 1. – С. 14–17. – Бібліогр.: 6 назв.
752. **Щербина, А. М.** А. С. Макаренко про індивідуальний підхід у вихованні особистості / А. М. Щербина, Р. О. Гелеверя // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 375–377. – Бібліогр.: 4 назви.

753. **Янкович, О. І.** Використання ідей А. Макаренка про технологізацію виховання у вищих педагогічних навчальних закладах / О. І. Янкович // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 221–227. – Бібліогр.: 12 назв.
754. **Ящук, І. П.** Оптимізація діяльності органів студентського самоврядування у вищих навчальних закладах у контексті реалізацій ідей А. С. Макаренка / І. П. Ящук // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 214–221. – Бібліогр.: 10 назв.

Див. також № 1000.

4.3. Організація і розвиток дитячого колективу за А. С. Макаренком

1998

755. **Зязюн, І. А.** Дж. Морено і А. Макаренко про соціометрію взаємин у групі / І. А. Зязюн // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 189–194.
756. **Зязюн, І. А.** Інструментування правових відносин між колективом і особистістю в педагогічній системі А. Макаренка / І. А. Зязюн, В. А. Семиченко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 117–128.
757. **Моргун, В.** Наступність. Школа-господарство А. С. Макаренка і школа-толока О. А. Захаренка / В. Моргун, І. Зубкова, О. Матвійчук // Освіта. – 1998. – 11–18 лют. (№ 11/12). – С. 4.

1999

758. **Подласый, И. П.** Воспитание личности в коллективе; Учение А.С.Макаренко о коллективе / И. П. Подласый // Педагогика: новый курс : учеб. пособие : в 2 кн. / И. П. Подласый. – М. : ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2. – С. 59–92.

2000

759. **Моргун, В. Школа-господарство А. С. Макаренка: ступінь чи вершина освіти?** / В. Моргун // Директор шк. – 2000. – Січ. (№ 1). – С. 8–9.

2002

760. **Альохіна, О. В. Показники економічної діяльності А. С. Макаренка в колонії ім. М. Горького (Полтавський період)** / О. В. Альохіна // Педагогіка і психологія: зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ОВС, 2002. – Вип. 23. – С. 68–74. – Бібліогр.: 5 назв.
761. **Галузяк, В. Проблема виховання особистості у колективі в теоретичній спадщині А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського** / В. Галузяк // Рід. шк. – 2002. – № 8. – С. 16–18.
762. **Гриценко, Л. Умовия розвитку личности в колективах А. С. Макаренко** / Лариса Гриценко // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 37–38.
763. **До історії Полтавської трудової колонії ім. М. Горького** // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – № 1. – С. 217–224.
764. **До історії Полтавської трудової колонії ім. М. Горького: педагогічний персонал колонії** // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – № 4. – С. 203–207.
765. **До історії Полтавської трудової колонії ім. М. Горького: час і простір діяльності** // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – № 4. – С. 161–170.
766. **Меерович, М. Общность взглядов А. С. Макаренко и Л. С. Выготского на значение коллектива в формировании личности** / Мара Меерович, Любовь Шрагина // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 25–26. – Бібліогр.: 7 назв.

767. **Бойко, В. А. Основы теории воспитательного коллектива в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / В. А. Бойко, М. М. Головова // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 26–34.
768. **Гриценко, Л. Особистісний підхід і колектив: конфронтація чи єдність** / Л. Гриценко // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 4–5.
769. **Гриценко, Л. Розвиток індивідуальності в колективах А. С. Макаренка** / Л. Гриценко // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 4. – Бібліогр.: 11 назв.
770. **Добенько, О. Сучасний колектив... який він?** : [створення колективу за Макаренко] / О. Добенько // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 2–3.
771. **Єрмаков, І. Учніське самоврядування** : [орг. життя дит. колективу в кл., у шк. за А. Макаренко] / І. Єрмаков // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 6–7.
772. **Зоц, В. Ознаки колективу. Колектив як вихователь. Особистість вихователя** : [виховання особистості в колективі за А. Макаренко] / В. Зоц // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 6.
773. **Казакіна, М. Принципи організації колективної діяльності** : [концепція діяльності колективу за Макаренко] / М. Казакіна // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 7.
774. **Кораблєва, Т. «Ценю, очень верю, сомневаюсь, убеждён...».** Горьковская призма мирозерцания А. С. Макаренко / Татьяна Кораблєва // Нар. образование. – 2003. – № 9. – С. 150–158.
775. **Левин, Я. Тон – показатель нравственного здоровья коллектива** : [А. С. Макаренко о стиле пед. коллектива] / Я. Левин // Пед. вестн. – 2003. – № 7. – С. 5.
776. **Моргун, В. Школа-хозяйство после А. С. Макаренко: забвение или возрождение?** / Владимир Моргун // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 149–155.

777. **Неживенко, Ю. Взгляды А. С. Макаренко на коллектив** / Ю. Неживенко // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття : матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь : МДПУ, 2003. – С. 75–78.
778. ***Окса, М. Умови розвитку особистості в колективах А. С. Макаренка** / Микола Окса // Інтелект. – 2003. – Берез. (№ 3). – С. 3.
779. **Слущкий, В. «Наша маленькая община...»** / Вадим Слущкий // Нар. образование. – 2003. – № 7. – С. 179–185.
780. **Фере, Н. Сельскохозяйственный труд в колонии имени Максима Горького** / Миколай Фере // Нар. образование. – 2003. – № 3. – С. 164–171.
781. **Хиллиг, Г. Колония им. М. Горького – творческая лаборатория Макаренко** / Гётц Хиллиг // Педагогика. – 2003. – № 8. – С. 78–87. – Библиогр.: 34 назви.
782. **Шульга, В. Там, де працював А. С. Макаренко** / В. Шульга, Г. Аніскіна // Рід. шк. – 2003. – № 8. – С. 27–28.

2004

783. **Кривонос, И. Руководство А. С. Макаренко производственно-хозяйственной деятельностью воспитанников колонии имени М. Горького в Куряже** / Иван Кривонос // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Иван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 70–73. – Бібліогр.: 6 назв.
784. **Левин, Я. Н. Нужно ли учиться у А. С. Макаренко созданию общешкольных коллективов** / Я. Н. Левин // Педагогика. – 2004. – № 1. – С. 84–88.
785. **Левин, Я. Организация школьного коллектива** : [А. С. Макаренко о шк. коллективе] / Я. Левин // Учит. газ. – 2004. – 13 мая (№ 20). – С. 16–17.
786. **Морозов, В. Сочетание индивидуального и коллективистского в педагогике А. С. Макаренко** / В. Морозов // Воспитат. работа в шк. – 2004. – № 5. – С. 40–46.

787. **Рибалка, В. Теорія А. С. Макаренка щодо розвитку особистості у колективі** / Валентин Рибалка // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 3/4. – С. 256–264. – Бібліогр.: 25 назв.
788. ***Філімонова, М. А. С. Макаренко і В. О. Сухомлинський про колектив: порівняльна характеристика педагогічних поглядів** / М. Філімонова, В. Цина // Дидаascal. – 2004. – № 2. – С. 73–77.
789. **Четиркіна, В. Особистість вихователя й дитячий колектив у “Педагогічній поемі” А. С. Макаренка** / В. Четиркіна // Витоки : альм. Укр. асоц. Антона Макаренка : зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пашенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 269–271.
790. **Чиж, О. А. С. Макаренко про роль колективу в системі гармонійно організованих форм виховання школярів** / О. Чиж, О. Бабічев // Освіта Донбасу. – 2004. – № 3/4. – С. 120–125.

2005

791. **Бабурова, И. Психологический климат класса: опыт А. С. Макаренко и современная педагогика** : [идеи Макаренко относительно формирования стиля и тона дет. объединения (коллектива)] / Ирина Бабурова // Нар. образование. – 2005. – № 2. – С. 164–169.
792. **Ермолин, А. Педагогика развитого тоталитаризма. Триумф и трагедия Макаренко** : [анализ коллективистской педагогики А. С. Макаренко, его системы воспитания личности] / Анатолий Ермолин // Нар. образование. – 2005. – № 2. – С. 152–163.
793. **Крупнов, Ю. Социально-педагогическое открытие А. С. Макаренко: воспитательные возможности высокопроизводительного рентабельного труда** : [о детской коммуне А. С. Макаренко] / Ю. Крупнов // Нар. образование. – 2005. – № 10. – С. 205–212.
794. **Кудояр, Л. М. Психологічні погляди А. С. Макаренка: особистість. Діяльність. Соціальні об'єднання. Колектив** / Леонід Михайлович Кудояр ; Сум. держ. ун-т. – Суми : [б.в.], 2005. – 339 с.
795. **Левин, Я. Школьное самоуправление** : [из классического наследия А. С. Макаренка об общешк. труд. коллективе] / Яков Левин // Нар. образование. – 2005. – № 2. – С. 170–176.
796. ***Ліненко, В. Використання ідей А. С. Макаренка для створення сучасної моделі самоврядування учнівського колективу** / В. Ліненко, В. Цина // Дидаascal. – 2005. – № 3. – С. 106–110.

797. **Морозов, В.** Сочетание коллективного и индивидуального в воспитательной методике **А. С. Макаренко** / В. Морозов // Воспитание школьников. – 2005. – № 7. – С. 52–59.

798. **Рибалка, В.** Теорія розвитку особистості у колективі : за спадщиною **А. С. Макаренка** / В. Рибалка // Психолог. – 2005. – Лип. (№ 28). – С. 3–17. – Бібліогр.: 11 назв.

2006

799. **Бучківська, В.** Еволюція педагогічних поглядів **А. Макаренка** на домінанти колективного та особистого у вихованні / Валентина Бучківська // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т. – Т., 2006. – № 1. – С. 43–48. – Бібліогр.: с. 47–48.

800. **Бучківська, Г.** Процес становлення поглядів **В. О. Сухомлинського** на головні положення колективістської концепції **А. С. Макаренка** / Г. Бучківська // Наука і сучасність. Сер. Педагогіка. Філологія : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К : НПУ, 2006. – Т. 55. – С. 17–25. – Бібліогр. в кінці ст.

801. **Педагогічний музей. 1927 рік. Колонія Макаренка** : [орг. соц. виховання в колонії] // Директор шк. Україна. – 2006. – № 4. – С. 4.

802. **Подласый, И. П.** Учение **А. С. Макаренко** о коллективе / Иван Павлович Подласый // Педагогика: 100 вопросов – 100 ответов : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / И. П. Подласый. – М. : Владос-Пресс, 2006. – С. 304–310.

2008

803. **Ворона, П. В.** Використання педагогіки управління колективом **А. С. Макаренка** в державному управлінні / П. В. Ворона // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 263–267.

804. **Гаришина, Т. Р.** Развитие общественных инициатив учащихся в деятельности самоуправления и педагогическое наследие **А. С. Макаренко** / Т. Р. Гаришина // Пед. науки. – 2008. – № 3. – С. 8–10.

805. **Гриньова, М. В. Соціально-педагогічне вчення А. С. Макаренка про колектив** / М. В. Гриньова, Ю. І. Боловацька, Є. В. Канівець // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 117–119. – Бібліогр.: 7 назв.
806. **Демиденко, В. В. Розвиток індивідуальності у вихованні через колектив: на прикладі педагогічної системи А. С. Макаренка** / В. В. Демиденко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 224–228. – Бібліогр.: 7 назв.
807. **Демяненко, М. М. Погляди А. С. Макаренка на формування учнівського колективу** / М. М. Демяненко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 121–123. – Бібліогр.: 6 назв.
808. **Заболоцкая, Л. А. Основы теории воспитательного коллектива в педагогическом наследии А. С. Макаренко** / Л. А. Заболоцкая // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 139–141.
809. **Кішинець, О. А. А. С. Макаренко про важковиховуваних та роль колективу у їх вихованні** / О. А. Кішинець // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 164–166. – Бібліогр.: 3 назви.
810. **Клименко, М. О. Традиції шкіл Полтави в контексті макаренківської теорії формування колективу** / М. О. Клименко, І. С. Тіхомірова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 166–168. – Бібліогр.: 2 назви.

811. **Лебедик, Л. В. А. С. Макаренко про виховання лідерства в колективі** / Л. В. Лебедик // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 198–199. – Бібліогр.: 8 назв.
812. **Лещенко, А. В. Актуалізація ідей А. Макаренка про мажорний почуттєво-емоційний фон колективної діяльності в реаліях школи “Чарівний світ”** / А. В. Лещенко, М. П. Лещенко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 170–176. – Бібліогр.: 3 назви.
813. **Меттини, Э. Феномен макаренковского коллектива** / Эмилиано Меттини // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; голов. редкол.: В. О. Пащенко, А. М. Бойко, М. В. Гриньова [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2008. – Вип. 4. – С. 78–84. – Бібліогр.: 7 назв.
814. **Мешко, Г. М. А. С. Макаренко про роль педагога у створенні здорової психологічної атмосфери у дитячому колективі** / Г. М. Мешко, М. М. Чорній // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 217–220. – Бібліогр.: 5 назв.
815. **Микитюк, І. А. Роль спадщини А. С. Макаренка у формуванні педагогічної культури вчителя сучасної школи** / І. А. Микитюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 220–221. – Бібліогр.: 3 назви.
816. **Перунина, Ю. Честь, достоинство, гордость: коллектив и личность!** : [формирование личных качеств и коллективизма у воспитанников А. С. Макаренка] / Ю. Перунина // Пропаганда. – 2008. – № 1. – С. 28–29.

817. **Рева, О. О. Проблема реорганізації колективу та її відображення у педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / О. О. Рева // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 280–282. – Бібліогр.: 5 назв.
818. **Рябуха, А. Ю. Управлінська діяльність А. С. Макаренка з організації дитячого колективу** / А. Ю. Рябуха // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 288–292. – Бібліогр.: 3 назви.
819. **Свиченская, Я. В. А. С. Макаренко про організаційно-управленческую основу виховання колектива** / Я. В. Свиченская, Н. И. Билык // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 317–318. – Бібліогр.: 6 назв.
820. **Сердюк, Т. В. Педагогічні ідеї А. С. Макаренка у сучасних педагогічних технологіях (на прикладі технології колективної мислєдїяльності)** / Т. В. Сердюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 303–305. – Бібліогр.: 4 назви.
821. **Шулькевич, О. А. Соціально-педагогічна спадщина А. С. Макаренка у світлі проблем сучасної соціалізації особистості в колективі** / О. А. Шулькевич // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 369–371. – Бібліогр.: 5 назв.

Див. також № 973, 993.

4.4. Концепція родинного виховання А. С. Макаренка і проблеми сучасного сімейного виховання

1997

822. Ковальчук, Л. Ю. Педагогічна спадщина А. Макаренка та сімейне виховання дітей : навч. план і програма занять для організаторів пед. освіти батьків / Людмила Юзефівна Ковальчук ; АПН України, Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 1997. – 55 с. – (Б-ка наук.-метод. центру “Українська етнопедагогіка і народознавство”).

1998

823. Стрельнікова, Н. М. А. С. Макаренко та сімейні взаємини. Сьогодення / Ніна Михайлівна Стрельнікова // Освіта й виховання в Польщі й Україні (XIX – XX ст.) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1998. – Ч. 2. – С. 193–196.
824. Хромова, О. Л. Концепція родинного виховання А. Макаренка і сучасність / О. Л. Хромова, Т. В. Кравченко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 58–65.

1999

825. Калениченко, А. Актуальні питання сімейного виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка / А. Калениченко // Полтавський державний педагогічний інститут ім. В. Г. Короленка : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки. – Полтава, 1999. – Вип. 1 (5). – С. 67–72.
826. Матвієнко, О. В. Проблеми духовно-моральних основ сімейного виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка і сучасність / О. В. Матвієнко // Теоретичні питання освіти та виховання : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 1999. – Вип. 6. – С. 166–169.
827. Стрельнікова, Н. М. Деякі аспекти сімейної педагогіки в творчості А. С. Макаренка та сьогодення / Ніна Михайлівна Стрельнікова // Педагогічні ідеї А. С. Макаренка і сучасність: проблеми та перспективи : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. – Переяслав-Хмельницький, 1999. – С. 205–208.

2002

828. Дічек, Н. П. **Зарубіжні дослідники про ідеї сімейного виховання за В. Сухомлинським і А. Макаренком** / Н. П. Дічек // Наук. зап. Сер. Педагогіка / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2002. – № 5. – С. 100–105.

2003

829. Невская, С. С. **А. С. Макаренко о педагогическом взаимодействии семьи и школы** / С. С. Невская // Педагогика. – 2003. – № 9. – С. 90–94. – Библиогр.: 6 назв.
830. Сметанський, М. **А. С. Макаренко та В. О. Сухомлинський про сімейне виховання** / М. Сметанський // Рід. шк. – 2003. – № 9. – С. 12–14.
831. Чистова, Д. Ю. **А. С. Макаренко о проблемах нравственной підготовки молодёжи к семейної жизни** / Д. Ю. Чистова // А. С. Макаренко – видатний педагог ХХ століття: матеріали міжнар. пед. читань, присвячених 115-й річниці від дня народж. А. С. Макаренка, 18–19 березня 2003 р., Мелітополь / Мелітоп. держ. пед. ун-т, Міжнар. Макаренківська асоц., Укр. асоц. А. С. Макаренка. – Мелітополь: МДПУ, 2003. – С. 56–59.
832. Щербань, П. М. **“Книга для батьків” А. С. Макаренка – предмет для полеміки навколо педагогічної думки** / П. М. Щербань // Освіта. – 2003. – 16–23 лип. (№ 33). – С. 6.

2004

833. Гуляр, О. **Проблеми сімейного неблагополуччя у педагогічній спадщині А. Макаренка та В. Сухомлинського** / Ольга Гуляр // Витоки: альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 44–46.
834. *Жук, Є. **Погляди А. С. Макаренка на виховання дітей у сім'ї** / Є. Жук, Ж. Борщ // Дидакал. – 2004. – № 2. – С. 70–73.
835. Ярошинська, О. **Погляди А. С. Макаренка на проблему формування дитини в сім'ї** / О. Ярошинська // Витоки: альм. Укр. асоц. Антона Макаренка: зб. наук.-пед. і літ.-публіцист. матеріалів / редкол.: Володимир Пащенко, Іван Берг, Володимир Беседа [та ін.]. – Полтава, 2004. – Вип. 2. – С. 151–152.

2005

836. Дзюбко, Л. **Усвідомлене та відповідальне батьківство як передумова повноцінного сімейного виховання** : [за спадщиною А. Макаренка] / Л. Дзюбко // Психолог. – 2005. – Лип. (№ 28). – С. 18–20. – Бібліогр.: 3 назви.
837. Куйбіда, Т. Т. **Виховання господаря-громадянина за матеріалом шостої лекції “Сімейне господарство” А. С. Макаренка на основі народних знань** / Т. Т. Куйбіда // Сім’я та родинне виховання у національній етнопедагогічній культурі : зб. наук. ст. – Переяслав-Хмельницький : Ризографіка, 2005. – С. 375–381. – Бібліогр.: 11 назв.

2008

838. Альошкіна, І. В. **Усвідомлене й відповідальне батьківство як дороговказ А. С. Макаренка у родинному вихованні** / І. В. Альошкіна, А. М. Тузікова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 50–53.
839. Івасішина, С. В. **Спадщина А. С. Макаренка та проблеми сучасного сімейного виховання в США** / С. В. Івасішина // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 150–152. – Бібліогр.: 11 назв.
840. Новописьменний, С. А. **Розвиток уявлень А. С. Макаренка про роль сім’ї у вихованні дитини** / С. А. Новописьменний // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 233–235. – Бібліогр.: 5 назв.
841. Омельченко, Л. М. **Концептуальні положення А. С. Макаренка про сімейне виховання у світлі сучасних завдань сімейної соціалізації** / Л. М. Омельченко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 241–242. – Бібліогр.: 7 назв.

842. **Омеляненко, Т. О. Проблема толерантності сімейних стосунків за “Книгою для батьків” А. С. Макаренка** / Т. О. Омеляненко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 242–245. – Бібліогр.: 5 назв.
843. **Поправка, В. М. А. С. Макаренко про роль сім’ї у вихованні дитини** / В. М. Поправка // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 272–274. – Бібліогр.: 4 назви.
844. **Рацул, А. Б. Проблеми сімейно-родинного виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка** / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 65–71. – Бібліогр.: 5 назв.
845. **Ругалова, А. А. Аналіз поглядів А. С. Макаренка на трудове та родинне виховання** / А. А. Ругалова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 282–284. – Бібліогр.: 3 назви.
846. **Сергієнко, В. Г. Проблема ролі сім’ї в процесі соціалізації особистості в творах А. С. Макаренка** / В. Г. Сергієнко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 299–301. – Бібліогр.: 3 назви.
847. **Сергійчук, О. М. Проблема сімейного виховання у спадщині А. С. Макаренка** / О. М. Сергійчук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 301–303. – Бібліогр.: 4 назви.

848. Супруненко, О. О. **Проблеми сімейного виховання у працях А. С. Макаренка** / О. О. Супруненко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 329–331. – Бібліогр.: 3 назви.
849. Теслюк, М. Г. **Ідеї сімейного виховання у світоглядній концепції Макаренка** / М. Г. Теслюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 338–341. – Бібліогр.: 5 назв.
850. Трипуз, Л. **Погляди А. С. Макаренка на проблеми сімейного виховання** / Л. Трипуз // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 343–345. – Бібліогр.: 3 назви.

4.5. Творче використання педагогічної спадщини А. С. Макаренка у навчальних закладах

1991

851. Данилин, Е. М. **Использование системы А. С. Макаренко в деятельности ВТК** : учеб. пособие / Е. М. Данилин ; М-во внутр. дел СССР, ВНИИ. – М. : ВНИИ МВД СССР, 1991. – 45 с.
852. **Использование педагогических идей А. С. Макаренко в процессе воспитания сознательной дисциплины у учащихся.** – М. : Высш. шк., 1991. – 80 с.
853. **А. С. Макаренко і практика сучасних закладів дитячого виховання: довідник з досвіду використання пед. спадщини А. С. Макаренка** / під ред. Л. В. Крамущенко. – Полтава : [б. в.], 1991. – 134 с.
854. **Творческое использование педагогического наследия А. С. Макаренко в воспитании будущих молодых рабочих** : сб. ст. / сост. Е. Д. Вармакова. – М. : Высш. шк., 1991. – 414 с.

1993

855. Програма народного університету педагогічної спадщини А. С. Макаренка. – Кременчук : [б. в.], 1993. – 12 с.

1994

856. Стурова, М. Реальная перспектива работать без брака: исправительно-трудовая педагогика по наследию А. С. Макаренко / Маргарита Стурова // Нар. образование. – 1994. – № 5. – С. 84–87.

1998

857. Дічек, Н. П. Моральні цінності етики А. Макаренка в тлумаченні англomовних дослідників / Н. П. Дічек // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 176–183.
858. Долгополый, В. Г. Творческое использование и развитие идей А. С. Макаренко в педагогической практике / В. Г. Долгополый // Нива знань : наук.-метод. альм. – Дніпропетровськ, 1998. – Вип. 1 : Творче використ. і розвиток ідей А. С. Макаренка в пед. теорії і практиці. – С. 3–15.
859. Заболотний, В. М. Нові підходи до реалізації педагогічних ідей А. С. Макаренка в сучасній школі / В. М. Заболотний // Нива знань : наук.-метод. альм. – Дніпропетровськ, 1998. – Вип. 1 : Творче використ. і розвиток ідей А. С. Макаренка в пед. теорії і практиці. – С. 30–31.
860. Куторжевська, Л. І. Творче використання педагогічного досвіду А. Макаренка в умовах школи-інтернату / Л. І. Куторжевська, В. П. Шохін // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 155–158.
861. Морозов, В. Педагогика творчества и реабилитации : [рек. для учителя по использованию пед. наследия А. С. Макаренко] / В. Морозов // Нар. образование. – 1998. – № 4. – С. 163–164.
862. Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті світової педагогічної думки : метод. рек. студентам до спецсемінару / А. А. Сбруєва [та ін.] ; Сум. держ. пед. ін-т ім. А. С. Макаренка. – Суми : [б. в.], 1998. – 73 с.
863. Фенченко, П. М. Педагогічний досвід А. Макаренка в діяльності колективу Макіївського СПУ ім. А. С. Макаренка / П. М. Фенченко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 158–162.

2000

864. **Моргун, В. Педагогіка А. С. Макаренка у Копенгагенській школі-господарстві Г. Х. Кодофа / В. Моргун // Завуч. – 2000. – Верес. (№ 26). – С. 2.**

2001

865. **Балабенко, С. Використання творчої спадщини А. С. Макаренка в підготовці персоналу установ виконання покарань / С. Балабенко, А. Ольховський // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : ХДПУ, 2001. – Вип. 18. – С. 143–148.**
866. **Щербак, О. Використання спадщини А. С. Макаренка у діяльності професійно-педагогічного коледжу / О. Щербак // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2001. – № 1. – С. 203–210.**

2002

867. **Білик, Н. Ідеї А. С. Макаренка в спеціалізованій школі «Майбутній фермер» / Надія Білик // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 39–41.**
868. **Гомля, Л. Використання творчої спадщини А. С. Макаренка в діяльності ВТК / Людмила Гомля, Марина Гриньова // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 89–91. – Бібліогр.: 2 назви.**
869. **Максакова, Н. Роботать по Макаренко : [об идеях А. С. Макаренко в практике Москов. шк. № 656] / Н. Максакова // Пед. вестн. – 2002. – Апр. (№ 8). – С. 10.**

2003

870. **Красовицький, М. Відкриваємо заново : [використ. пед. ідей та досвіду А. Макаренка в практиці роботи педагогів та кер. шк.] / М. Красовицький // Завуч. – 2003. – Січ. (№ 3). – Вкладка. – С. 1–2.**
871. **Рябоконт, Л. “Метод Макаренка” сьогодні : Права дитини. Близько півмільйона дітей вимушені працювати / Л. Рябоконт // День. – 2003. – 5 лют. – С. 5.**

2004

872. *Фролова, Г. **Горский вариант педагогики Макаренко** : [о труд. комплексе в Ингушетии, работающем по методике Макаренко] / Г. Фролова // Соц. педагогика. – 2004. – № 3. – С. 46–49.

2005

873. Дічек, Н. П. **А. Макаренко і світ: аналіз англомовних студій** / наук. ред.: М. Д. Ярмаченко ; Ін-т педагогіки АПН України. – К. : Наук. світ, 2005. – 303 с.

2006

874. Санникова, Н. **Идеи социального менеджмента в теории и практике А. С. Макаренко** / Нина Санникова // Нар. образование. – 2006. – № 6. – С. 155–161.
875. *Хиллиг, Г. **«В Викерсдорфе нет, по крайней мере, ни царя, ни бога, ни казармы...»**. Два неизвестных свидетельства из Украины о свободной школьной общине (1924/1925 гг.) : [создание труд. общин с элементами макаренковской воспитат. системы] / Г. Хиллиг // ПостМетодика. – 2006. – № 1. – С. 44–48.

2007

876. Гинда, В. **Безпризорная экономика: с подачи великого педагога Антона Макаренко украинские безпризорники показали советской власти, как строить прибыльное производство** : [дитяча бездоглядність та методи боротьби з нею відомого рад. педагога А. Макаренка] / В. Гинда // Корреспондент. – 2007. – 14 июля (№ 27). – С. 62–64.
877. Моргун, В. **Нарис творчості українських і світових лідерів трудової педагогіки** : [педагогіка дитиноцентризму А. Макаренка та О. Захаренка] / Володимир Моргун, Павло Матвієнко // Імідж сучас. педагога. – 2007. – № 7/8. – С. 16–20. – Бібліогр.: 9 назв.

878. **Багачова, В. Ю. Методи активізації навчальної діяльності учнів на уроках природознавства в контексті педагогіки А. С. Макаренка** / В. Ю. Багачова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 57–58. – Бібліогр.: 4 назви.
879. **Беликова, М. Ю. Реализация идей А. С. Макаренко в современной школе (из опыта работы)** / М. Ю. Беликова // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 182–186.
880. **Бірук, В. П. Впровадження ідей А. С. Макаренка в практику сучасної школи** / В. П. Бірук, Р. Д. Дзюба // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 70–73. – Бібліогр.: 4 назви.
881. **Велієва, Д. В. Впровадження ідей А. Макаренка в управління навчальними закладами** / Д. В. Велієва // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 88–91. – Бібліогр.: 5 назв.
882. **Виговська, О. І. Діяльність вчителя-майстра починається з цілепокладання: обґрунтування технології дії вчителя основної школи за А. С. Макаренком** / О. І. Виговська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 24–26. – Бібліогр.: 6 назв.
883. **Возна, Ю. В. Використання педагогічних ідей А. С. Макаренка в процесі організації позашкільної діяльності учнівської молоді** / Ю. В. Возна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 93–95.

884. Горбатко, С. Ю. Використання досвіду А. С. Макаренка в організації проектування шкільного самоврядування (з досвіду роботи ПНВК “Паросток” м. Полтави) / С. Ю. Горбатко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 110–112. – Бібліогр.: 4 назви.
885. Гребенкина, Л. К. Использование идей А. С. Макаренка в современной школе / Л. К. Гребенкина, Н. А. Копылова // Пед. образование и наука. – 2008. – № 3. – С. 13–17. – Библиогр.: 3 назви.
886. Гриньова, М. В. А. С. Макаренко і практика сучасних закладів виховання / М. В. Гриньова, В. І. Заїка // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 114–116. – Бібліогр.: 3 назви.
887. Давыдов, В. Тридцать три коровы, или бизнес-план школьного благополучия : [на примере бизнес-плана А. С. Макаренко] / Владимир Давыдов // Макаренко : альманах / глав. ред. Алексей Кушнир. – М. : Нар. образование, 2008. – Вип. 1. – С. 133–121.
888. Дмитренко, Т. Актуальність ідеї “праці-турботи” А. С. Макаренка для вирішення проблем соціалізації вихованців системи закладів для дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування / Т. Дмитренко // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 52–55. – Бібліогр.: С. 55.
889. Дмитренко, Т. Г. Педагогічна спадщина А. С. Макаренка у виховній системі приватної школи (з досвіду роботи ПНВК “Паросток”) / Т. Г. Дмитренко, О. В. Крамарева // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 227–234. – Бібліогр.: 7 назв.
890. Кожедуб, О. В. Практичні аспекти застосування теорії колективу Антона Макаренка у роботі з військовим підрозділом / О. В. Кожедуб, Н. М. Мась // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності» 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 171–173. – Бібліогр.: 3 назви.

891. **Колос, Ю. З. Педагогіка А. С. Макаренка та сучасні орієнтири соціального захисту дітей та молоді** / Ю. З. Колос, Л. Ф. Пашко, Л. І. Симоненко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 107–111. – Бібліогр.: 4 назви.
892. **Кондрашова, Л. В. Использование идей А. С. Макаренка о педагогической технике в технологизации педагогического процесса высшей школы** / Л. В. Кондрашова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 174–176.
893. **Краева, Л. Идеи А. С. Макаренко о труде в практике работы детского дома-школы № 1 им. А. А. Католикова** / Л. Краева, О. Уваровская // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 12–13. – Бібліогр.: 3 назви.
894. **Куніцина, І. В. Формування шкільного колективу сільської школи на основі досвіду А. С. Макаренка** / І. В. Куніцина // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 189–192. – Бібліогр.: 2 назви.
895. **Мельничук, С. Перспектива в системі навчально-виховної роботи молодших школярів : на основі методики А. С. Макаренка** / Сергій Мельничук // Почат. шк. – 2008. – № 11. – С. 55–57.
896. **Мякушко, Н. С. Актуальність педагогіки А. С. Макаренка для вирішення сучасних проблем дітей Полтавщини** / Н. С. Мякушко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 3–6. – Бібліогр.: 3 назви.
897. **Ніколашина, Т. І. Художній спадок А. С. Макаренка як джерело вивчення його педагогічного досвіду** / Т. І. Ніколашина, І. В. Денисовець // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 235–237. – Бібліогр.: 2 назви.

898. Новаченко, Т. **Застосування педагогічних ідей А. Макаренка – шлях удосконалення професійної компетентності сучасного педагога** / Т. Новаченко // Післядиплом. освіта в Україні. – 2008. – № 1. – С. 35–37. – Бібліогр. в кінці ст.
899. Оришко, С. П. **Реалізація педагогічних ідей А. С. Макаренка у туристсько-краєзнавчій діяльності учнівської молоді в сучасній Україні** / С. П. Оришко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 249–251. – Бібліогр.: 2 назви.
900. Охріменко, І. В. **Спадщина А. С. Макаренка в теорії та практиці сучасної школи** / І. В. Охріменко, В. В. Зелюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 21–23. – Бібліогр.: 2 назви.
901. Пашко, Л. Ф. **Роль спеціальної дослідницької групи «Проектування як метод пізнання в освітній галузі «Технологія» у розвитку ідей А. С. Макаренка про трудове виховання** / Л. Ф. Пашко, В. Г. Чемшит // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 253–255. – Бібліогр.: 5 назв.
902. Печерських, Л. Г. **Ідеї А. С. Макаренка в практиці сучасного позашкільного закладу** / Л. Г. Печерських, Т. С. Синягівська // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 257–263. – Бібліогр.: 4 назви.
903. Попович, О. П. **Актуальність досвіду А. С. Макаренка у формуванні валеологічної культури керівника навчальним закладом** / О. П. Попович, О. С. Гринюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 112–114. – Бібліогр. : 5 назв.

904. **Скоряк, А. Г. Макаренківська виховна технологія у вимірах сучасної педагогічної теорії та практики** / А. Г. Скоряк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 310–315. – Бібліогр.: 4 назви.
905. **Скрипник, С. Ф. Впровадження ідей А. С. Макаренка у навчально-виховному процесі Професійного гірничого ліцею м. Комсомольська** / С. Ф. Скрипник, Г. М. Андрусишина // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 316–317.
906. **Соловей, М. Використання педагогічних ідей А. С. Макаренка в процесі превентивного виховання учнів** / Микола Соловей // Імідж сучас. педагога. – 2008. – № 1/2. – С. 73–74. – Бібліогр.: 7 назв.
907. **Фесенко, І. О. Використання педагогічних ідей А. С. Макаренка у практиці роботи сільської санаторної школи-інтернату** / І. О. Фесенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 345–346.
908. **Цуприк, С. І. Використання ідей А. Макаренка при підготовці студентів до роботи в оздоровчих таборах** / С. І. Цуприк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 351–353. – Бібліогр.: 3 назви.
909. **Шевченко, Г. П. Воплощение идей А. С. Макаренко в эстетическое воспитание подростков пенитенциарной системы** / Г. П. Шевченко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. Сер. Пед. науки / Полтав. держ. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 5. – С. 10–15. – Бібліогр.: 3 назви.

Розділ 5. Увічнення пам'яті А. С. Макаренка в Україні та світі

5.1. Діяльність навчальних закладів, музеїв, асоціацій, яким присвоєно ім'я видатного педагога

**Київський професійно-педагогічний коледж
ім. А. С. Макаренка**

1999

910. Пошуки та новації колективу Київського професійного педагогічного коледжу ім. А. С. Макаренка // Пед. газ. – 1999. – Груд. (№ 12). – С. 4–7.

2002

911. Щербак, О. Творчі пошуки у підготовці фахівців : [про діяльн. Київ. проф.-пед. коледжу ім. А. С. Макаренка] / Ольга Щербак // Пед. газета. – 2002. – Берез. (№ 3). – С. 4.

2004

912. Щербак, О. Від індустріального технікуму – до Київського професійно-педагогічного коледжу ім. Антона Макаренка / О. Щербак // Проф.-тех. освіта. – 2004. – № 4. – С. 31–34.

2008

913. Гомеля, Н. С. Науково-дослідна робота у професійному становленні майбутнього педагога : [діяльн. Київ. проф.-пед. коледжу ім. А. С. Макаренка] / Н. С. Гомеля // Проф.-тех. освіта. – 2008. – № 1. – С. 34–35.
914. Золотарьова, Е. Педагог ХХ століття : [про урочисте відкриття в Київ. проф.-пед. коледжі ім. Антона Макаренка Всеукр. декади до 120-річчя від дня народж. А. С. Макаренка] / Елеонора Золотарьова // Освіта України. – 2008. – 8 квіт. (№ 27). – С. 7.

915. **Науково-методичні засади громадянського виховання студентів Київського професійно-педагогічного коледжу ім. Антона Макаренка на сучасному етапі :** метод. розробка / уклад.: Н. С. Гомеля, В. Г. Данькевич. – К. : [б. в.], 2008. – 48 с.

916. **Щербак, О. Концептуальні засади професійно-педагогічної освіти** [діяльн. Київ. проф.-пед. коледжу ім. А. С. Макаренка] / О. Щербак // Педагог професійної школи : зб. наук. пр. / Акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Київ. проф.-пед. коледж ім. Антона Макаренка. – К. : Наук. світ, 2004. – Вип. 6. – С. 3–10. – Бібліогр.: 12 назв.

Кременчуцьке педагогічне училище ім. А. С. Макаренка

2005

917. **Гальченко, І. Підготовка сучасного вчителя або як реформувати українську школу :** [про діяльн. Кременчуцького пед. училища ім. А. С. Макаренка] / І. Гальченко // Освіта України. – 2005. – 20 трав. (№ 37). – С. 6.

Макіївське середнє професійне училище ім. А. С. Макаренка

1998

918. **Фенченко, П. М. Педагогічний досвід А. Макаренка в діяльності колективу Макіївського СПУ ім. А. С. Макаренка** / П. М. Фенченко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 158–162.

Міжнародна Макаренківська асоціація

1998

919. **Зязюн, І. А. Міжнародна Макаренківська асоціація: проблеми і досягнення** / І. А. Зязюн // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 235–338.

920. **Крамущенко, Л. В. Міжнародна Макаренківська асоціація** / Л. В. Крамущенко // Історична пам'ять : наук. зб. – Полтава, 1998. – № 1. – С. 195–200.

921. **Лобурець В. Є. Міжнародне співробітництво макаренкознавців** / В. Є. Лобурець, Л. В. Крамущенко // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 1. – С. 223–227.

2002

922. **Крамущенко, Л. До десятої річниці з дня створення Міжнародної Макаренківської Асоціації** / Л. Крамущенко // Збірник наукових праць / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2002. – Вип. 5/6. – С. 205–207.

2003

923. **Кораблева, Т. Ф. Приближая эру Макаренко** : [об исследованиях наследия А. С. Макаренко и деятел. Междунар. Макаренк. ассоц.] / Т. Ф. Кораблева // Внешкольник. – 2003. – № 10. – С. 16–18.

Московская школа № 656 им. А. С. Макаренко

2001

924. **Горина, О. “Мир, в котором мы – одна семья”** : [идеи А. С. Макаренко в школе № 656 им. А. С. Макаренко г. Москвы] / О. Горина // Вожатый века. – 2001. – Сент. – С. 10–13.
925. **Максакова, Н. Работать по Макаренко** : [об идеях А. С. Макаренко, которые практикует Моск. шк. № 656] / Н. Максакова // Пед. вестн. – 2002. – Апр. (№ 8). – С. 10.

Музеї А. С. Макаренка

1991

926. **Пашко, Л. Ф. Музей-заповедник А. С. Макаренко** : путеводитель / Л. Ф. Пашко. – Х. : Прапор, 1991. – 54 с.

2003

927. **Никольская, Н. Педагогическому музею А. С. Макаренко – 20 лет** : [в Москве] / Нина Никольская // Нар. образование. – 2003. – № 6. – С. 173–174.

2005

928. **Косиченко, Л.** Створюється музей освіти : [про створення музею історії освіти Полтавщини на базі Держ. музею-заповідника А. Макаренка у с. Ковалівка Полтав. обл.] / Л. Косиченко // Уряд. кур'єр. – 2005. – 26 лют. (№ 37). – С. 10.

2006

929. ***Мандрико, Т. В.** Використання матеріалів музею спадщини **А. С. Макаренка у виховній роботі з майбутніми вчителями** / Т. В. Мандрико // Педагогічні та соціально-психологічні аспекти виховання у контексті сучасного європейського виміру : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 жовт. 2006 р., м. Полтава / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 56–58.

2008

930. **Шульга, В. І.** Цікаві місця Полтавщини : музей-заповідник [у с. Ковалівка Полтав. обл.] А. С. Макаренка / В. І. Шульга, І. І. Панченко // Позаклас. час. – 2008. – № 9. – С. 117–119.

Навчально-виховний комплекс ім. А. С. Макаренка

931. **Шульга, В.** НВК ім. А. С. Макаренка сьогодні / Валерій Шульга // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 99–100.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

1999

932. **Корж, Л. В.** Історія становлення та розвитку Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка / Л. В. Корж. – Суми : СДПУ ім. А. С. Макаренка, 1999. – 88 с.: іл.

2003

933. **Іваній, В. С.** Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка: сучасний стан, погляд у майбутнє / В. С. Іваній. – Суми : СумДПУ, 2003. – 44 с.

Див. також № 976, 986, 988, 999.

5.2. Публікації про нагороди та премії, присвячені А. С. Макаренку

2004

934. **Жовта, І. Нові нагороди для працівників освіти і науки :** [комісія держ. нагород і геральдики при Призедентові України затв. введ. 5-х відзнак для працівників освіти і науки: медаль «А. С. Макаренко», медаль «В. О. Сухомлинський», медаль «Софія Русова», медаль «Петро Могила»] / І. Жовта // Освіта України. – 2004. – 29 жовт. (№85). – С. 1–2.

935. **Миць, Г. На вчителів посипляться медалі :** [запроваджено нові нагороди для освітян : імені В. Сухомлинського, С. Русової, А. Макаренка, П. Могили] / Г. Миць // Високий замок. – 2004. – 3 листоп. (№ 201). – С. 4.

2007

936. **Положення про відомчі заохочувальні відзнаки Міністерства освіти і науки України :** наказ МОН України від 13.07.07 № 605 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 59. – Ст. 2371.

У другому пункті положення зазначено, що нагрудний знак “А. С. Макаренко” є відомчою заохочувальною відзнакою III ступеня.

2008

937. **Абаринов, О. Патріарх суспільного виховання: рівно 50 років тому в Україні було засновано медаль Антона Макаренка “За досягнення в галузі освіти та педагогічної думки”** / Олександр Абаринов // Дзеркало тижня. – 2008. – 15 берез. (№ 10). – С. 15.

938. **Про Полтавську обласну премію імені А. С. Макаренка :** наказ Полтав. облдержадмін. упр. освіти і науки від 21.11.2007р. № 802 // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 62.

939. **Положення про обласну премію імені А. С. Макаренка :** додаток до рішення 11 сесії обл. ради п'ятого скликання від 8 листоп. 2007 р. // ПостМетодика. – 2008. – № 1. – С. 63–64.

Див. також № 997.

5.3. Вихованці А. С. Макаренка

1994

940. Лысенко, П. Г. **Судьбы воспитанников А. С. Макаренка** : докум.-биограф. очерки / Петр Лысенко. – Полтава : Полтав. літератор, 1994. – 204 с.
941. Сухарський, С. **Ставлення сучасників Антона Макаренка до його соціально-педагогічного експерименту** : нове дослідж. нім. макаренкознавця [Г. Хілліга] / Степан Сухарський // Рід. шк. – 1994. – № 5. – С. 74–76.
942. Чубаров, Л. **Воспитанники А. С. Макаренка на фронтах Великой Отечественной войны**: В. И. Ключник, С. А. Зелендинов, И. А. Ветров, Н. А. Голицын, М. М. Гагулин / Л. Чубаров // Воспитание школьников. – 1994. – № 6. – С. 18–21.
943. Чубаров, Л. **Фронтная судьба воспитанников Антона Семеновича** / Лев Чубаров // Нар. образование. – 1994. – № 6. – С. 89–95.

1997

944. Морозов, Л. **Нужен ли нам Макаренко?** : [воспоминания коммунара Л. Морозова] / Л. Морозов // Пед. вестн. – 1997. – Февр. (№ 3). – С. 11.
945. Яценко, И. **Как меня спасли** : [воспоминания коммунара И. Яценко] / И. Яценко // Пед. вестн. – 1997. – Февр. (№ 3). – С. 11.

1998

946. Білоус, Д. **Глибоко вдячний йому і я** : [спогади укр. письменника Дмитра Білоуса, вихованця А. С. Макаренка] / Дмитро Білоус // Пед. газ. – 1998. – № 4. – С. 2.
947. Лисенко, П. Г. **Теорія і практика А. С. Макаренка в долях його вихованців** / Петро Лисенко. – Кременчук : Про-Графіка. ЛТД, 1998. – 171 с.: іл., фотоіл.

1999

948. **Кривонос, І.** Полтавці на захист Антона Макаренка / І. Кривонос // Рід. шк. – 1999. – № 11. – С. 29–34.
949. **Лисенко, П. Г.** Долі вихованців А. С. Макаренка / Петро Лисенко. – Кременчук : Про-Графіка. ЛТД, 1999. – 175 с. : іл., фотоіл.

2001

950. **Кривонос, І. Ф.** Наследники Макаренко / І. Ф. Кривонос // Педагогика. – 2001. – № 1. – С. 55–57.
951. **Морозова, Л.** Нужен ли нам Макаренко?: опыт педагогов России : [воспоминания воспитанника коммуны] / Л. Морозова // Все для учителя. – 2001. – № 26. – С. 36–37.

2002

952. **Морозов, Л.** Макаренко нам нужен : [воспоминания воспитанника коммуны] / Л. Морозов // Пед. вестн. – 2002. – Февр. (№ 4). – С. 10.
953. **Охріменко, І.** Послідовник ідей А. С. Макаренка / Іван Охріменко // Імідж сучас. педагога. – 2002. – № 4/5. – С. 97–98.

2003

954. ***Морозов, В.** “Жить для тех., из среды которых вышел сам” : страницы биографии С. А. Калабалина : [С. А. Калабалин – воспитанник А. С. Макаренко из колонии им. М. Горького] / В. Морозов // Нар. образование. – 2003. – № 5. – С. 177–185.

2004

955. **Максакова, В. Г. К. и С. А. Калабалины** – воспитанники и последователи А. С. Макаренко / В. Максакова // Воспитат. работа в шк. – 2004. – № 5. – С. 37–39.

2008

956. Лист-вітання вихованця **А. С. Макаренка Івана Дем'яновича Токарева колективу кафедри педагогічної майстерності** // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності», 12–14 березня 2008 р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 379–380.
957. **Нестеренко, Л. П. Антон Семенович Макаренко та його послідовники** / Л. П. Нестеренко // Освіта Донбасу. – 2008. – № 4. – С. 45–49.
958. **Стригунова, Д. В. Виступ А. С. Макаренка у спогадах студентки** / Д. В. Стригунова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, 12–14 березня 2008р., м. Полтава / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2008. – С. 325–326. – Бібліогр.: 3 назви.

Див. також № 977.

Розділ 6. Публікації про творчість А. С. Макаренка за рубежом

959. **Makarenko, Anton Semyonovich** // The New Encyclopaedia Britannica. Micropaedia. Ready Reference / chairman: Robert P. Gwinn. – Chicago ; Aukland ; Geneva ect., 1993. – V. 7. – P. 716.

Австралія

1995

960. **Cockerill, Alan. Sukhomlinsky on Makarenko. Teachers as Iniators of Innovation in the Soviet Education Tradition** / Alan Cockerill // Tradition and Change : Conference Papers. – Sydney, 1995. – P. 210–220.

Великобританія

1991

961. **Murto, Kari. Towards the Well Functioning Community : The Development of Anton Makarenko and Maxwell Jones Communities / Kari Murto.** – University of JYVÄSKYLÄ, JYVÄSKYLÄ, 1991. – 270 p.

Німеччина

1995

962. **“Makarenko ist Pädagoge und nicht Schriftsteller”: A. S. Makarenkos Briefwechsel mit zwei Leserinnen seiner Werke: 1938–1939 / Hrsg. von G. Hillig und S. Nevskaja.** – Marburg, 1995. – 76 s. – Текст парал. рос., нім. м.

1997

963. **Свидетельства искренней дружбы: воспоминания К. С. Кононенко о А. С. Макаренко / изд. Г. Хиллиг, В. Марочко.** – Марбург : [б. и.], 1997. – 102 с.
964. **Хиллиг, Гётц. Прометей Макаренко и Главбоги Педолимпта: Соколянський, Залужний, Попов / Гётц Хиллиг.** – Марбург : [б. и.], 1997. – 154 с.: ил. – тит. лист парал. на нем. яз.

1998

965. ***Хиллиг, Г. Макаренко в год “Большого террора”.** – Марбург : [б. и.], 1998. – 200 с. – На укр. и англ. яз.

1999

966. **Hillig, Götz. Verblaßte Gesichter, vergessene Menschen... : 28 Porträts von “Freunden” und “Feinden” A. S. Makarenkos / Götz Hillig.** – Bremen : Temmen, 1999. – 295 s.: ill.

2000

967. **Абаринов, А. Испытание Властью : киевский период жизни Макаренко / А. Абаринов.** – Марбург : [б. и.], 2000. – 200 с.: ил. – (Opuskala Makarenkiana).

968. *Хиллиг, Г. **Метаморфозы Г. Г. Ващенко. Дополнительные штрихи к портрету украинского учёного, которому не удалось выйти из тени А. С. Макаренко** / Гётц Хиллиг, Николай Окса. – Марбург : [б. и.], 2000. – 68 с. – (Opuscula Makarenkiana; № 23).

Польша

1995

969. *Pyrzyk, I. **Elementy pedagogiki opiekunczey w pracach J. H. Pestalozziego, J. Korczaka, A. Makarenki i J. Cz. Babickiego** / I. Pyrzyk. – Kraków, 1995.

1996

970. *Falkowska, M. **Korzystam z dorobku pedagogicznego Antoniego Makarenki** / M. Falkowska // Proby I doswiadczenia makarenkowskie w Polsce / pod red. A. Lewina. – Warszawa, 1996.

1999

971. Денисюк, С. **Велетні педагогіки гуманізму. Порівняльний аналіз концепцій А. Макаренка, В. Сухомлинського і Я. Корчака** / Світлана Денисюк // Польський зб. статей. – 1999–2000–2001. – С. 483–493. – Бібліогр.: С. 490 (9 назв). – На титул.: In honorem Tosephi Zuraw Przyzywanie głębi do kręgu stów, myśli, idei i dziatan. – 1999–2000–2001. – Wydawnictwo czestochowa.

США

972. Edwards, Rose-Maria. **A. S. Makarenko's General Educational Ideas and Their Applicability To a Nontotalitarian Society: Ph. Doctoral dissertation** / Rose-Maria Edwards. – Chicago : Loyola University, 1991. – 433 p.

Розділ 7. Творча спадщина А. С.Макаренка в електронних ресурсах

973. **Викинтъев, И. Л. А С. Макаренко и сознательное формирование коллектива** / И. Л. Викинтъев. – Режим доступу: http://triz-chance.ru/makarenko_1.html. – Заголовок з екрана. – П'ятниця, 10.10.08, 11:50.
974. **Громадянин України** : [на Сумщині відзначили 120-річчя А. С. Макаренка]. – Режим доступу: <http://gukr.com/article1760.html>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
975. **Денищик, Анастасия. «Педагогическая поэма» А. С. Макаренко** / А. Денищик // Такая : науч.-попул. журн. о судьбе. – Режим доступу: <http://takaya.by/texts/essay/makarenko>. – Заголовок з екрана. – П'ятниця, 10.10.08, 11:50.
976. **Історична довідка про педагогічний музей А. С. Макаренка.** – Режим доступу: <http://io.com.ua/&18479>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
977. **Кавалеры ордена им. А. С. Макаренко.** – Режим доступу: <http://www.ros-vel.ru/?p=1200223882>. – Заголовок з екрана. – П'ятниця, 10.10.08, 11:50.
978. **Антон Семенович Макаренко** : [з серії «Видатні педагоги України і світу»]. – Режим доступу: <http://www.library.edu-ua.net/id/501>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
979. **Антон Семёнович Макаренко** // Острів знань. – Режим доступу: http://ostriv.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=3411&Itemid=1189&ft=0. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
980. **Макаренко, Антон Семёнович.** – Режим доступу: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Макаренко Антон Семёнович](http://ru.wikipedia.org/wiki/Макаренко_Антон_Семёнович). – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
981. **Макаренко Антон Семёнович.** – Режим доступу: <http://www.makarenko.edu.ru/>. – Заголовок з екрана. – П'ятниця, 10.10.08, 11:50.
982. **А. С. Макаренко** : [реферат]. – Режим доступу: <http://www.bestreferat.com.ua/referat/detail-21957.html>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.

983. **А. С. Макаренко**: [реферати]. – Режим доступу: <http://www.ref.join.co.ua/320213.html>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 28.07.08, 10:30.
984. **[Макаренко в картинках]**. – Режим доступу: <http://images.yandex.ru/yandsearch?text=>. – Заголовок з екрана. – П'ятниця, 10.10.08, 11:50.
985. **А. Макаренко – життя та діяльність. Педагогічна діяльність і теоретична спадщина А. Макаренка**. – Режим доступу: <http://io.ua/s29717>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 28.07.08, 10:30.
986. **Международная ассоциация А. С. Макаренко**. – Режим доступу: <http://antonmakarenko.narod.ru/>. – Заголовок з екрана. – П'ятниця, 10.10.08, 11:50.
987. **Мысли и фразы. Высказывания великих людей**: [А. С. Макаренко]. – Режим доступу: <http://frazza.net.ua/?f=a00149>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
988. **Музеї України**: [музей-заповідник А. С. Макаренка]. – Режим доступу: <http://www.museum-ukraine.org.ua/index.php?go=Pages&in=view&id=1549>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
989. **Название реферата: “А. С. Макаренко”** // Банк рефератов v.2. – Режим доступу: <http://ref.a.ua/?id=270215>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
990. **Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді**: [про оголошення конкурсу “Інтеграція ідей трудового виховання А. С. Макаренка в системі позашкільної освіти”]. – Режим доступу: <http://www.npec.gov.ua/index.php?id=280>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 28.07.08, 10:30.
991. **Педагогика А. С. Макаренко** // Рефераты. – Режим доступу: <http://referats.net.ua/view/36481>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
992. **Педагогіка. Видатні майстри педагогічної праці: А. Макаренко, В. Сухомлинський**. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/referat/pedagogics/3257>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 28.07.08, 10:30.
993. **Педагогическая характеристика коллектива**: [реферат]. – Режим доступу: <http://bestreferat.com.ua/referat/detail-22417.html>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 28.07.08, 10:30.

994. **Педагогические воззрения А. С. Макаренко.** – Режим доступу: http://www.detskiysad.ru/ped/ped_015.html. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 28.07.08, 10:30.
995. **Педагогічна діяльність А. С. Макаренка.** – Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-12762.html>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
996. **Педагогічна система Макаренка // Твої реферати.** – Режим доступу: http://refer.org.ua/component/option,com_docman/task,doc_details/gid,12051/. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
997. **Премія ім. А. С. Макаренка.** – Режим доступу: <http://oblrada.pl.ua/index.php?do=static&page=makar>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
998. **Рефераты в Украине :** [А. С. Макаренко]. – Режим доступу: <http://referati.in.ua/329/38063/>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
999. **Середня школа № 50 ім. А. С. Макаренка запрошує на навчання.** – Режим доступу: <http://www.poltinnik.lviv.ua/>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.
1000. **Тема: Питання соціального виховання у спадщині А. С. Макаренка :** [зміст курсової роботи] – Режим доступу: <http://refsmarket.com.ua/moreinfo.php?diplomID=12086>. – Заголовок з екрана. – Понеділок, 05.05.08, 10:50.

Допоміжний апарат покажчика

Бібліографічні посібники

А. С. Макаренко : бібліогр. покажч. / уклад. І. П. Тертичний. – К., 1956. – 23 с.

А. С. Макаренко : библиогр. указ. / сост.: В. А. Хрусталева ; отв. ред. Н. А. Сундуков. – М. : Акад. пед. наук, 1959. – 135 с.

А. С. Макаренко : указатель трудов и лит. о жизни и деятельности / сост.: И. М. Рудаева, И. М. Турич ; науч. ред. Л. Ю. Гордин. – М. : Педагогика, 1978. – 79 с.

Педагогические идеи А. С. Макаренко в практике современной школы : к 90-летию со дня рождения : рек. указ. лит. / сост.: И. М. Рудаева, И. М. Турич ; науч. ред. Л. Ю. Гордин. – М., 1978. – 55 с.

А. С. Макаренко. К 100-летию со дня рождения : указ. трудов и лит. о жизни и деятельн. / сост.: А. В. Жилина, Н. Д. Скворцова ; науч. ред. Л. Ю. Гордин. – М. : Педагогика, 1988. – 56 с.

Алфавітний покажчик назв праць А. С. Макаренка

Автобіографія 1 (т. 8)

Авторские материалы, приложения, комментарии и примечания
к повести «Флаги на башнях» 2 (т. 2)

Беседа с рабочим активом на заводе «Шарикоподшипник» 1 (т. 1)

Близкий, родной, незабываемый! 1 (т. 4)

Большевики 1 (т. 7), 5

Больше активности в игре 1 (т. 4), 5

Больше коллективности 1 (т. 7)

Большое горе 1 (т. 4)

В библиотеке 1 (т. 8)

В день Первого Мая 1 (т. 6)

В семье Веткиных 1 (т. 5)

В эти дни 1 (т. 7)

Великая награда 1 (т. 7)

Воля, мужество, целеустремленность 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Воспитание в семье и школе 1 (т. 4)

Воспитание гражданина 6

Воспитание характера в школе 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Воспитатель 33

Воспитательное значение детской литературы 1 (т. 7)

Вот у Вас родился ребенок 2 (т. 2), 3 (т. 2)

Вредная повесть 1 (т. 7)

Вроде методического плана клубной работы 1 (т. 1), 5

Выбор профессии 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Выборное право трудящихся 1 (т. 7)

Выступление в Высшем коммунистическом
институте просвещения 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Выступление на заводе «Шарикоподшипник» 1 (т. 4), 5

Выступление на педсовете коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8)

Выступление на совете командиров коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8)

Героическая борьба 1 (т. 7)

Гришка 1 (т. 6)

Дело партии 1 (т. 4)

Дети в стране социализма 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Детство и литература 1 (т. 7), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Длительность педагогического коллектива 1 (т. 1)

Доклад в педагогическом училище 1 (т. 4)

Доклад в Украинском научно-исследовательском
институте педагогики 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Доклад и выступление А. С. Макаренко на заседании комиссии по пересмотру учебной системы в коммуне им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8)
Доклад о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького 1 (т. 1), 5
Доклад на заседании секции социального воспитания Украинского научно-исследовательского института педагогики 1 (т. 1)
Докладная записка об организации свободной мастерской 1 (т. 1), 2 (т. 3)
Докладная записка члену правления коммуны имени Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Доктор 1 (т. 6)
Домой хочу 1 (т. 6)
Досвід освітньої роботи в Полтавській трудовій колонії ім. М. Горького 24

Завоевать новые высоты 1 (т. 1)
Заключительное слово на совещании в Научно-практическом институте спецшкол и детдомов НКП РСФСР 1 (т. 8), 5
Закономерная неудача 1 (т. 7)
Заметка в стенгазете «Дзержинец» 1 (т. 1), 5
Замечания к акту обследования коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8), 5
Записки педагога 1 (т. 7)
Заявление в совет Центрального института организаторов народного просвещения им. Е. А. Литкенса 5
Заявление в Центральный институт организаторов народного просвещения 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Из альбома «Наши жизни – Горькому – горьковцы» 1 (т. 8)
Из истории героизма 1 (т. 6)
Из книги «Беспризорность и борьба с ней» 1 (т. 5)
Из неопубликованных рукописей 25
Из опыта работы 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 31
Из отчетной ведомости о состоянии Полтавской трудовой колонии им. М. Горького за апрель 1923 г. 1 (т. 1)
Из планов бесед о культуре поведения 5
Из работы «Кое-что о самоуправлении» 1 (т. 1), 5
Из рапорта А. С. Макаренко 5
Из сводки о нарушениях дисциплины коммунаров 1 (т. 1), 5
Из списка прототипов 1 (т. 3)
Из статьи «О коммунистической этике» 1 (т. 4)
Избранные произведения 2, 3
Избранные труды 4

К вопросу о консультации 1 (т. 8), 5
Книга для батьків 15
Книга для родителей 1 (т. 5), 2 (т. 2), 3 (т. 2), 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Книги, которых я жду 1 (т. 7)
Коллектив и воспитание личности 7

Колония им. М. Горького 1 (т. 1), 5
Командировка 1 (т. 7)
Коммуна им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 1), 5
Коммунистическое воспитание и поведение 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Конституция страны ФЭД 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
«Конституция» трудовой коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8), 2 (т. 3),
3 (т. 3), 5
Контртезисы 5

Лекция о воспитании детей 1 (т. 4)
Литература и общество 1 (т. 7)
Любовь и долг 2 (т. 2)

Мажор 1 (т. 2)
Максим Горький в моей жизни 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
«Мальчик из Уржума» 1 (т. 7)
Марш 30 года 1 (т. 2), 23
Материалы очерка о коммуне им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 1)
Г. А. Медынский «Бубенчики» 1 (т. 7)
Методика виховної роботи 11
Методика организации воспитательного процесса 1 (т. 1), 5, 34
Методы воспитания 26, 32
Мнение «Шарошки» 1 (т. 1), 5
Мои педагогические воззрения 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 27
Мой первый учитель 1 (т. 4)
Мы живем в самую счастливую эпоху 1 (т. 4), 5

На всю жизнь 1 (т. 6)
На педагогических ухабах 1 (т. 3), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
На пороге третьего десятилетия 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Народное просвещение в СССР 1 (т. 4)
Настоящий характер 1 (т. 7)
Начальнику коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 5
Наши матери 2 (т. 2)
Незабываемая встреча 1 (т. 8)
Некоторые выводы из моего педагогического опыта 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Некоторые соображения о школе и наших детях 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Несколько часов на канале 1 (т. 6)
Новая жизнь 1 (т. 7)
Новые годы 1 (т. 6)

О «взрыве» 1 (т. 3), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
О воспитании 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 8, 12, 14
О выпуске воспитанников коммуны при достижении ими
16-летнего возраста 1 (т. 8)
О книге «Для родителей» 1 (т. 7), 2 (т. 2), 3 (т. 2)

О книге «Для родителей» (План) 5
 О коммунистической этике 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 О лесной школе 1 (т. 4)
 О летнем лагере коммунаров 1 (т. 1)
 О летнем походе коммунаров 1 (т. 8)
 О личности и обществе 1 (т. 7), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 О любви и долге 5
 О моем опыте 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 О некоторых проблемах теории и практики воспитания 1 (т. 1)
 О патронировании 1 (т. 8)
 О педагогической теории и практике 1 (т. 8)
 О повести «Флаги на башнях» 1 (т. 7)
 О половом воспитании 1 (т. 5)
 О присоединении колонии имени М. Горького к коммуне имени
 Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8)
 О путях общественного воспитания 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 О счастье 1 (т. 7)
 О темах для писателей 1 (т. 7)
 О человеческих чувствах 1 (т. 6)
 О школьном комбинате коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 1), 5
 Об опыте трудовой заботы 2 (т. 2)
 Обращение к коммунарам-выпускникам 1 (т. 8)
 Общие проблемы педагогики 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Объяснительная записка к проекту организации трудового
 детского корпуса 1 (т. 1), 2 (т. 3)
 Объяснительная записка к смете 1 (т. 8), 5
 Один день коммуны 1 (т. 8)
 Операционный план педагогической работы трудовой коммуны
 им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 5
 Опросный лист Полтавской трудовой колонии им. М. Горького 1 (т. 1)
 Опыт методики работы детской трудовой колонии 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Опыт образовательной работы в Полтавской трудовой колонии
 имени М. Горького 1 (т. 1)
 Отзыв о повести А. М. Волкова «Первый воздухоплаватель» 1 (т. 7)
 Отзыв о повести «Республика победителей» 1 (т. 7)
 Отзыв о романе А. Явича «Леонид Берестов» 1 (т. 7)
 Отзыв о рукописи «Золотые деньги» 1 (т. 7)
 Отчетная ведомость о состоянии Полтавской трудовой колонии
 им. М. Горького 1 (т. 1), 5
 Отчетная ведомость Полтавской трудовой колонии для дефективных детей
 им. М. Горького 1 (т. 1), 5
 Очерк о работе Полтавской колонии им. М. Горького 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Памятник Феликсу 1 (т. 1), 5
 Педагоги пожимают плечами 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Педагогическая поэма 1 (т. 3), 2 (т. 1), 3 (т. 1), 35, 37, 38, 40, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 52
 Педагогические сочинения 1 (т. 1–8)
 Перевернутые страницы (Вехи, события, факты) 1 (т. 1)
 «Петр Первый» А. Н. Толстого 1 (т. 7)
 Писатели – активные деятели советской демократии 1 (т. 7)
 План книги «Опыт методики работы детской трудовой колонии» 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 План лекции «Коммунистическое воспитание и поведение» 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 План лекции «Режим и дисциплина» 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 План сценария «Флаги на башнях» 5
 По поводу замечаний А. С. Колдунова 1 (т. 7)
 Полнота советской жизни рождает красочные новеллы 1 (т. 7)
 Положение о дисциплинарных взысканиях и поощрениях коммунаров на производстве 1 (т. 8)
 Понятие дисциплины в общей системе воспитания 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Потребность в семье и воспитании 5
 Право автора 1 (т. 7)
 Прапоры на башнях 51
 Прасковья Никитична Пичугина 1 (т. 7)
 Предисловия к альбому «Наши жизни – Горькому – горьковцы» 1 (т. 1)
 Предстоит большая работа над собой 1 (т. 7)
 Прекрасный памятник 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Премия 1 (т. 6)
 Преподаватель словесности 1 (т. 6)
 Привет пионерам! 1 (т. 1)
 Проблемы воспитания в советской школе 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 30
 Проблемы школьного советского воспитания (Лекции) 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Проблемы школьного советского воспитания (Тезисы) 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Программа учетного отдела педагогической части коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 1), 5
 Проект организации трудового детского корпуса Харьковского округа 1 (т. 1)
 Проект Устава управления детскими школьно-трудовыми колониями 1 (т. 1), 5
 Проектировать лучшее в человеке 9
 Проишествие в «Звезде» 1 (т. 7)

Радость нашей жизни 1 (т. 7)
 Радость творческого труда 1 (т. 7)
 Разговор о воспитании 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
 Разговор с читателем 1 (т. 7), 2 (т. 2), 3 (т. 2)
 Рапорт в правление коммуны им. Ф. Э. Дзержинского 5
 Рассказы о простой жизни 1 (т. 7)

Рецензия на рукопись «Руководство для комиссий по делам
несовершеннолетних правонарушителей» 1 (т. 1), 5
Речь на вечере, посвященном 6-летию коммуны им. Ф. Э. Дзержинского
1 (т. 8), 5
Речь на юбилее школы № 1 Ярославской железной дороги 1 (т. 4)

С любовью и тревогой 10
Семья и воспитание детей 1 (т. 4)
Сила советского гуманизма 1 (т. 7)
Случай в походе 1 (т. 6)
Советские летчицы 1 (т. 7)
Сокращения расходов 1 (т. 1), 5
Солидарность, любовь и долг 1 (т. 5)
Соображения о детской трудовой коммуне им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8)
Список персонала Полтавской трудовой колонии им. М. Горького 5
Сражение на Ракитном озере 1 (т. 3)
Стиль детской литературы 1 (т. 7)
Судьба 1 (т. 7)
Счастье 1 (т. 7)

Такова наша история 1 (т. 1)
Тезисы доклада «Организация воспитания трудного детства» 1 (т. 1), 2 (т. 3)
Тезисы содоклада на Всеукраинском совещании комиссий по делам
несовершеннолетних правонарушителей 1 (т. 1), 5
Теория и практика коммунистического воспитания 5
Типы и прототипы 1 (т. 3)
Товарищеская лаборатория 1 (т. 7)
Труд как моральная категория 2 (т. 2), 3 (т. 2)
Трудовое воспитание. Отношения, стиль, тон в коллективе 28
Ты научила меня плакать 13

У подошвы «Олимпа» 29

ФД-1 1 (т. 2)
Флаги на башнях 1 (т. 2), 2 (т. 2), 3 (т. 2), 36, 39, 41, 46

Характеристики выпускников 1 (т. 1)
Художественная литература о воспитании детей 1 (т. 7), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Цель воспитания 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

«Чапаев» Д. Фурманова 1 (т. 7)
Через труд и самоорганизацию – к новой жизни 1 (т. 8)
Честь 1 (т. 2)
Что значит воспитать ребенка? 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Что такое авторитет? 1 (т. 5)

«Чудо», созданное советской жизнью 1 (т. 4)

Показчик перекладів праць А. С. Макаренка іноземними мовами

Einige pädagogische Schlussfolgerungen aus meiner Erfahrung 59

Første mas kolonien 54

Pedagógiai hosköltemény: Regény 61

Poema pedagogico 57, 58

Poème pédagogique 62

Problemas de educacion escolar 56

Problems da educacao escolar 60

Selekted pedagogical works 53

Vejen till livet 55

Алфавітний покажчик адресатів листів

А. С. Макаренка

Абушен Н. Ф. 5
Александрова 1 (т. 8)
Архангельский П. П. 1 (т. 8)

Барсуков В. С. 1 (т. 8)
Бойм А. 1 (т. 7)
Борисов Ф. С. 1 (т. 8)
Букшпан М. М. 1 (т. 8), 5

Вельяминова С. П. 1 (т. 8)
Виноградов А. К. 1 (т. 8)

Главный инспектор охраны детства Главсоцвоса НКП УССР 1 (т. 1), 5
Главсоцвос НКП УССР 1 (т. 1), 5
Горонович Б. Ф. 1 (т. 8)
Горький А. М. 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 5
Гринберг 1 (т. 4)

Дмитриев 1 (т. 8), 5
Доленго А. М. 1 (т. 8)
Дорофеев 1 (т. 8)
Дыбина Ф. А. 1 (т. 8)

Заведующий Главным управлением социального воспитания НКП УССР 1 (т. 1), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Заведующий губсоцвосом 1 (т. 1), 5
Заведующий отделом снабжения губнаробраза 1 (т. 8), 5
Зайцев В. Г. 1 (т. 8)
Захаржевский В. П. 1 (т. 8)

Инспектор учреждений дефективного детства Харьковской области 1 (т. 8), 5
Инспектура охраны детства НКП УССР 1 (т. 1), 5

Калабалин С. А. 1 (т. 8)
Калабалины С. А. и Г. К. 1 (т. 8)
Козырь В. 1 (т. 8)
Колбановский В. Н. 1 (т. 8), 5
Коломейченко А. Е. 1 (т. 8)
Колонисты-рабфаковцы (бывшие воспитанники колонии им. М. Горького)
1 (т. 8)

Конисевич Л. В. 1 (т. 4), 1 (т. 8)
Кононенко К. С. 1 (т. 8), 5
Кононенко К. и Е. 1 (т. 8)
Коростылева Е. М. 1 (т. 8), 5
Костецкая В. Я. 1 (т. 8)
Котельников М. Н. 1 (т. 8)
Крендясова Л. В. 1 (т. 8)
Куриловская О. 1 (т. 8), 5

Лапирова М. Е. 1 (т. 8)
Левин Ф. 1 (т. 7), 2 (т. 2), 3 (т. 2)
Логинова Е. Н. 1 (т. 8), 5

Меклер М. Н. 1 (т. 8)
Миллер Т. А. 1 (т. 7), 5
Мохарев 1 (т. 8)

Невечере Е. 1 (т. 8)
Непорожняя М. 1 (т. 8)
Никифорова Л. Н. 1 (т. 8), 5

Областной инспектор дефдетучреждений Харьковской области 1 (т. 1), 5
Областной инспектор учреждений Харьковской области 1 (т. 1), 5
Областной инспектор Харьковской области 1 (т. 1), 5
Остроменцкая Н. Ф. 1 (т. 8), 5
Ответственный редактор «Комсомольской правды» 1 (т. 4)
Отдел материального снабжения 1 (т. 1), 5
Отряд дзержинцев (воспитанники коммуны им. Ф. Э. Дзержинского) 1 (т. 1)

Педагогический совет трудкоммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 8)
Перазич 1 (т. 8)
Петров Н. В. 1 (т. 8)
Поповиченко В. И. 1 (т. 8)
Правление трудкоммуны им. Ф. Э. Дзержинского 1 (т. 1), 1 (т. 8), 5
Председатель Государственного политического управления УССР 1 (т. 1)
Президиум окрплана 1 (т. 1), 5
Президиум Харьковского окрисполкома 1 (т. 8), 5

Разумова Л. Н. 1 (т. 8)
Ракович О. П. 1 (т. 8)
Редакция альманаха «Год XVII» 1 (т. 8)
Редакция «Литературной газеты» 1 (т. 7), 5
Розина 1 (т. 8)
Ромицын А. 1 (т. 7), 1 (т. 8), 5
Роот В. М. 1 (т. 8)
Рыбченков Б. Ф. 1 (т. 8), 5

Салько (Макаренко) Г. С. 1 (т. 1), 1 (т. 8), 5

Сватко П. С. 1 (т. 8)

Соколова Н. Д. 1 (т. 8)

Соловьев С. М. 1 (т. 7)

Старые горьковцы (воспитанники колонии им. М. Горького) 1 (т. 8)

Сугак А. П. 1 (т. 1), 1 (т. 8), 5

Терский В. Н. 1 (т. 8)

Турчанинова Т. В. 1 (т. 8)

Чапская Г. П. 1 (т. 8)

Черный (коммунар) 1 (т. 8)

Шварц (коммунар) 1 (т. 8)

Шершнев Н. Ф. 1 (т. 4), 1 (т. 8)

Шкляр Н. Г. 1 (т. 8)

Юрченко Е. З. 1 (т. 8)

Алфавітний покажчик авторів праць про А. С. Макаренка

У покажчику наведені прізвища всіх осіб, причетних до створення опублікованих праць А. С. Макаренка, літератури про нього та його педагогічну діяльність. Після окремих позицій у круглих дужках подаються ідентифікуючі знаки: укладач (уклад.), упорядник (упоряд.), редактор (ред.), автор вступної статті (авт. вступ. ст.), перекладач (пер.), підготував (підгот.) та ін., а також уточнюються номери томів. Без позначок наведені позиції, під якими виступають автори публікацій.

Абаринов А. (О.) 130, 177, 937, 967
Абашкіна Н. В. 131, 392, 403, 549, 554, 589
Азаров Ю. 353
Алейникова И. 282
Александрова В. Г. 480
Альохіна О. В. 142, 157, 760
Альошкіна І. В. 838
Андрєєва Ю. М. 426
Андрусишина Г. М. 905
Андрушко Л. 573
Аніскіна Г. 782
Аносов І. П. 402, 427, 454
Антонець М. Я. 73
Артамонова Е. 292
Артемова Л. В. 462
Артюшенко О. В. 428, 455
Артюшенко П. П. 570

Бабенко К. 481
Бабіч Л. В. 654
Бабічев О. 790
Бабурова И. 791
Баганець Є. 204
Багачова В. Ю. 878
Балабенко С. 865
Бандура О. 51 (пер.)
Бардінова В. Д. 361
Баришева В. С. 686
Басюк Н. В. 581
Безобразова Л. Л. 205
Безруких М. М. 162 (ред.)

Бейлинсон В. Г. 23 (сост., авт. и коммент.), 456
 Беликова М. Ю. 687, 879
 Белканов Н. 404
 Беляев А. 429
 Берг І. 426, 427, 428, 430, 432, 434, 436, 439, 441, 442, 445, 447, 448, 450, 451, 453, 645, 647, 649, 650, 651, 789, 833, 835 (ред.)
 Берг Н. В. 482
 Береговой Я. А. 78, 143, 184
 Берельковский И. В. 363
 Бернацький Ю. Б. 688
 Бех І. Д. 590
 Беляєва Н. В. 308, 483, 689
 Беляк О. 484
 Беседа В. 426, 427, 428, 430, 432, 434, 436, 439, 441, 442, 445, 447, 448, 450, 451, 453, 645, 647, 649, 650, 651, 789, 833, 835 (ред.)
 Библиук М. А. (Быблиук М. А.) 91, 692
 Бим-Бад Б. М. 162 (глав. ред.)
 Біда О. А. 206
 Білик Н. (Билык Н. И.) 485, 819, 867
 Білоус Д. 946
 Білоусова В. О. 365
 Бірук В. П. 880
 Благова Т. 449
 Блажків І. М. 690
 Бобрицкая В. И. (В. І.) 63, 313, 314, 600
 Богуславский М. О. 92, 350, 486
 Бойко А. М. 124, 366, 591; 685, 687, 691, 692, 699, 705, 707, 708, 720, 724, 733, 734, 739, 742, 744, 745, 753, 754, 812, 813 (ред.)
 Бойко В. А. 767
 Боловацька Ю. І. 805
 Болотов В. А. 162 (ред.)
 Бондаренко Є. А. 691
 Бондаренко О. І. 457, 617
 Бондарь Ф. Т. 93
 Борисенко М. О. 207
 Борисова З. Н. 158, 640
 Бородата Г. С. 208
 Борщ Ж. 834
 Бочкарева В. 641
 Будаєвський О. К. 209
 Булатнікова Л. 258
 Бучківська В. В. (Бучковская В. В.) 327, 328, 592, 616, 664, 673, 799
 Бучківська Г. 800

Вармакова Е. Д. 854 (сост.)
 Василевский А. К. 43 (послесл.)

Василига Н. С. 714
Васильева З. И. 394 (ред.)
Васлоян О. В. 730
Васянович Г. П. 487
Ващенко Г. 86, 113
Ващенко Т. Г. 358
Велієва Д. В. 881
Вертіль О. 210, 300
Весна М. 472
Виговська О. І. 488, 882
Викинтєв И. Л. 973
Виноградова Н. Д. 1 (т. 2), 1 (т. 4), 1 (т. 6), 1 (т. 8) (сост.); 552
Вифлеемский А. 296, 298, 301, 693
Вишневський О. Г. 211, 489
Вічева О. М. 694
Вольянська С. Е. 642
Водолазська Т. 490
Воєнчук М. М. 504
Возна Ю. В. 883
Вознюк О. В. 590
Ворона П. В. 803
Воронин В. Е. 618
Ворфоломеева И. В. 619

Гайда І. 593
Гайда Й. 329, 330
Галицька М. 643, 655
Галів М. 491
Галузяк В. М. 144, 389, 582, 761
Гальченко І. 917
Гаришина Т. Р. 492, 804
Гашковец І. 145
Гейдор О. 665
Гелеверя Р. О. 752
Герасименко М. С. 212
Герасименко Н. 398
Гетманец І. О. 213
Гетменец М. Ф. 214
Гинда В. 876
Гладкий М. 430
Глебова Л. С. 162 (ред.)
Гликман И. З. 215, 216, 217, 218, 493, 494, 495, 666, 667, 674, 695
Гмурман В. Е. 1 (т. 2) (авт. и коммент.)
Гнітій О. В. 696
Голова Н. І. 697
Голованова Н. Ф. 496

Головкова М. М. 767
 Гомеля Н. С. 913; 915 (уклад.)
 Гомля Л. М. 498, 868
 Гончаренко І. Д. 219, 220
 Гончарова К. М. 334, 335
 Горбань С. С. 497
 Горбатко С. Ю. 884
 Гордеева А. 405
 Гордин Л. Ю. 1 (т. 1), 1 (т. 3), 1 (т. 4), 1 (т. 5), 1 (т. 7), 1 (т. 8), 9 (сост. и авт. коммент.); 555
 Горенко С. В. 431
 Горина О. 924
 Горностаев П. В. 94
 Горпинюк В. П. 11 (ред.)
 Гофман И. Д. 239 (авт.-сост)
 Гребенкина, Л. К. 885
 Гребнёв Л. С. 201 (ред.)
 Григорьев Д. В. 698
 Гриньова М. В. 204, 206, 207, 208, 209, 212, 219, 221, 224, 236, 238, 244, 245, 246, 247, 248, 250, 253, 255, 256, 258, 260, 263, 265, 305, 482, 497, 498, 500, 502, 503, 506, 507, 509, 511, 513, 514, 515, 521, 523, 524, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 536, 543, 544, 545, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 694, 696, 697, 699, 700, 702, 703, 705, 707, 708, 709, 710, 713, 714, 715, 717, 720, 721, 724, 726, 727, 730, 731, 732, 733, 734, 736, 737, 738, 739, 742, 743, 744, 745, 747, 748, 749, 752, 753, 754, 805, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 878, 880, 881, 882, 883, 884, 886, 890, 892, 894, 896, 897, 899, 900, 901, 903, 904, 905, 907, 908, 958 (ред.); 498, 518, 699, 805, 868, 886
 Гринюк О. С. 644
 Грицаєнко М. 594
 Грицай Ю. О. 700
 Гриценко Л. И. 338, 339, 364, 367, 395, 406, 432, 433, 556, 620, 668, 675, 701, 762, 768, 769
 Губко О. Т. (А. Т.) 10 (сост., авт. вступ. ст.); 95
 Гузинін В. В. 583
 Гуляр О. 833
 Гура Т. 499
 Гуринович Н. А. 601
 Гуров С. Ю. 621, 622, 623
 Гюнтер-Шелльхаймер Е. 146, 186

 Давыдов В. 887
 Даниленко Л. И. 616, 624
 Данилец Н. Л. 623
 Данилин Е. М. 851
 Данилова Л. О. 96

Данькевич В. Г. 915 (уклад.)
Даценко Я. Г. 702
Дейниченко Л. М. 645
Дементьева П. С. 106 (ред.)
Демиденко В. В. 806
Дем'яненко М. М. 807
Денисова Н. 434
Денисовець І. В. 521, 897
Денисовець Т. М. 703
Денисюк С. В. 97, 368, 971
Денищик А. 975
Дзюба Р. Д. 880
Дзюбка Л. 435, 836
Димитрів А. С. 584
Дігтяр Н. М. 221
Діденко К. О. 557
Дічек Н. П. 188, 222, 223, 271, 275, 342, 343, 351, 436, 463, 616, 646, 828, 857, 873
Дмитренко Т. Г. 704, 705, 888, 889
Добенько О. 770
Довга М. Ю. 224
Довга Т. Я. 844
Довженко Т. О. 407
Долганова Л. 302
Долгополый В. Г. 858
Донцов А. 706
Донченко Л. І. 464
Дьяченко С. А. 312

Евсеев И. Л. 190, 225
Ермолин А. 792

Євтух М. Б. 98, 226, 587 (ред.)
Єзерницький Л. О. 15 (пер.)
Єрмаков В. М. 500, 501
Єрмаков І. 771
Єфіменко Н. В. 458
Єфремов С. В. 502

Жовта І. 934
Жук Є. 834
Журецький Я. І. 503

Заболотний В. М. 859
Заболоцкая Л. А. 808
Загороднюк Т. М. 707

Заєць С. С. 708
Заїка В. І. 886
Заплатников Л. Т. 553, 558
Зелюк В. В. 900
Золотарьова Е. 303, 914
Зоц В. М. 673 (ред.); 772
Зуб Є. В. 709
Зубкова І. 757
Зязюн І. А. 227, 272, 369, 559, 625, 755, 756, 919

Іванова Е. Ю. 710
Ивашкевич Л. 711
Иващенко И. 712
Иллалтдинова Е. Ю. 228

Іваній В. С. 933
Іванов В. І. 713
Іванченко А. В. 560
Івасішина С. В. 839
Ілляш І. 159, 229
Ільченко О. 473, 602, 656, 676

Казакіна М. 773
Калабалин А. 657
Калениченко А. 825
Калинкина К. 561
Канівець Є. В. 805
Канюка О. Ю. 714
Капченко Л. М. 603
Капченко О. 408
Карпенчук С. Г. 132, 133, 134, 231, 232, 340, 341, 359, 386, 396, 437, 438, 459, 465, 585, 595
Кваша Б. 397
Квятковский Е. В. 43 (примеч.)
Келеберда А. 119, 120
Киридон П. В. 81 (ред.)
Кириленко Л. Г. 504
Кійко Т. Б. 534
Кіндрат В. К. 354
Кіприч С. В. 505
Кічук Н. В. 506
Кічук Я. В. 507
Кішинець О. А. 809
Клименко А. 178
Клименко М. О. 810
Клименко Ю. О. 715

Книжник А. В. 689
Коваленко В. О. 562
Ковальчук Л. А. 99
Ковальчук Л. Ю. 822
Ковальчук-Дехтяренко Л. 440, 460
Ковтун В. Н. 63
Кожедуб О. В. 890
Козлова Г. 677, 716
Колесник В. А. 147
Колесниченко Т. С. 100
Колодочка В. В. 717
Колос Ю. З. 891
Комарова Е. 409
Кондаков М. И. 1 (ред.); 43 (вступ. ст.)
Кондрашова Л. В. 892
Копылова Н. А. 885
Кораблева Т. Ф. 160, 283, 321, 322, 466, 508, 678, 679, 718, 774, 923
Корж Л. В. 932
Корогод І. А. 509
Король Л. Л. 510
Коротков В. М. 112 (сост. и авт. вступ. ст.)
Коротов В. М. 1 (ред.); 4 (сост. и авт. предисл.); 112 (сост. и авт. вступ. ст.); 114
Коршунова Н. Н. 680, 719
Косиченко Л. 928
Костів В. 99
Кравченко Т. В. 824
Краева И. Ю. 439, 720
Краева Л. 439, 893
Крамарева О. В. 705, 889
Крамаренко Н. М. 511
Крамущенко Л. В. 63, 101, 370, 512, 920, 921, 922; 853 (ред.)
Красовицький М. 115, 125, 126, 148, 360, 381, 393, 410, 870; 616 (ред.)
Кращенко Ю. П. 721
Кремень В. Г. 266 (голов. ред.)
Кривонос І. Ф. 102, 233, 371, 559, 783, 948, 950
Кротов В. М. 267 (ред.)
Крупнов Ю. 658, 669, 681, 793
Кубраков Г. М. 65
Кудояр Л. М. 382, 682, 794
Куйбіда Т. Т. 837
Кумарин В. В. 11 (авт. передм.); 103, 149, 161, 234, 353, 551, 563, 574, 575, 626, 627
Кумарин В. И. 116
Куніцина І. В. 894
Курашова В. О. 513

Куторжевська Л. І. 441, 860
Кухар Л. А. 235
Кухарчук Г. В. 722
Кучеренко Ю. М. 236
Кушаєв Н. А. 43 (примеч.)
Кушнір А. 234, 240, 887 (глав. ред.)

Лазарєв М. О. 723
Лазоренко Ю. В. 514
Лебедик Л. В. 811
Левин Я. Н. 604, 628, 775, 784, 785, 795
Левківський М. В. 372, 590
Лесіна Т. М. 515
Лещенко А. В. 104, 812
Лещенко М. П. 104, 564, 812
Лещинський В. И. 596
Лисенко П. Г. (Лысенко П. Г.) 66, 117, 442, 940, 947, 949
Литовченко О. 237
Ліненко В. 796
Літвіна Ю. 411
Літовка О. П. 238
Лобурець В. Є. 921
Лукин Ю. Б. 41 (послесл.)
Лутфуллін В. С. 373, 659, 683, 724
Лутфуллін М. В. 724
Любар О. О. 383
Лялин Н. 179

Макаренко В. 68, 164
Макаренко О. А. 516
Максакова В. И. 725, 955
Максакова Н. 869, 925
Малаканова Л. В. 517
Малинин В. И. 75
Мандрико Т. В. 398, 518, 929
Марочко В. 122, 123, 963
Мась Н. М. 890
Матвієнко О. В. 826
Матвієнко П. 605, 877
Матвійчук О. 757
Меєрович М. 766
Медяник О. Д. 703
Мельник Н. 446
Мельникова О. В. 332, 333, 443, 647, 726
Мельничук С. 895
Меттини Е. 191, 241, 412, 475, 629, 813

Мешко Г. М. 814
Микитюк І. А. 815
Мисечко О. Є. 355
Мисик Т. В. 444
Михалко Р. 727
Михалков С. В. 1 (ред.)
Миць Г. 935
Міщенко О. 519
Мкртічян О. А. 648
Мовчан М. 606
Момот І. 445
Моргун В. Ф. 71, 76, 77, 81, 137, 180, 242, 356, 388, 399, 413, 446, 576, 728, 757, 759, 776, 864, 877
Мороз Ю. М. 747
Морозов В. В. 243, 414, 415, 476, 660, 729, 786, 797, 861, 954
Морозов Л. 138, 944, 952
Москальова Л. Ю. 630, 730, 951
Мурашов А. 105, 374
Мякушко Н. С. 896

Нагорна Т. 192
Надєєн В. В. 731
Назаренко М. 416
Наумов Б. А. 400, 670
Наумов Б. Н. 106, 520
Нгуэн Ван Тинь 417
Невская С. С.(Невська С. С.) 13 (сост. и авт. коммент.); 52 (сост., авт. вступ. ст.); 80, 173, 267 (ред.); 344, 345, 357, 401, 423, 671, 829
Неживенко Ю. 777
Нездойминога О. С. 244
Нестеренко Л. П. 957
Неустроев А. Н. 326
Никольская Н. 927
Нізовцев А. В. 732
Ніколашина Т. І. 521, 897
Ніколенко О. М. 733
Новаченко Т. 898
Новописьменный С. А. 840
Носаль А. Л. 317, 318, 577
Носовець Н. М. 331, 578, 586, 597, 607

Овчаренко О. В. 224
Овчаренко І. М. 88
Огірок С. С. 323, 324, 587
Окса М. М. 107, 133, 150, 231, 310, 376, 377, 418, 447, 522, 565, 579, 778, 968
Олексєєнко Л. Л. 523

Ольховська Л. В. 733
Ольховський А. 865
Омельченко Л. М. 841
Омеляненко Т. О. 842
Оніпко В. В. 524
Оніпко О. В. 525
Оришко С. П. 899
Остапенко А. 286
Остряньська О. 448
Охріменко І. В. 566, 900, 953

Панченко І. І. 930
Пастир Ю. І. 526
Пашко Л. Ф. 361, 891, 901, 926
Пашко Н. С. 346
Пашенко В. О. 192, 527, 567, 608, 734; 194, 424, 427, 428, 430, 432, 434, 436, 439, 441, 442, 445, 447, 448, 450, 451, 453, 645, 647, 649, 650, 651, 685, 687, 692, 699, 705, 707, 708, 720, 724, 733, 734, 739, 742, 744, 745, 753, 754, 789, 812, 813, 833, 835 (ред.)
Пеляк В. 449
Переухенко Г. І. 245, 450
Перунина Ю. 816
Петренко О. 735
Печерських Л. Г. 902
Пивовар Н. М. 246, 736
Пилипчук В. В. 568
Пирогова А. К. 247
Пихорович В. Д. 248
Підборський Ю. Г. 737
Плетніченко В. І. 631
Повшєдний А. В. 315, 316
Подласый И. П. 758, 802
Полякова О. М. 477
Попова Л. Д. 89, 249
Попова Л. И. 621
Попович О. П. 903
Поправка В. М. 843
Постовалова В. 151
Потапенко К. 98, 385
Прокопенко Л. І. 206
Пугинська Л. В. 738
Пуйман С. А. 273 (сост.); 375
Пусепліна Н. 644
Пушкарьова Т. О. 684

Рабійчук С. О. 528
Рацул А. Б. 844
Рева О. О. 817
Рибалка В. В. 739, 787, 798
Рибачук І. Г. 740
Рибенко Л. 437
Ріжко І. 181
Родионов В. 461
Романовський А. К. 10 (сост., авт. вступ ст.)
Ругалова А. А. 845
Руденко Д. В. 529
Руденко Л. 467
Русаков А. 82
Рябоконь Л. 165, 871
Рябуха А. Ю. 818

Сагарда В. В. 588
Самарский А. Ю. 530
Самойленко С. С. 531
Санникова Н. 468, 532, 874
Сбруєва А. А. 862
Свистун В. І. 452
Свиченская Я. В. 819
Семиченко Б. А. 756
Семергей Н. 152
Сергієнко В. Г. 846
Сергійчук О. М. 847
Сердюк Т. В. 820
Симатова Т. В. 325
Симоненко Л. І. 891
Синиченко О. В. 336, 337
Синьов В. М. 378
Синягівська Т. С. 902
Сінокосова О. В. 250
Скобельский Д. 478
Скорик Б. 253
Скоряк А. Г. 904
Скрипник С. Ф. 905
Сластенин В. А. 741
Слободчиков В. 469
Слуцкий В. И. 166, 182, 609, 779
Сманцер А. 273, 375 (ред.); 610
Сметанский М. (Сметанский Н. И.) 144, 193, 389, 470, 582, 742, 830
Соколова А. В. 89
Соколов Р. В. 167, 168, 183, 254, 419, 533
Соколова Н. В. 533

Соловей М. 906
Соловейчик С. 83
Сочнев Д. В. 311
Станчиц М. 611
Стахів М. В. 743
Стельмахович М. Г. 383
Степаненко М. І. 356 (ред.)
Степанов О. В. 255
Стоянов С. 632
Страшко С. В. 534
Стрельнікова Н. М. 823, 827
Стригунова Д. В. 958
Стриженок В. П. 256
Струманський В. 118
Спупаченко Ю. Б. 477
Стурова М. П. 390, 548, 856
Супруненко О. О. 848
Сургай О. 535
Суркова К. І. 633
Сухарський С. 941
Сухомлинська О. В. 188 (ред.)

Тараненко В. Д. 536
Тарасевич Н. М. 194, 537, 649
Тафінцева С. І. 538
Таценко Н. О. 69
Твердохлєб М. Ю. 539
Текіло А. (Текило А.) 119, 120
Тененбойм З. 153
Теслюк М. Г. 849
Титаренко В. 257
Тіхомірова І. С. 810
Ткаченко А. В. 203, 251, 252, 258, 308, 650, 685; 290 (підгот.)
Ткаченко Г. М. 550
Ткаченко Л. І. 744
Токарев І. Д.
Тригубенко В. 108
Трипуз Л. 690, 850
Троїцька Т. С. 420
Троцко А. В. 745
Троцко Г. В. 464 (ред.); 634
Тузікова А. М. 838
Турбовской Я. 139, 169, 288
Туровська Л. 170
Тягло Є. 451

Уваровская О. 893

Українець Л. 195

Федоренко Д. Т. 383

Федій О. А. 540

Федорина А. 259

Фенченко П. М. 863, 918

Фере Н. 780

Фернега В. С. 588

Фесенко І. О. 907

Філімонова М. 788

Фоменко М. В. 5 (ред.)

Фрадкин Ф. А. 70

Фролова Г. 872

Фролов А. А. 1 (т. 1), 1 (т. 3), (т. 5), (т. 6), (т. 7) (сост. и авт. коммент.); 1 (т. 2), 1 (т. 4), 1 (т. 8), 72 (сост.); 90, 196, 260, 281, 347, 379, 421, 422, 479, 541, 612, 613, 635, 636, 651, 662, 663, 672; 5 (сост., авт. предисл.)

Хе Жунчан 352

Хелемендик В. С. 1 (ред.); 12 (сост. и авт. вступ. ст.)

Хілінська Т. В. 246, 736

Хіллїг Г. (Хиллиг Г.) 13 (сост. и авт. коммент.); 71, 79, 80, 84, 85, 109, 121, 122, 123, 127, 140, 141, 150, 154, 155, 156, 171, 172, 173, 174, 177, 189, 197, 198, 199, 261, 262, 401, 423, 637, 781, 875, 963, 964, 965, 968; 87 (сост.)

Хомич В. 424

Хомич Л. О. 380, 542

Хромова О. Л. 824

Цветкова О. О. 543

Целищева Н. 289, 309; 474 (подгот.)

Цибулько Л. Г. 544

Цина А. Ю. 570

Цина В. 788, 796

Цуканова Є. 653

Цуприк С. І. 908

Чапала Ю. А. 471

Чаплик Т. Ю. 263

Чемшит В. Г. 746, 901

Червінська О. 388

Черчата Л. М. 545

Черчата Я. 453

Четиркіна В. 789

Чиж О. 790

Чистова Д. Ю. 831

Чистякова С. 580
Чорний О. І. 598, 614
Чорній М. М. 814
Чубар І. В. 747
Чубаров Л. 942, 943

Шахненко В. 653
Шевченко Г. П. 909
Шевченко О. М. 748
Шевченко С. М. 176
Шиліна З. М. 571
Шиян І. О. 749
Шохін В. П. 860
Шрагина Л. 766
Штепа О. 308
Шульга В. І. 348, 566, 750, 782, 930, 931
Шулькевич О. А. 821
Шумская Е. 615

Щербак О. І. 751, 866, 911, 912, 916
Щербань П. М. 444, 832
Щербина А. М. 546, 752

Юдин Л. 264
Юдина К. Ю. 319, 320
Ющенко С. 572

Яворский Е. Б. 265, 547
Якімчук О. І. 595 (голов. ред.)
Янкович О. І. 753
Ярмаченко М. Д. (Н. Д.) 2, 3, 136, 873 (ред.); 21, 50 (послєсл.); 110, 111, 129, 266, 349, 351, 425, 599, 639
Ярова О. Ю. 688
Ярошинська О. 835
Яценко И. 945
Ящук І. П. 754

Показчик авторів публікацій про творчість А. С. Макаренка іноземними мовами

Cockerill Alan 960

Edwards Rose-Maria 972

Falkowska M. 970

Gwinn Robert P. 959 (red)

Hillig Götz 962, 966

Lewina A. 970 (red)

Murto Kari 961

Nevskaja S. 962

Pyrzyk I. 969

Предметний покажчик

Агрономічна діяльність 524

Антирелігійне виховання 608

Батьківство 836, 838

Безпритульні діти 1 (т. 5), 101, 602, 645, 656, 876

Бібліотека 1 (т. 8)

Бізнес-план 887

Важкі підлітки 715, 809

Валеологія 553, 903

Взаємодія сім'ї й школи 1 (т. 4)

Вибір професії 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3)

Виправно-трудова педагогіка 856

Виховання 1 (т. 1), 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 5, 8, 12, 14, 30, 168, 178, 200, 313, 314, 315, 317, 318, 319, 320, 327, 328, 474, 481, 528, 545, 546, 549, 550, 561, 562, 582, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 625, 636, 643, 666, 667, 674, 683, 702, 707, 718, 729, 738

- атеїстичне 608

- виробниче 680, 695, 719

- відповідальності 581, 697

- гендерне 654

- гігієнічне 558

- громадянське 6, 344, 345, 605, 655, 671, 725, 915

- гуманістичне 330

- дисципліни 1 (т. 1), 5, 628, 700, 712, 852

- екологічне 572

- економічне 332, 333, 617, 647

- естетичне 686, 740, 909

- моральне 630, 737

- правове 583

- сімейне (родинне) 822, 824, 825, 826, 827, 828, 830, 834, 836, 837, 838, 839, 841, 844, 845, 847, 848, 849, 850

- статеве 694, 735

- трудове 28, 204, 325, 326, 331, 555, 566, 569, 578, 585, 598, 607, 614, 615, 651, 662, 669, 671, 672, 675, 676, 681, 728, 749, 845, 877, 901

- фізичне 598, 614, 618, 714

- художнє 688

Вихованці А. С. Макаренка 940, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 949, 951, 952, 954, 955

Вихователь 33, 145, 171, 385, 441, 497, 498, 500, 512, 637, 789

Вихователь-вчитель 363

Виховна система 394, 575, 577, 603, 626, 627, 650, 659, 664, 679, 711, 716, 724, 875, 904
Виховна теорія 271
Виховний процес 34, 316, 698, 747
Виховні цінності 640
Вища школа 506, 634, 892
Вищий навчальний заклад (ВНЗ) 721, 745, 753, 754, 932, 933
Військовий підрозділ 890
Внутрішкільне управління 313, 314, 492, 557, 584, 771, 795, 796
Вчитель 1 (т. 4), 1 (т. 6), 424, 482, 485, 488, 490, 514, 517, 543, 815, 882

Гендерне виховання 654
Гігієнічне виховання 558
Гра 1 (т. 4), 5, 601, 730
Громадянське виховання 6, 344, 345, 605, 655, 671, 725, 915
Громадянська позиція 571
Громадянськість 620
Гуманізм 1 (т. 7), 428, 634, 650
Гуманістичне виховання 330
Гуманістичні ідеї 227, 290, 407, 426, 432, 442, 480, 499, 559, 629, 744

Дидактика 310
Дидактичний пошук 568
Директор школи 574
Дисципліна 1 (т. 1), 5, 628, 700, 712, 852
 див. виховання дисципліни
Дитяча безпритульність 458, 876
Дитяча література 1 (т. 7), 2 (т. 3), 3 (т. 3)
Дитяча праця 382
Діти з особливими потребами 696, 702
Діти-сироти 441, 704, 888
Діяльність
 - агрономічна 524
 - навчальна 878
 - туристсько-краєзнавча 899
 - управлінська 204, 221, 244, 247, 250, 256, 263, 452, 484, 512, 523, 730, 747, 803, 818
Духовний розвиток 623

Екологічне виховання 572
Економічне виховання 332, 333, 617, 647
Естетичне виховання 686, 740, 909
Естетотерапія 540
Етика 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 503, 857
Етнопедagogіка 720

Заклади

- дитячого виховання 204, 441, 554, 853, 886, 888
- інтернатні 473, 704, 708
- позашкільні 902

Заохочення 435, 504, 513

Засоби виховання 560, 601, 660

Звичка 552

Здоровий спосіб життя 246, 600, 653, 736, 743

Індивідуальність 769, 806

Інноваційність 208

Інтернатні заклади 473, 708

Категорія щастя 717

Козацька педагогіка 354

Колектив 1 (т. 1), 7, 28, 321, 322, 546, 552, 678, 679, 685, 756, 758, 761, 762, 766, 767, 768, 769, 770, 772, 773, 777, 778, 779, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 792, 794, 797, 798, 799, 800, 802, 803, 805, 806, 808, 809, 811, 813, 814, 816, 817, 818, 819, 821, 863, 890, 910, 918

- педагогічний 434, 503, 775

- шкільний 795, 796, 804, 807, 810, 812, 894

Колонія 1 (т. 1), 5, 24, 69, 142, 150, 157, 194, 212, 250, 256, 258, 512, 602, 638, 643, 648, 649, 656, 679, 709, 749, 760, 763, 764, 765, 780, 781, 783, 801

Комуна 1 (т. 1), 1 (т. 8), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 5, 130, 140, 198, 258, 631, 749, 793

Концепція 363, 364, 379, 402, 418, 443, 453, 457, 524, 635, 668, 971

Культура зовнішнього вигляду 573

Макаренківські читання 304

Макаренкознавство 133, 166, 176, 186, 191, 203, 231, 241, 242, 292, 312, 338, 339, 463, 921

Менеджер освіти 483

Мета виховання 1 (т. 4), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 560

Метод аналізу 448

Методи виховання 26, 32, 624, 712

Методика виховної роботи 11, 616

Методологічні підходи 358

Міжнародний конкурс ім. А. С. Макаренка 277, 279, 281, 285, 286, 287, 289, 291, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 306, 309, 693

Міжнародна Макаренківська асоціація 292, 920, 923

Молодий спеціаліст 434

Моральне виховання 630, 737

Моральне здоров'я 775

Моральний розвиток 633, 692

Моральні цінності 857
Музей 518, 801, 926, 927, 928, 929, 930

Навчальна діяльність 872, 895
Навчання 579, 622, 732
- профільне 642
Народне виховання 720
Науково-дослідна робота 502, 913
Неповні сім'ї 460
Неповнолітні 477, 583

Оздоровчий напрям 534
Оздоровчий табір 908
Особистісно орієнтований підхід 327, 328, 411, 497, 592, 673, 710
Особистість 1 (т. 7), 2 (т. 3), 3 (т. 3), 7, 275, 313, 314, 317, 318, 319, 320, 323, 324, 330, 424, 487, 490, 523, 539, 546, 548, 556, 561, 603, 609, 619, 623, 640, 647, 670, 683, 684, 717, 744, 752, 756, 758, 761, 762, 766, 772, 778, 787, 798, 816
Оцінювання 525

Педагог 99, 103, 122, 123, 127, 130, 135, 139, 159, 161, 170, 173, 185, 232, 236, 238, 259, 264, 269
Педагогіка 86, 102, 111, 112, 113, 125, 158, 163, 211, 216, 248, 270, 274, 283, 360, 361, 374, 386, 388, 391, 395, 400, 489, 494, 896
- виправно-трудова 738
- паралельної дії 439, 634
- пенітенціарна 378, 498, 909
- театральна 477

Педагогічна антропологія 522, 659, 724
Педагогічна діяльність 63, 66, 82, 89, 121, 253, 334, 335, 376, 383, 394, 437, 535, 703
Педагогічна майстерність 207, 245, 255, 385, 408, 498, 509, 510, 519, 715
Педагогічна професія 424
Педагогічна система 97, 319, 320, 368, 372, 404, 422, 425, 427, 479, 481, 485, 497, 506, 536, 545, 558, 587, 851
Педагогічна спадщина 64, 196, 223, 257, 265, 267, 270, 271, 272, 274, 305, 307, 310, 315, 316, 323, 324, 327, 328, 330, 331, 332, 333, 342, 343, 347, 348, 351, 354, 359, 366, 369, 377, 378, 381, 385, 392, 397, 407, 417, 419, 420, 428, 429, 440, 441, 445, 453, 462, 466, 500, 501, 514, 521, 525, 594, 746, 853, 854, 855, 889, 897, 900
Педагогічна технологія 341, 397, 455, 564, 595, 606, 639, 723, 820
Педагогічний колектив 434, 503, 775
Педагогічні ідеї 193, 349, 350, 352, 362, 371, 373, 380, 384, 386, 387, 389, 416, 431, 433, 436, 444, 464, 470, 471, 473, 475, 478, 505, 528, 531, 742, 750, 852, 858, 870, 885, 898, 899, 905, 906, 907, 925
Пенітенціарна педагогіка 378, 498, 865, 909
Підготовка вчителя 366, 380, 398, 430, 448, 449, 451, 501, 505, 510, 516, 518, 524, 537, 542, 545, 913, 917

Підготовка до сімейного життя 831
Позакласна робота 648
Позашкільна діяльність 883
Позашкільний заклад 902
Покарання 435, 504, 586, 604
Поліцентризм 400
Право 427, 454, 871
Правова компетентність 507
Правове виховання 583
Правові відносини 756
Праця 570, 597, 727
 - рентабельна 658, 793
Приватна школа 705
Приклад особистості 430
Професійна підготовка 392, 554
Профільне навчання 642
Процес
 - виховний 34, 316, 698, 747
 - навчально-виховний 621
Психологічний клімат класу 791, 814
Психологічні погляди 357, 382, 682, 794
Психологія особистості 399

Реабілітаційна педагогіка 405, 414, 415, 861
Релігія 567, 608
Ресоціалізація неповнолітніх засуджених 431, 477
Родинне виховання 824, 838, 845
 див. також сімейне виховання

Розвиток
 - духовний 623
Ромський етнос 588

Самоуправління 638, 641, 689, 721, 754, 804, 884
Самофінансування 585
Світова педагогіка 96, 110, 217, 278, 280, 342, 343, 371, 396, 438, 459, 465, 635, 862
Сільськогосподарська праця 780
Сімейне виховання 822, 825, 826, 827, 828, 830, 834, 836, 837, 839, 841, 844, 847, 848, 849, 850
 див. також родинне виховання
Сімейне неблагополуччя 833
Сімейні стосунки 440, 823, 842
Сім'я 835, 840, 843, 846
Сім'я і школа 829
Соціалізація особистості 450, 496, 526, 538, 704, 821, 846, 888

Соціальна педагогіка 187, 456, 528
Соціальна реабілітація 413
Соціальне виховання 612, 613, 644, 645, 646, 652, 706
Соціальний захист 891
Соціальний менеджмент 532, 874
Соціальний педагог 260, 515
Соціально занедбані діти 703
Соціометрія взаємин 755
Статеве виховання 694, 735
Студентство 181, 452, 481, 606, 754, 908
Суспільство 160

Театральна педагогіка 477
Технологізація виховання 574, 610, 691, 753
Трудове виховання 28, 204, 325, 326, 331, 555, 566, 569, 578, 585, 598, 607, 614, 615, 651, 662, 669, 671, 672, 675, 676, 681, 728, 749, 845, 877, 901

Управління навчальними закладами 881, 903
Управлінська діяльність 204, 221, 244, 247, 250, 256, 263, 452, 484, 512, 523, 730, 747, 803, 818

Фізична культура 504, 505, 713, 714
Фізичне виховання 598, 614, 618, 714
Філософська антропологія 182

Художнє виховання 688
Художній смак 623

Церква 567, 608
Ціннісні орієнтації 271, 367, 548

Шкільне самоврядування 313, 314, 492, 557, 584, 771, 795, 796
Шкільний колектив 795, 796, 804, 807, 810, 812, 894
Школа 149, 234, 383, 444, 563, 594, 599, 605, 661, 664, 677, 687, 879, 880
- вища 506, 634, 892
- приватна 705
- школа-господарство 153, 180, 576, 672, 757, 759, 776, 864, 867
- школа-інтернат 439, 860, 893, 907

ЗМІСТ

<i>Від упорядників.....</i>	5
<i>А. В. Ткаченко Антон Семенович Макаренко – подвижник соціального виховання.....</i>	10
<i>Основні дати життя і діяльності А. С. Макаренка.....</i>	15
Розділ 1. Твори А. С. Макаренка.....	21
1.1. Повне зібрання творів.....	21
1.2. Вибрані твори.....	26
1.3. Тематичні збірки.....	29
1.4. Окремо видані праці.....	31
1.5. Статті в наукових збірниках та періодичній пресі.....	32
1.6. Художні твори.....	33
Розділ 2. Переклади праць А. С. Макаренка іноземними мовами в зарубіжних країнах	35
Розділ 3. Література про життя й діяльність А. С. Макаренка.....	37
3.1. Біографія А. С. Макаренка в дослідженнях науковців України і світу.....	37
3.2. Науково-практичні конференції, симпозіуми, семінари, педагогічні читання, конкурси, присвячені творчому використанню педагогічної спадщини А. С. Макаренка;.....	58
3.3. Наукова школа макаренкознавства в Україні і світі:.....	63
а) дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.....	63
б) дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.....	66
Розділ 4. Педагогічна система А. С. Макаренка і актуальні питання виховання молоді.....	68
4.1. Педагогічна система А. С. Макаренка і формування педагогічної майстерності вчителя.....	68
4.2. Виховання молоді в навчально-виховному процесі за А. С. Макаренко.....	92
4.3. Організація й розвиток дитячого колективу за А. С. Макаренко.....	117
4.4. Концепція родинного виховання А. С. Макаренка і проблеми сучасного сімейного виховання.....	126
4.5. Творче використання педагогічної спадщини А. С. Макаренка у навчальних закладах.....	130

Розділ 5. Увічнення пам'яті А. С. Макаренка в Україні та світі.....	139
5.1. Діяльність навчальних закладів, музеїв, асоціацій, яким присвоєно ім'я видатного педагога.....	139
5.2. Публікації про нагороди та премії присвячені А. С. Макаренку.....	143
5.3. Вихованці А. С. Макаренка.....	144
Розділ 6. Публікації про творчість А. С. Макаренка за рубежом.....	146
Розділ 7. Творча спадщина А. С. Макаренка в електронних ресурсах.....	149
<i>Допоміжний апарат покажчика.....</i>	<i>152</i>
Бібліографічні посібники.....	152
Алфавітний покажчик назв праць А. С. Макаренка.....	153
Покажчик перекладів праць А. С. Макаренка іноземними мовами.....	159
Алфавітний покажчик адресатів листів А. С. Макаренка.....	160
Алфавітний покажчик авторів праць про А. С. Макаренка.....	163
Покажчик авторів публікацій про творчість А. С. Макаренка іноземними мовами.....	177
Предметний покажчик.....	178

Серія
„Видатні педагоги світу”
Випуск 4

